ebook is created by www.ShanYoma.Org

ၵူႈလၢႆးတႅမ်ႈ/လူ

လင်ႇၵျႇလူင်တႆး

ၸိုင်ႈႁူမ်တွမ်တိမ်း
ၵၼ်ႉၶေၶဵဝ်ႉထိယ
ဝတ်ႉမင်ႇၵလၢႈမူၸ်ႉတေႃႉ
ၸိင်ႉသၢင်လူင်

ပထ-2546 ပတ-2097 ၶရ-2003 ၵလ-1365

တွၼ်ႈထိုင်

ႁၵ်ႉပဵၼ်ၵၢၼ်ၽၢၵ်ႇတွၼ်ႈတွင်းႁိုမ်း
လွင်ႈႁဝ်းၵမ်ႇလိုမ်းၵၼ်ၶၼ်ၶၼ်ႉသေၵမ်း။

ၵေႃႉတွၼ်ႈ

----

ebook is created by ***www.ShanYoma.Org***

မ်ႃတွင်းပပ်ႉ

****

ထိုဝ်ႈပပ်ႉ	–	ၶူးလၢႆးတႅမ်ႈ/လူ လင်ႇၵႃႇလူင်တႆး
ပေႃႉထၢၵ်ႈၼပ်း	}	ထဝ်ႈၶၼ်ႇတိယ(ပၢင်လူင်)
ၶပ်းၶိုင်	}	
ၵဵပ်းႁွမ်တွမ်တႅမ်ႈ	}	
ႁဵတ်းပဵၼ်ပပ်ႉ	}	
ၵိတ်ႇတီႈ		ဝတ်ႉမင်ႇၵလႃႇမူလ်ႇတေႃႇ၊ ဝဵင်းပၢင်လူင်
တင်းၼမ်	–	500 ပပ်ႉ
ၵိတ်ႇမိူဝ်ႈ	–	ပီတႆး 2097 ၼီႈ၊ ပီၶရိတ်ႉ 2003 ၼီႈ လိူၼ်ႁူၵ်းမႂ်ႇ

ႁႂ်ႈယူႇလီမီးငိုၼ်း ၼမ်ၵိုၼ်းမႃးလိူဝ်ၵဝ်ႇ ႁူႈၽဝ်ႇမိူဝ်ႈပူၼ်ႉမႃး
သူႁဝ်းႁုးတင်းလၢႆ တူဝ်တၢႆဝႆႉၵိုတ်းထိုဝ်ႈႁၢင်ႈလီ
ၵိုၵ်းဝၢၼ်ႈမိူင်းထိူဝ်ႉၶိူဝ်း ႁူႈၵေႃႉသေၵမ်းလူလုၵ်ႈ–

ebook is created by ***www.ShanYoma.Org***

ၶေႃႈသင်ႇ

****

ၵႂၢၼ်တၢင်းသုတ်း ၶႃႈႁဝ်းယွၼ်းၵၢဝ်ပပ်ႉလိၵ်ႈၼႆႉ ၷၼ်ႇတေႃးၶွပ်ႈၸႂ်ထိုင်–

1. ထဝ်ႈၸဝ်ႈၶူင်ၶမ်း၊ ႁူဝ်ပၢင်ႇလူင်၊ ၵိုင်ႇမေႇမျူဝ်ႉ(ပၢင်ၵူႈလူင်)
2. ထဝ်ႈၸဝ်ႈဝိပသ်ႉသၶ၊ ဝတ်ႉပိတၵတ်ႈ၊ ဝဵင်းတူၼ်ႈတီး။
3. ထဝ်ႈၶူးၶေၼ်ႇတဝံသ(ထမ်ႇမႃႇထရိယ–M.A)(ႁွင်ႉ)ထဝ်ႈၸဝ်ႈမိူင်းၵုတ်ႈ။ ၵျွင်းလေးၵျၢင်း ထၵျူႇ၊ ဝဵင်းတၢႈၵုင်ႈ။
4. ထဝ်ႈၶူးမၼ်ႇတၶ၊ ဝတ်ႉထွမ်မူၼ်း၊ ဝဵင်းမိူင်းၵုတ်ႈ။
5. ထဝ်ႈၶူးၵၵ်ႉၵထမ်ႇမ၊ ဝတ်ႉသီႇရိမင်ႇၵလႃႇသႃႇမိုဝ်း၊ ဝဵင်းမိူင်းၵုတ်ႈ။
6. လုင်းထရေးငိုၼ်းယွတ်ႈ၊ မိူင်းယူ။
7. ၼိင်းၶမ်းႁူင်း(ထရေးၶမ်ႉထလၢပ်ႈ)။
8. ၼိင်းသႅင်ႁူင်းလႃႉမွင်ႇ၊ ဝဵင်းမူႇၸေႈ။
9. ၼိင်းၵျွင်းသႂ်ႇသၢင်ႇၵမ်ႇ၊ ဝဵင်းမူႇၸေႈ။
10. လုင်းထရေးၶၼ်ႇတိယ(လႃႉထုၼ်း)ၸၢႆးပႃႇ ၵဵင်းတုင် ၼလႈ ၸဝ်ႈတူၼ်ၶူးၵၼ်ၼၶပေရိယတ်ႈ/ပတိပတ်ႈတင်းသဵင်ႈ ယႂ်ႇယႂ်ႇၶမ်ၶမ်သေ–

တႃႇတေပဵၼ်မႃးလႆႈပပ်ႉလိၵ်ႈ ၶူးလႆးတႅမ်ႈ/လႆးလူလင်ႇၵႃႇလူင်တႆးၼလႈ ၼႆႉယွၼ်ႉ ပိူဝ်ႈၸဝ်ႈထဝ်ႈၶဝ်၊ ၶူးမေႃလူင်ၶဝ် ထိၵေသၼ်ႈတၢင်း သၼ်မဵင်ႇၶူးလႆးမၼ်းၵေႃႈပိူင်ၼိုင်ႈ ၵူလ်းၵေႃႉၶဝ် လႆႈႁဵပ်းႁွမ်တွမ်တႅမ်ႈဝႆႉသေ ၽူႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈလႆႈၶိုၼ်းၵူႈတႅမ်ႈၵၢဝ်ၵေႃႈပိူင်ၼိုင်ႈ ၵိုင်ၼိုဝ်လွင်ႈတၢင်းသွင်ပိူင်ၼႆႉသေ ထင်ႇပဵၼ်မႃးလႆႈ ပပ်ႉၵႂၢၼ်ႇၽိုၼ်ၼႆႉၶႃႈယဝ်ႉ။

ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈတၢင်းသူင်(ဝႃႇသၶႄႇ)ၽူႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈသေ လႆႈႁဵပ်းႁွမ်တွမ်မႃးၶိူင်ႈၶၢဝ်းတၢင်း လႆႈသိပ်းပီ ထင်ႇပဵၼ်ပပ်ႉမႃးလႆႈၼႆႉၵေႃႈ ဝႃႈလႆႈယူႇ ၵူလ်းၵႃႈ–ၵၼ်ယူပ်ႈယွမ်းၽိတ်းပိူင်ႈၵေႃႈ တေမီးတင်းၶမ် ယွၼ်ႉၵၼ်လႆႈႁူတ်းႁဵပ်ႈၼႅတ်ႈ ႁူႉတၢၼ်းၶိုတ်းပၢင်ပွႆးလူႇတၢၼ်းၶဝ်းမႂ်ႇ/ၶမ်ႉမႂ်ႇၼလႈ ယုၵ်ႉယွင်ႈၵုင်ႇမုၼ်ထဝ်ႈၶူးမေႃတႆး ထုၼ်ႈၵမ်း(31)ပွၵ်ႈ ဝဵင်းပၢင်လူင်ၼလႈ သင် ႁၼ်မဵၼ်ႈတီႈၽိတ်းထိုင်ႈ ၶိုင်းပၼ်လွင်ႈယူပ်ႈယွမ်းၶႃႈသေ မုၼ်ႉၼမးပၼ်တၢင်းၶိုၼ်ႈၸႂ်မႃးယႂ်ႇယႂ်ႇ ၶမ်ၶမ်သေၵမ်းၼႆႉ မုင်ႈမွင်းပႂ်ႉႁပ်ႉၵၢဝ်ၶေႃမူၼ်ႉၼမးယူႇတႃႇသေႇၵေႃႈ။

ထဝ်ႈၵမ်ႇယွင်ႈ ၶွင်ၵမ်ႇၵႃႈၵၼ်ဝႃႈၶၼ်ႉၶႃႈယဝ်ႉ ပဵၼ်ၽိုင်ႈထုင်းႁဝ်း လိၵ်ႈလႆး ႁဝ်း ႁဝ်းသမ်ႉၵမ်ႇၵႂၢၼ်ၵၼ်ႁႅၼ်း ၵမ်ႇၵႂၢၼ်ၵၼ်သွၼ်ၼလႈ ထင်ႇဝႃႈပဵၼ်ၵၼ် ၵမ်ႇမီး ၵႃႈၶၼ် ပဵၼ်လိၵ်ႈၵၼ်ပူၵ်ႇလၢပ်ႈ မွတ်ႈထီး မဵင်းၵိၼ် လိၼ်းသုတ်းလႆႈထူမ်ႈ ၶဝ်ႈပဵၼ်လိၼ် ၼူႇ ႁႃႇလႆႈမႃးၵေႃႈ မီးတင်းၶမ်ယဝ်ႉ။

မိူဝ်ႈလဵဝ်ၼႆႉ ပဵၼ်ၵပ်ႈပၢၼ်ၶွမ်ႇၽိဝ်ႇတိူဝ်ႇၼလႈ သင်ဝႃႈသူၵဝ်ႁဝ်းႁူး ၵႂၢၼ်ၵၼ် ၵၢဝ်လိၵ်ႈလူင်တႆးႁဝ်းၼႆႉ ပေႃးသႂ်ႇၶဵုၼ်းၶွမ်ႇၽိဝ်ႇတိူဝ်ႇသေ သႂ်ႇဝႆႉၶဵုၼ်းထီႇတီႇလႆႈၼႆႉ ၽိူင်ႈၼင်ႈ

ebook is created by www.ShanYoma.Org

တႃႇလိၵ်ႈလၢႆးတႃႇႁဵၼ်းၶႃႈ တေသိုပ်ႇယိုၼ်းယၢဝ်းၶၢဝ်းႁိုင်ၵူႈလႆႈထိင်ႈ လႆႈပၢၵ်ႇလႆႈႁၼ်ပီယူႇၵၢၼ် ဝႃႈၶႅၼ်ႈ ၽူႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈယုမ်ႇယမ်ဝႆႉယူႇ ၵူၺ်းၵႃႈ မိူဝ်ႈလဵဝ် ၵမ်ႇပႆႇပဵၼ်လႆႈထၢၼ်ႉၶႃႈၸဝ်ႈ သင်ဝႃႈသူၵဝ်ႇႁဵၼ်းႁူႉ ၵွၼ်ႇၵၼ်ၽိုၵ်းတႅမ်ႈ ၽိုၵ်းလူ ထိုင်မေႃလူမေႃတႅမ်ႈၶႅၼ်ႈ သမ်ႉၵေႃႈ သိုပ်ႇသွၼ်ပၼ်ၵၼ်ၶႆ တေမီးၽွၼ်းလီၶမ်ႈသေ လိၵ်ႈတႃႇႁဵၼ်း တေမီးၵႃႈၶၢၼ် ၶိုၼ်ႈၵၢပ်ႈ ပၢၼ်မႂ်ႇၵမ်ႉႁၢၼ်ႉယဝ်ႉ။

ပပ်ႉလိၵ်ႈၵွၼ်ႇၼႆႉ ယုမ်ႇယမ်ဝႃႈတေမီးၽွၼ်းလီ တွၼ်ႈတႃႇပီႈၼွင်ႉတႆးႁဵၼ်းထိုင်း ၵၢၼ်သွၼ်လိၵ်ႈ လၢႆးတႅမ်ႈ/လူလင်ႇၵႃႈသၢမ်ၵိဝ်တႃႇယူႇၼႆႉ–

ၶပ်ႉယမ်ယွင်ႇၶမ်သေ

ထဝ်ႈၶႅၼ်ႇတီယ
ဝတ်ႉမၢင်ႇၵလ့ႇမူၺ်ႇတေႃႇ
ဝဵင်းပၢင်လူင်

ebook is created by ***www.ShanYoma.Org***

ထဝ်ႈၶေၼ်ႇတီႈယ ၵီပ်းႁွမ်တွမ်တၢမ်ႈ

ၼမေႃ တသ်သ ၽၵဝတေႃ ဢရႁတေႃ သမ်မႃသမ်ပုတ်ထသ

ပၢၵ်ႈပိူင်လင်ႇၵႃႇတီႈ ဢၼ်မေႃတၢမ်ႈလိၵ်ႈလူင်ၶဝ်မိူဝ်ႈၼႆႉ ၵဝ်သင်ႇပွၼ်ႈသွၼ်ပၼ် ၶေၼ်ႉ မီးမူၼ်ၶင်ႇပႃႈတႄႈၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

(1)မၵ်ႈၵပ်ႉ – လင်ႇၵႃႇလူင် ၶမ်ႉၵႂၢမ်းလိၵ်ႈလူင် ယင်းမီးလင်ႇၵႃႇပွတ်း လင်ႇၵႃႇ ယၢဝ်း လင်ႇၵႃႇသွင်ၵိဝ် လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ် လင်ႇၵႃႇတဝၼ်း လင်ႇၵႃႇၽိုဝ်လႃႇ လင်ႇၵႃႇပျူဝ်းၸလႈ ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသိူဝ်ဝၼ် ၶိတ်ႇႁၵ်း ၵလူၼ်ႇမိၼ်ထိုဝ်းၼၼ်ႉ မီးဝႆႉလႆႈပိူင်ၸတႃႉၸတႃႉယဝ်ႉ။

(2)ၵ်ႈသၵပ်ႉ – လင်ႇၵႃႇၵႂၢမ်းမူၼ်ႈ ၵႂၢမ်းသိူဝ်း ထိုဝ်းၶဝ်ၵႂၢမ်းဝွၵ်းၵႂၢမ်းလၼ်ႇတၢင် ယွပ်ႇယွၼ်ႈ လွင်ႈၶူင်း လွင်ႈၶျင်း လွင်ႈၶမ်ႉမၢဝ်း ထိုဝ်းၼၼ်ႉၵေႈ မီးလႆႈပိူင်ၸတႃႉၸတႃႉယဝ်ႉ။

(3)သင်ႇၵေႇတၵ်ႉ – ပိၼ်လင်ႇၵႃႇၵႂၢမ်းပွတ်း မီးသၢမ်ၶေႈ ၵ်ႈၶေႈႁူၵ်းၶေႈ တင်ႈ ယဝ်ႉ ႁူပ်းထွမ်းတိၵ်းတိၵ်းယဝ်ႉ။

ၼင်ႈၵႃႈသၢမ်ပိူင် ဢၼ်ၸၶမေးယဝ်ႉၼၼ်ႉ လင်ႇၵႃႇမိူဝ်(2)ၶေၼ်ႉၸတႃႉ ႁူႉဝႆႈယူႇ ၽိုၵ်းလူ ၽိုၵ်းၵ်ေးတူလ်ႈ ၶမ်ႉၵႂၢမ်းထရေးပၢင်မူၶဝ် တၢမ်ႈဝႆႉထိုဝ်းၼၼ်ႉၵေႈ ႁူႉဝႆႈမေဝႆႈယူႇ၊

မိူဝ်(3)ပိၼ်လင်ႇၵႃႇပွတ်းဢၼ်ဝႃႈၼၼ်ႉ–

တီႈမိူဝ်တွင်းမၼ်းထမ်ႉ–

သၢမ်ႁူင်ႈယဝ်ႉၵ်ႈၵ်ႈ ဝၼ်းတိူဝ်လိူဝ်ၶၢမ်ႇယၢၵ်ႈ

သၢမ်ဢမ်ႇႁူင်ႈၵ်ႈဢမ်ႇၵ်ႈ ဝၼ်းတိူဝ်လိူဝ်သိူဝ်းမူၼ်ႈ ဝႃႈၼႆၸလႈသင်၊

ၵႃႈၵိၼ်ၵႃႈမီးၵိူဝ် ၵႃႈမီးၵႃႈဝႆႉထူဝ်ႈၵႃႈပႆႇတိူဝ် ၼႆၸလႈသင်၊

ပိၼ်သင်ႇဝေႇၵၵပ်ႉ ၶမ်ႉၵႂၢမ်းပွတ်း ဢူမ်သူပ်းတွင်းလိူဝ်ႈဝႆႈယဝ်ႉ။

မၵ်ႈၵပ်ႉ ၵႂၢမ်းလိၵ်ႈလူင်ၼၼ်ႉၸတႃႉ ပေႃးၸတႇတၢမ်ႈ ၸတႇၽိုၵ်းထိုင် ၸႂ်ႈလွတ်ႈတၢင်း ၽိတ်းႁူၵ်းပိူင် ထုၵ်ႇလိူဝ်ႈၵ်တ်းထွမ်း လႆႈပၢၵ်ႈပိူင်လင်ႇၵႃႇမီးႁူၵ်းပိူင်ၵွၼ်ႇယဝ်ႉ။

တၢင်းၽိတ်းႁူၵ်းပိူင်

(1) ပထမတေႃသ –တၢင်းၽိတ်းပုၵ်ႈဢမ်ႇၽိင်ႇၵၼ် တွၼ်ႈၶိုင်ႈယၢဝ်း တွၼ်ႈၶိုင်ႈ ပွတ်း။

(2) ဝိၵ်ႉတေႃသ –တၢင်းၽိတ်းၶမ်ႉၵႂၢမ်းဢမ်ႇထၢပ်းၵၼ် ဢမ်ႇၵပ်းၵၼ်ယေႈဢၼ် ပိၼ်ယေႈမိဝ်း။

(3) ၼေယျတ်ထရတေႃသ –တၢင်းၽိတ်းတူဝ်တင်ႈ တူဝ်ႁူပ်းမူၼ်ၵၼ်ဝႆႉ။

(4) ၵၢမ်မတေႃသ –တၢင်းၽိတ်းပႃႈၵႂၢမ်းႁူၵ်းၵႂၢမ်းၵ်ႈ။

ebook is created by www.ShanYoma.Org

(5) ၵထိၵတေႃသ –တၢင်းၽိတ်းပႆးၵႂၢမ်းပူၼ်ႉပၼ်လိုဝ်ပိုၼ်။
(6) ပထတီၶတေႃသ –တၢင်းၽိတ်းၵႂၢမ်းမႂ်ႇႁူမ်ႈၵၢၼ်ႈ။
တၢင်းၽိတ်းႁူၵ်းပိုၼ်ၼႆႉ ႁႂ်ႈလွတ်ႈတေႉ။

(1) ပထတေႃသ – ပုၵ်ႈၵၢမ်ႇၽႅင်ႇၵၼ်ၵၼ်ဝႃႈထမ်ႉ–
(1) ၼင်ႇၼႆႉတၵ်းလီႈ ၶိုၼ်ႈထွမ်းႁူလ်ႈထိုၼ်ႇ ၽိုဝ်ၵိုၼ်ႇဝၼ်ႇ ႁူၵ်ႉၶႃႇလမ်းယိုတ်ႈလူမ်းၶိုတ်း မႂ်ႇႁၢင်ႇ ၵိင်ႇတၢင်ႇၵိူင်းႁွမ်ႉ ၶိူဝ်းလွမ်ႉၼၢင်ႇၼူင်ႇ တိုၼ်းတူင်ႇဝိတ်ႉသုမ်ႇပူဝ်ႉၼွင်ႇၽွတ်ႈ ၵိင်ႇ ယွတ်ႈမႂ်ႇတၢၵ်ႇ~ ၽူလ်းၼူဝ်ႈၼူလ်းၼိူင်၊–
(တၢၵ်ႇ–ၶေႃႈႁူပ်း၊ ၼိူင်–ၶေႃႈတင်ႈ၊ သုတ်းသဵင်ပဝ်ႇ)

(2) တီႈၼၼ်ႉထမ်ႉ သမ်ႉပၼ်တီႈၶဝ် လိင်းလူင်ႁၢင်ၽၢၼ်း ပုမ်ယၢၼ်းၵိၵ်ႇတူဝ်
တိုင်~ ၵျေႃႇမူၼ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ (တိုင်–ၶေႃႈႁူပ်း၊ မူၼ်ႈ–သုတ်းသဵင်ယၵ်းထမ်ႈ)

(3) ၵိၵ်ႇသမ်ႉၵေတေၵိူဝ်းဝူဝ်း ဝထူဝ်းၼၢင်းႁွႆ ယၵ်းလွႆယီႈသၢင်း မေးၶၢင်းပၼ်းၵူၼ် သူၼ်
သၢၼ်ႁွင်ႉမေး တွင်ႉလေးမိုတ်ႈသဝ်ႁိူင်~ လီမူၼ်ႈၼေႃ သႃႇယႃႇၵျေႃႇ။– (ႁိူင်–ၶေႃႈလူဝ်း၊
ၵျေႃႇ–ၶေႃႈလူဝ်း၊ ၵျေႃႇ–ၶေႃႈတင်ႈ၊ သုတ်းသဵင်ယၵ်း)

(4) လီႈသမ်ႉၼၢင်းပွမ်ႈသၢဝ်ၶွၵ်ႇ ႁွင်ႉမွၵ်ႇၼူၵ်ႉႁူဝ်ႇတူၵ်းၶၼ်သေႃႇ~ သဵင်ၼၼ်ႈပၼ်းမေး
ဝႆႉယဝ်ႉ။ ။ (သေႃႇ–ၶေႃႈႁူပ်း၊ ပၼ်းမေး–သုတ်းသဵင်ထမ်ႈၼေႃႈ)

ပုၵ်ႈတင်ႈမၼ်းယၢဝ်းသေၸလႈ ပုၵ်ႈႁူပ်းမၼ်းသမ်ႉပွတ်းဝႆႉ ပုၵ်ႈလူဝ်းၶိုၼ်းတင်ႈထိင်ႈ သမ်ႉယၢဝ်းတၢၼ်ႇတၢၼ်ႇ ပုၵ်ႈပႆၢသမ်ႉၶိုၼ်းပွတ်းဝႆႉ ပုၵ်ႈတင်ႈပုၵ်ႈႁူဝ်းပုၵ်ႈလူပ်းၶိုၼ်း ၵၢမ်ႇ ၽႅင်ႇၵၼ်ၸလႈ ထင်ႇဝႃႈၵေႉလူလိၵ်ႈ ဝႆႉသဵင်ထွမ်းယၢပ်ႇ ထၢင်ႇတေပႆႇသဵင်ႈ ၵႂၢမ်းမၼ်းသမ်ႉ သဵင်ႈယဝ်ႉ၊ ၵေႉထွမ်ႇၵေႈ ၵၢမ်ႇပေးလီထွမ်ႇ လင်ၵျႃႇမိဝ်းၼႆႉ လီႈဝႃႈပထတေႃသယဝ်ႉ။

ႁႂ်ႈလွတ်ႈတၢင်းၽိတ်းၵၼ်ဝႃႈၼႆႉ မိူၼ်ၼင်ႇပႃႈတ်ႈၼႆႉယဝ်ႉ။
(1) ၼင်ႇၼႆႉတၵ်းလီႈၶိုၼ်ႈလူလ်ႈ လွင်ႈမူလ်ႈၶိူဝ်းၵၢတ်ႇ သဵင်ၼမ်ႉတူၵ်းတၢတ်ႇမေးယူႇၽိူင်ႈ ၽိူင်ႈ မီးထမ်ထမ်ႈပိုင်ႈပိင်ငၢပ်ႇ တၢင်းၶဝ်ႈထူးယၢပ်ႇ မိူဝ်ႉႁူၵ်းမိူဝ်ႉသၢင်းၶပ်ႉၵွၵ်ႇထေႃႈ ၵေၶဝ်ႈ လၢမ်လႅမ်ႈလမ်းယႂ်ႇ လိင်းၵီႇဝွၵ်းယူႇသႂ်ႇ~ ပႆးၼူၵ်ႉၵိူဝ်းၵိူဝ်ႈၵိူဝ်းၶၼ်လွႆထိုၼ်ႇႁူၵ်ႉတီႈၼၼ်ႈ ၶိူဝ်းထူင်ႇၼူင်ႇၼၢင်ႇ ႁွင်ႉသွတ်ႇလၼ်ႈ ပႆၶဝ်ႈထူးယၢပ်ႇၵေယိုဝ်ႈၶိူဝ်းႁူၵ်ႉယုမ်းတၼ်ယဝ်ႉ၊–
(သႂ်ႇ–ၶေႃႈႁူပ်း၊ တၼ်–ၶေႃႈထင်ႈ၊ သဵင်သုတ်းမူၼ်)
(2) တီႈၵၼ်လွႆသူင် လိင်းၽူင်ပၼ်းမေး ပေးတူလ်းၶဝ်လီထၢဝ်းငၢဝ်း ႁူႈၶၢဝ်းၼမ်ႉၼၢႆး မိုၵ်းမၵ်းယိုၵ်းယၵ်း ယမ်းလုမ်းမႂ်ႇၵေ တူၼ်ႈပေမႂ်ႇမူၼ်း ၽၢၼ်းလူၼ်းႁၢင်လူင် ဝၼ်ဝူင်ႁွၵ်းၽၼ်ႈ

တူလ်းလူတၢင်းၶႄႈ ၷူလ်ႈယူမ်းသုမ်,ၶိူဝ်းလၶၼ်~ ယွၶၼ်,ယိၶၼ်,ယူ,ပူပူၵ်ႉပွႆးပူဝ်ႉၷူဝ်ၷူလ်ႈ တၢင်း ၶဝ်ႈထူး တီႈၷူးထမ်ႈ ၵမ်းၶိုင်ႈလူးမူင်ႈလ်တ်းမုင်ႈတူလ်းၵူလ်ႉထပ်းသွႆႈၶိူဝ်း ၵၢတ်,ၶိူဝ်းမူလ်ႈလွႆ ယဝ်ႉ၊ ၊ (ထၶၼ်–ၶေႃႈၷူပ်း၊ မူလ်ႈ–သိင်သုတ်းထဝ်ႈ)

ၷ်တ်းၶႆ ပုၵ်ႈငဝ်ႈမီး 73–တူဝ် ပုၵ်ႈၷူပ်းမီး 75–တူဝ် ပိုင်ႈၵၶၼ်သွင်သၢမ်တူဝ်ၼတႉ လီယူ,၊ ပုၵ်ႈငဝ်ႈမီး 30–တူဝ် ပုၵ်ႈၷူပ်းသမ်ႉမီး 27–28–တူဝ်ၶႆႉၵေႃႈလီယူ,။

(2) ဝဵၵျတေႃႇသ – တၢင်းၽိတ်းၶမ်ႉၵုၢမ်းၵမ်,ထၢပ်ႈၵၶၼ် ၵမ်,ၵပ်းၵၶၼ်ထမ်ႉ တီႈတ်ၵ်ႈမၶၼ်း–

ထင်,ၶႆႈ တၵ်းလႆႈၶုပ်ႉဝႆႈ ၵထိၶၼ်,တေ,ယႃႉ သမ်,မႃ,သမ်,ပုတ်ႉထယွတ်ႈထဝ်ႈငဝ်း ယွႆ,ၽြႃး–(ၽြႃး–ၶေႃႈတင်ႈ မႂ်တွင်း–သၢမ်ၵိဝ်ပွတ်းၵမ်ႉၶမ်တင်ႈသိင်ထမ်ႈၶႄႈ)သိပ်းထိဝ်တ်ဝ်း တၶၼ်မိုဝ်းၷဝ်း ၵဝ်မူၶၼ်မူဝ်ၶွင်ၶႄႈတိုင်း မူပ်,တူဝ်ၵၢၶၼ်း~ ယွင်ႈၵူၶၼ်ႈသေႁွၶၼ်,၊ ၊ (တင်ႈဝႆႉ ၽြႃး ၷူပ်းသမ်ႉပ်ၶၼ်ၵၢၶၼ်း)

ၶမ်ႉၵုၢမ်းမ်ဝ်းၶႆႉ ၵုၢမ်းမၶၼ်းၵေႃႈ ၵမ်,ၷူပ်းၵၶၼ် ၵၶၼ်ဝႃႈမူပ်,တူဝ်ၵၢၶၼ်းယွင်ႈၵူၶၼ်ႈ ၶၶၼ်ႉၵေႃႈ ၵမ်,လီထွမ်, ထင်,ဝႃႈတိူဝ်ႉတၢင်းၽိတ်း ဝဵၵျတေႃႇသယဝ်ႉ။

ၶင်,ၷိူဝ်တေလွတ်ႈတၢင်းၽိတ်းၶၶၼ်ႉ တ်မ်ႈမူၶၼ်ၶင်,တီႈတွႆႈၶႆႉတႃႉ။ ၵူလ်းၵႃႈဝူၶၼ်ႉ သေ ထွမ်,လီလီတႃႉ။

(1) ထင်,ၶႆႉ ၶႃႈၶိုင်ႈ ပိုင်ႈၷူမ်ႈ ထူမ်းဝႆႈပူ,ထေႃ, သမ်,မႃ,သမ်ပုတ်ႉထယွတ်ႈထဝ်ႈ~ ငဝ်းယွႆ,ၽြႃးယဝ်ႉ၊– (ၽြႃး–ၶေႃႈထင်ႈ)

(2) သွတ်းၷွတ်းၶွတ်း သွင်ၵၶၼ်မိုဝ်းၷဝ်း ႁွမ်းငဝ်းမူပ်,တူဝ်တွႃး~ၶုပ်ႉဝႆႈၶႃႈၵေႃႈ၊ ၊ ၷ်တ်းၶႆ လွတ်ႈတၢင်းၽိတ်းယဝ်ႉ၊ ၊ (တွႃး–ၶေႃႈၷူပ်း၊ ဝႆႈ သိင်သုတ်းထဝ်ႈ)

(3) ၵေႃၵ်ၶရတေႃႇသ – တၢင်းၽိတ်းတူဝ်တင်ႈ တူဝ်ၷူပ်း မူၶၼ်ၵၶၼ်ၵၶၼ်ဝႃႈၶႆႉ
(1) ထင်,ၶႆႈ ၶႃႈၶိုင်ႈၷွႆႈလႆႈၶုပ်ႉဝႆႈ ၵထိၶၼ်,တီယႃ, ရတၶေ,ၵ်ၶၼ်,ထဝ်ႈ တၢင်,ၵဝ်ႈယူဝ်, သေ,~ ႁွမ်းၷူဝ်၊– (သေ,–ၶေႃႈၷူပ်း၊ ၷူဝ်–ၶေႃႈတင်ႈ သိင်သုတ်း)
(2) သိပ်းသုမ် သွင်တုမ်လမ်းလဝ်း မိုဝ်းၷဝ်းၵဝ်မူၶၼ် ၶိူဝ်ၽိူၶၼ်တွင်းလၢၶၼ်း ႁွမ်းၵၢၶၼ်းတၢင်, ထွမ်ၷူဝ်~ ဝႆႈထဝ်ႈၶႃႈၵေႃႈ၊ ၊ (ၷူဝ်–ၶေႃႈၷူပ်း၊ ထဝ်ႈ–သိင်သုတ်း)

ပုၵ်ႈငဝ်ႈတင်ႈဝႆႉဝႃႈႁွမ်းၷူဝ် ပုၵ်ႈၷူပ်းၵေႃႈ သမ်ႉဝႃႈတၢင်,ထွမ်ၷူဝ်ၶႆၶင်,ၵဝ်, ယွၶၼ်ႉ ပိူဝ်ႈပ်ၶၼ်ၷူဝ်ၶင်,ၵၶၼ်ၼလႈ ထင်,ဝႃႈထုၵ်,တၢင်းၽိတ်းယဝ်ႉ။ သင်ဝႃႈလူးလူးၵမ်,ၼဝႈလႆႈယဝ်ႉ ထုၵ်,ထၢပ်ႈၵေႃႈ ထၢပ်ႈတႃႉ သင်ဝႃႈၼဝႈလႆႈယူ,ၼတႉ ၼဝႈၷွႆႈလွတ်ႈထင်,လီယဝ်ႉ။

(4) ၶမ်မတေႃႇသ – တၢင်းၽိတ်းဝႃႈၵုၢမ်းၷူၵ်ႉၷႃႉၵၶၼ်ဝႃႈၶႆႉ

ebook is created by www.ShanYoma.Org

(1) ဝႃႈတီႈၵျၢၼ်ႇၶူမ်ႇ ယူမ်ႉၶႄႈၵီႈ ၶွင်ႉပီႈလီၵျၵ်ႉၵူၵ်းတူမ်ႇ~ ၶူမ်းပူမ်ၵူလ်ႉ၊– (တူမ်ႇ–ၶႄႈၵျူပ်း၊ ပူမ်–ၶႄႈတင်ႈ၊ သိင်သုတ်း)

(2) ၵိင်ႈလီ ၵိဝ်လီ ၽၢင်သီၶူၼ်းပဝ်း ၶႄလဝ်း ၵူမ်ႇမူၼ်းၵူမ်~ၵူၼ်ႈဝၢတ်ႈၶွင်ႉၵူလ်ႉ၊ ၊ (ၵူမ်–ၶႄႈၵျူပ်း၊ ဝၢတ်ႈ–သိင်သုတ်း)

ၶဵ်ႉငတႉၵျူမ်ႈဝႃႈ ၶမ်ႉၵၢမ်းမၶၼ်းထၢပ်ႈလိပ်ႈၵၼ်ယူႇၵႄႈ ၵွပ်ႈဝႃႈၵၢမ်းၵျူၵ်ႈၵျႃႉ ၵမ်ႇ ထုၵ်ႇၵျူၽူႈၵျူႉ ၵူၼ်းမီးပၼ်ႇလႃႇၶဝ်ထဝ်ႈငလႈ ထင်ႇဝႃႈပႃးတၢင်းၽိတ်းယဝ်ႉ။

(5) ၵတိၵတေႃသ – တၢင်းၽိတ်းပႃးၵၢမ်းပူၼ်ႉပၼ် လူၼ်ႉလိူဝ်ပိူင်ၵၼ်ဝႃႈၶဵ်ႉ

(1) ဝႃႈတီႈၶၢင်းလီ ၽၢင်သီၶူၼ်းလဝ်း မီးငဝ်းမိူၼ်လိူၼ် ငၢႆးမိူၼ်သႅၵ်ဝၼ်း ၽၼ်းပငင်းၶၢဝ် သီ ၽူမ်ဝီထုင်းၵၢင်း သိင်ၶၢင်းယူမ်ႉထူး ထဝ်ႈငဝ်းသူႉ~ ၵျၢင်ႈၶိင်းၽူႉ~ပိင်းၵျၵ်ႉမၢၼ်ႇမၢၼ်ႇ ယူမ်ႉထူးၽႄႈၵၢၼ်း ထဝ်ႈမီးသိၼ် ၵသိင်းမိၼ် ပေႃးၵျူင်ႈလူၼ်ႇလၢၼ်ႇယဝ်ႉ၊–

ၶဵ်ႉပၼ်ၶမ်ႉၵၢမ်းလူၼ်ႉလိူဝ်ၵူႇ ၵဝ်တိၵ်ႈလိူၼ်တိၵ်ႈဝၼ်း ပႃးတၢင်းထဝ်ႈရၵျၢၼ်း သၢၼ်ႇပေႃးၵျူင်ႈထိူဝ်းၶဵ်ႉ ၵမ်ႇလီၵဝ်တိၵ်ႈလႃးလႃး ပႃးတၢင်းၽိတ်း ၵၢမ်းပူၼ်ႉပၼ်လူၼ်ႉ လိူဝ်ယဝ်ႉ။

ၵျူႈပေႃးလွတ်ႈတၢင်းၽိတ်းထမ်ႉ–

ဝႃႈၵႃႈၶၢင်းလီၽၢင်သီ ၶူၼ်းလဝ်း ပၼ်ပိူဝ်ႈၶၢင်းၵျဝ်း ၵမ်ႇသိၼ်ၵိၼ်တၢၼ်း ၵၢၼ်းၵွမ်းမေႃၶွမ်း ထူၺ်တူဝ် ယမ်ၵူဝ်ၽြႄး ၵိၵ်းပႃးၵျၢင်းသိင် တိူဝ်းၽိင်ၵမ်တူဝ်ၵမ်သူပ်းၵမ်ထူၺ် ဝၼ်းၶူၺ်ၵၵျူဝ်း ပၼ်ထိုင်တွၼ်းတူဝ်း ၵျၢင်ႈၶၢင်းၶွင်ႉ လဝ်းလိပ်ႈမီးၵျၢင်ႈမီးၽၢင် ၶဝ်ႈၶူၺ်းၵၢင်~ ၵူၼ်းမုင်ႈတႃႇသေႇ ၵိၼ်ႇတရေႇၵေႈယူၺ် ၵျူတႃႇတိၼ်မိူဝ်းၵပ်းတိူဝ်းၶႄႈၶၢင်း ယူမ်ႉတူလ်းငၢႆး ထီးလီႈၵျၼ် ထၢၼ်ႈပေႃးၵျၵ်ႉပိင်းၶမ် ၵွပ်ႈတၢင်းၵျၢင်ႉတၢင်းၵမ် သိၼ်သီႇလသိၵ်ႈၶႃႇမူၺ်ႇယဝ်ႉ၊–

ၵၢမ်းၵၼ်ယွင်ႈၵၢမ်းသိၼ်သီႇလထိူဝ်းၶဵ်ႉငတႉ ထုၵ်ႇလီယွင်ႈယေးယူႇ ၵမ်ႇပၼ် တၢင်းၽိတ်း။

(6) ပတတိၶတေႃသ – တၢင်းၽိတ်း ပႃးၵၢမ်းမူၺ်ၵျူမ်ႇၵၢၼ်ႈ ၵၼ်ဝႃႈၶဵ်ႉ

(1) တိသရၶမ် ၵၵျမ်ဝၼ်တႃႇ သွင်ၽႄႇမိူဝ်းၶႃႈ ဝၢင်းတႃႈတိင်တၢင်ႇၽၢင်ႈၶၢင်ႇၵလႃႇၶ တူမ်ႇၵဝ်ႈ မူပ်ႇလဝ်ႈၵွမ်းတမ်ႇ တူၺ်ႈလၢင်းထမ်ႇ တူၼ်ထဝ်ႈငဝ်းမိၼ်~ တိၼ်ထၢၵ်ႈလၢင်းမူဝ် ၵူဝ်ၵူမ်ႈၵွမ်းယမ် ၵမ်ၶူဝ်းပၢၼ်းၵၢၼ်ႈလမ်း သွီႈၶမ်းသိင်ႉမူလ်းၵျွမ် ၵေႃးၵႃႇဝၼ်ႇတေႇ ယူဝ်ႇ သေႇပၶႄႇမမူပ်ႇတိတ်ႈ ၵျမ်ႇၶိတ်ႈယေးသွၵ်ႇ သွီႈၵျဝ်းမွၵ်ႇ~ ၵီၢသိင်ႉမူလ်း ၵူမ်ႈၵူလ်း လူတ်ႈ ၶူးဝီႈထူး မူပ်ႇတူဝ်ဝီႈၵွမ်းငွမ်ယဝ်ႉ၊– (မိၼ်–ၶႄႈၵျူပ်း၊ ငွမ်–ၶႄႈတင်ႈငလႈသိင်သုတ်း ၵၼ်ဝႃႈမူၼ်)

(2) တၢင်းလီမီးထူၺ်တူၺ်းမွင်း တွင်းတႃး ပၼ်မႃး ၶၢဝ်းလူၺ်တူဝ်ထူၺ်သိူဝ်းမူဝ်းတၼ်းၶူဝ်းၵူၵီၢသႅ

ငဝ်း ႁဝ်းမီးလီလိူဝ် မိူဝ်းၶိူဝ်တိၵ်းတိၵ်း ပေးတိမ်ပိၵ်းပိၵ်း ၶဝ်ႇငဝ်းႁွမ်~ တူဝ်ႈတူင်ႇတၢင်ႇ ၶၢင်ႇလိူၵ်ႈမေး ပိူၼ်ႈပေးယွင်ႈၵၢမ်း ၶိုၼ်ႈၶၢမ်းၶဝ်ႈမႄးၶႄႉထႄးပိူင်ႈၽူလ်း ႁၢဝ်ႉႁူလ်းၵျေႇၶွင်ႇ ၵွင်ႇ ပွႆးႁူႈပိူင်ႁူႈမိဝ်း ႁူႈမီးမၢၵ်းငိူၼ်း လိူင်ႇဝႄႈလိူင် ထၢင်ႇႁၢင်ႈပိူင်ႇၵိၼ်လႆႈ တၢၼ်းလႆႈ ပၼ်လႆႈ သုၶသပ်ႉပတႃႇ ၵုလ်ထႃႇ ပၼ်ႇလႃႇ တေႇထႃႇ သတ်ႉထႃႇထုမ်ႇထေး သထေးမၢၵ်ႈတူဝ်း မႄႉ ဝူဝ်းထၢင်ႉၵႄး မႄႉလႄးတူဝ်ႈပၢင်ႇ တူဝ်ႈမိူင်း တူဝ်ႈဝိင်း တူဝ်ႈဝၢင်း ထဝ်ႈၶုၼ်ထဝ်ႈၶၢင်း ယႃႇမႄး တႃႉမိူၼ်လႆႈလူလ်ႈတႃႉ၊ ၊ (ႁွမ်–ၶေႈႁူပ်း၊ မိူၼ်လႆႈ–လႆႈ သိင်သုတ်းၵၼ်ဝႄႈထဝ်ႈ)

လင်ႇၵႃႇၵၼ်ငၶမေးၶႅၼ်ႉ ၶေႈတင်ႈငဝ်ႈဢၢမ်းမၼ်း ပွတ်းသေငလႈ ၶေႈႁူပ်းလူပ်းၶိုၼ်း သမ်ႉတၢင်ႇၶိုႇသွၼ်ႉႁူမ်ႇဢူႇယၢဝ်းၶႄႇငလႈ ထင်ႇဝႄႈတၢင်းၽိတ်းမ်ႁူမ်ႇၵၢၼ်ႈၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ မေလိၵ်ႈ ၵေႉၵၼ်လူၶၼ်ႉ ၶေးပေးႁိူင်ႈ လူမ်းပေးသိင်ႈ ဢၢမ်းမၼ်းသမ်ႉပိႇသိင်ႈလူးၵွၼ်ႇ ထင်ႇဝႄႈ လီငဝႈယဝ်ႉ။ ၽူးမေလိၵ်ႈလူင်ၶဝ် ဝိႉသတိူၵ်ႈလွတ်ႈၵၢင်းတၢင်းၽိတ်း(6)ပိူင် ႁင်းၽိူၵ်ႈႁင်းမၼ်း တႃႉ။

ၶိူင်းလူၵ်ႈၶႅၼ်ႉ ထၢဝ်းၶိူဝ်းၵဝ်လင်ႇၵႃႇဢၢမ်းလိပ်ႈသေ တိမ်ႈဝိႉသိူၵ်ႈပိူၼ်းၽြေးငလႈ ထမ်ႇမထဝ်ႈႁိူၵ်ႈပေးလီလူလီထွမ်ႇ ၽူးလိူၵ်ႈထွမ်ႇမိူဝ်ႈလိူၵ်ႈၵေႈ သမ်ႉပေးၵမ်ႇၵိမ်ႇလႆႈသေပွၵ်ႈၶၼ်ႉ မီးထၢဝ်းၶိူဝ်းပီႈၶွင်ႉတႆးႁဝ်းမိဝ်းလိဝ်ႁူလ်း ယွၼ်ႉၶၼ် ပွင်ႇထိူၵ်ႉႁူႉထိူင်ၶမ်ႉၵတ်ႉ ၵႄးၶုၼ်ထၢဝ်း ၶိူဝ်းထဝ်ႈၵဝ်ႇသေ သိူပ်ႇထိင်းသိမ်း ႁိတ်းႁိူၵ်ႈမေတိမ်ႈမေလူၵၼ်ငလႈ–
(ထဝ်ႈၶူးထမ်ႇမသႃႇမိ၊ ထူဝ်ႈၶၢဝ်းလၼ်ႇတၼ်ႇ)

လိၵ်ႈထၢပ်ႈလင်ႇၵႃႇႁူၵ်းပိူင်ထမ်ႉ

(1) ဢၢမ်းသွၼ်ႉၵၢၼ်(မၢၼ်ႈႁွင်ႉ ၶပေႇထပ်ႈ)

(2) ဢၢမ်းႁူဝ်တေႃႉ၊

(3) ဢၢမ်းၶျၢင်ႇသီႈၵွၵ်ႇထမ်ႈ၊

(4) ဢၢမ်းလိၼ်ယႃႇထူႇ၊

(5) ဢၢမ်းယုၵ်ႉၶိူင်ႈၶၢမ်ႈသွင်၊

(6) ဢၢမ်းလုၵ်ႈၵွၼ်ႇၽိုၵ်းပိ။

(1) ဢၢမ်းသွၼ်ႉၵၢၼ် ၵၼ်ဝႄႈၶႅၼ်ႉ

တွၼ်ႈငဝ်ႈတွၼ်ႈၵပ်းတၢမ်းမႄးသိင်မၼ်း သွၼ်ႉၵၼ်မိူၼ်ၵၼ် ၶင်ႇၵၼ်ၵိပ်ႇပုငလႈ ထင်ႇဝႄႈဢၢမ်းသွၼ်ႉၵၢၼ်ယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၶင်ႇထဝ်ႈၶေႃႇၶမ်းတိမ်ႈဝိႉၶၼ်ႉ–

ႁူဝ်းမျူဝ်ႉၶဝၢင်းပေႃႇ ႁူဝ်းႁူဝ်ႉသတၢင်းၵျေႃႇ မူဝ်းမူဝ်ႉတတၢင်းတေႃႇ သွၼ်ႉၵၼ်ၶင်ႇ

ၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ သမ်ႉမီးထႅင်ႈၵၢၼ်ဝႃႈ ၵႂၢမ်းယူဝ်း ၵႂၢမ်းပျူဝ်း ထၢမ်းၵျူဝ်း ၽၼ်ႈလူၼ်းထိူၵ်ႈပူၼ်း သွၼ်ႉၶွမ်းလႅဝ် ၽၼ်ႈထွၼ်းၵႅဝ် ငမးၵပျူႉလင်ႉၵႃႉလီႉ~ၵပ်းတၢမ်း ၶပ်းထၢမ်း ၶူႈမၼ်းသွၼ်ႉ တွႆး မွၼ်ႉၶွႆး ၽွၼ်ႉၽွႆးသွႆႉထပ်း ၶပ်ႉတၢၼ်း ၶပေႉၵၢၼ်းမၼ်ႈၶွႆး ၵၼ်ႈတွႆးလႅဝ် ထိူၵ်ႈၵျူဝ်း ၶႅဝ် ၵႂၢမ်းသွၼ်ႉသႂ်ႉ ၶေႃႈမႂ်ႉၶပေႉၶီႉ။

ၶႂ်ႇလိၵ်ႈထဝ်ႈမွၼ်းလႃႉၶၶၼ်ႉသမ်ႉဝႃႈ–

သိထ်ႉထေႃးတေႉယျူႉ မင်ႉၵလႃႉၵွင်းၶျၢင်း တၵ်းလိုႈလူတ်းဝၢင်း ၵမ်ၵူင်တမ်းပူင် တွႆး တၢၼ်း ၵၢၶၢၼ်းတြႃး သုတ်းၵျူးပျီးပျီ တၵ်းလိုႈၵျတ်းမူၼ်လႅင်ၽီဝေႃးၶမ်း တမ်းၶူဝ်ၵၢင်ၵျၢဝ် သုင်ပြၢဝ်မူဝ်းၽျူး ရထႃးဝူင်းဝၼ်း ငဝ်းမၼ်းၵျင်ၵၢၼ် ထၼ်ထိူင်ဝၼ်းထူၼ်းငဝ်းၵျူၼ်းတၵ်း ပုၢင်း ငဝ်းၵျွင်းတၵ်းၵျႃ ငဝ်းလွႆမိုတ်းမႃး ရထႃးၶုၼ်ဝၼ်း ငဝ်းမၼ်းတၵ်းထမ် တေႃးတူၼ်း လၢၼ်းလူၼ်းတြႃး ရျူႉထဝၢင်ႉတေႃႉထၵႃး ၵၢဝ်မႃးၵၢၶူး တူႉတိူင်းပိူင်ၶၶၼ် တၵ်းၵၢၼ်သုတ်း တွႆး ပွႆးထမ်း ထၢတ်ႈဝႅင်းပၢင် ၶူဝ်းသၢင်သမႅင်းထဝ်ႈၶၢင်းတေႃးၶျူႉပေႃးယၢတ်ႈ ၵိုတ်းဝီႉပူင်တမ်း ၶေႃႈၵႂၢမ်းသင်ႉထိၵ်းယွတ်ႈပီႈထီး ၵပြီးၶိၵုင်းၶျူၵ်ႈယႅၼ်ဝီႈ တၵ်းၶိုႈယေႃးယိုတ်း ၶျူၵိုတ်း ယၢတ်ႈသႅင်း ထၢတ်ႈဝႅင်းၽျၢတ်ႈပႅင်းၶျူႉၶၢၼ်းပီ တီႈၵျင်းၶႅ~ ဝၢင်းၽေႃႈဝီႉၵွၼ်ႉ၊ ၶိၵုင်း ထီး မုင်းယွတ်ႈထိၵ်းသၢင်ႉမၢၼ်းပီ ဝီႉၶၢၼ်းလီယိုတ်းယၢတ်ႈတၢၼ်ႉယၢၼ်ႉယိၼ်ႉယွၼ်ႉ၊–

ၵျတ်းၶႅ သွၼ်ႉၵၢၼ်ဝီႉပႅၼ်တီႈပႅၼ်တီႈငလႈ ထင်ႉဝႃႈၵႂၢမ်းသွၼ်ႉၵၢၼ်ယဝ်ႉ။

(2) ၵႂၢမ်းၵျူဝ်တေႃႉၵၢၼ်ဝႃႈၶႅႉ

ၶမ်ႉၵႂၢမ်းယႅပ်ႉသူၼ်ႈၶႅၵေႃႈဝႃႈ ၵၢဝ်သႅင်မၼ်း တေႃႉၵၼ်လူင်ၵူႉ ၵၢပမႃႉတီႈတႅၵ်ႈ မၼ်းထမ်ႉ–

တၢင်းၵူႉၶမ်းထဝ်ႈ ၶဝ်ႈထွမ်းလူင်မိႉ သိႉထွမ်းလူင်တွၵ်ႉ ၵွၵ်ႉၵူႉၶေႃႈၶွင်ႉ တွင်ႉတႃႉ တူၼ်းတၢပ်ႈ ၶျပ်ႈၶိုၼ်ႈပႅၼ်တၢင်ႉ သၢင်ႉၶိုၼ်ႈပႅၼ်ၽင်ႉ တေႃးၶျူင်ႉထူၼ်ႉ ဝၶပေႃႉၵူင်ႈ ယၢင်ႈၶိုၼ်ႈတူၼ်းတွင်ႉ ထၢၼ်ႈမူဝ်းပွင်ႉၶွင်ႉထၢင်ႉပႃးၶၢဝ် ယၢပ်ယိုတ်းတၢင်းပီ ၵီထူၼ်ႈထိတ်းပီ ထိူင်ၵျတ်ႈမူဝ်း မူၼ်းသိူဝ်းၵူႉသေယဝ်ႉ သဝ်းလီ၊–

ထႅင်ႈပုၵ်ႈၶိူင်ႈသမ်ႉ ထၢပ်ႈဝီႉဝႃႈ–

ၵွင်ႉယႃႉၵွင်ႉၵျွင်း ပွင်းထု သၢမ်ၶုသၢမ်တၢၼ်ႉ ၵႃႉသၢၼ်ႉဝၢၼ်ႉၵျူ ၽတေႃးလူၵျေႃးၶိုၼ်း တိုၼ်းၶီးမီးၵျူဝ် ၵိုဝ်ထဝ်မဝ်ၶၵေႃး ထၵ်းၶိုႈလိၵ်ႈမၼ်း တၢၼ်းၶႂ်ႇယႂ်ႈၶေႃ သၶုဝ်သၢဝ်ၶၢင်း တၢင်းၵျင်းၵိင်းလူမ်း လီၵျူမ်သိူဝ်းထူမ်း တီႈမူဝ်းတႅမ်ႈတမ်းပူင် ၵႃႈတၢင်းလူင် ၵျမ်းၵတၢၼ်ႉ တၢၼ်ႉ ၵၢၼ်ႉၵထွင်ႉထွင်ႉ ၶူႈၵွင်ႉဝႃႈၵွင်ႉယဝ်ႉ၊–

ၵျတ်းၶႅၶေႃႈငဝ်ႈငလႈၶေႃႈပႃ ၵၢဝ်တေႃႉသိူပ်ႉၵပ်းထၢပ်ႈၵၼ်ငလႈ ထင်ႉဝႃႈၵႂၢမ်းၵျူဝ်တေႃႉ ယဝ်ႉ။

ebook is created by www.ShanYoma.Org

(3) ၵူၢမ်းၶျၢင်,သီႈၵွၵ်,ထမ်း

ၶျၢင်,သီႈၶႅ. ပေႈၶဝ်ၵွၵ်,ထမ်းၵေႈ ဝ်ၶၼ်ၵွၵ်,ၵူႈ ပူၶၼ်.လႆႈႁူလ်ႈလႆႈၵုင်းယဝ်. ထင်, ဝႆႈ,ၶိုၶၼ်းတူလ်းတၢင်းလင် မုင်ႈမိုၶၼ်းမုးၶိုၶၼ်းၶလႈ တီႈတ်ၵ်ႈမၶၼ်း ၶင်ႈလိၵ်ႈပိုၶၼ်းၽြေးထိၶတေ. ထၶၶၼ်. တ်ႃမ်ႈဝိ.ဝုႈ–

မုၵ်.သူဝ်းၵျေႈ,ၵေႈ ပေႈဝုႈလိႈငိၶၼ်း ၵူၢမ်းလုၵ်ႈယိင်းမၶၼ်းၶၢင်းသု,ဝု, လၢတ်ႈပၶၼ် ၵႁွင်းၵယု,ၶင်,ၶႅယဝ်.ၵေႈ ထၢၶၼ်ႈပ်ၶၼ်ထိုလုၶုၶ ဝုႈၵမ်,ဝုႈၵေႈ တၵ်းမီးၵိတ်.ထဝေ,တ ၶေႈ, မၵျၢမ်းမမု, ထင်,ဝုႈႁၢဂူ,ၵမ်,ႁွတ်ႈ မၶၼ်းထင်,ၶ်တ်ႈၶွတ်ႈၽိုင်းလျၢင်,မိူဝ်းႁွတ်ႈၶိုဝ်ၶၢင်, ႁွင်းၽုင်, လိႈႁၶၼ်ၵပုင်,မူ,ယု, ဩု,တူၶၼ်ထဝ်ႈ ပ်တ်ႈသေၶမ်.ၶဝ်ႈၽေႈထ်ၶၼ်,ယ်ၶၼ်တ်တ်, ၶွၶၼ်းယ်တ်,သွိႈသွိႈ တမွိႈမိုၶၼ်းၶလ, လူမ်းၶသ,ၵၢင်တွင်. ႁွင်.ၵေႈမဝ်,လၢတ်ႈ ပထၢတ်ႈၵမ်, ထိမ်, ၽိုၶၼ်.လိမ်,ပျွင်းပိၶၼ်, မိတ်းဝိၶၼ်,တူင်.ၶၵႈၽေႈ ႁွမ်,ၶေႈလူမ်းသဝ်,~ သူပ်းႁူင် မၶၼ်ႈ ထူလ်ႈထိုယ်ႈ,လူင်ယဝ်.၊– (သဝ်,–ႁူပ်း၊ လူင်–ၶေႈတင်ႈၶလႈသ်ႃင်သုတ်း ၵၶၼ်ဝုႈမုၶၼ်)

မုၵ်.သူဝ်းတ,ယၵ,ၵေႈ ၵမ်းတူလ်းတိၶၼ်ၽေႈ,ၶွပ်ႈမိုဝ်း ႁိုဝ်းႁိုဝ်းၶၢင်းသ်ႃင်တၢင်းပ်ၶၼ်မီး သင်လူင်လၢင်တီႈၶုႈ ထၢၶၼ်ႈပေႈသုမ်,ၶေႈၵူမ်ႈႁူဝ် လိုမ်းတူဝ်လိုမ်းၶိုင်း မဝ်းမိင်းလပ်းတ ၵုႈ လိုငိၶၼ်းၶဵၵ်းငိၶၼ်းၶငိၶၼ်းထ်ပ်းငိၶၼ်းၵ်ၶၼ်း ၵပၵၵေႈ ၶမးလ်ၶၼ်းသွင်တိၶၼ် ၶိၶၼ်ထိုၶတ. ၶေႈ မပျေႈမပျီး ၵုႈၶင်,ၵဝ်မီးတၢင်းပ်ၶၼ် ၶ်ၶၼ်ၶီလီၵႆႈ တ.တၵ်းၶၢမ်,တႆႈလုမ်းလုမ်း ပေႈ လၢတ်ႈၵေႈ တၵ,တၵ်းပ်ၶၼ်ငိၶၼ်းသုမ်းလုၵ်ႈယိင်းမုၶၼ်,ၶၢင်းလူင်~ ႁၢင်ႈႁၢၶၼ်,တၢၶၼ်,သ်ၶၼ်ထွိႈ. ၶမ်းထိုၵ်ႈ ၵဝ်ၵျိုၵ်ႈမၶၼ်းၶလႈ ၵမ်,လိႈ ၵဝ်ထင်, ထပ်းပူ,ထပ်းမိႈ သင်လိႈၵေႈ ထၢင်ႈပ်ၶၼ် သိုဝ်းသု, ပေႈၵမ်,လိႈတင်းမိသု,ဝု,သၢဝ်ၶုမ်, ယုမ်,ၵူၢမ်း ၵုႈၵဝ်လၢတ်ႈ တၵ်းထိႈ,ပၢၶၼ်ထၢတ်ႈ ၵဝ်ယဝ်.၊ ၊ ၶႅ.ပ်ၶၼ်ၵူၢမ်းၶျၢင်,သီႈၵွၵ်,ထမ်ႈယဝ်.။ (လူင်–ၶေႈႁူပ်း၊ ထမ်ႈ–သ်ႃင်သုတ်း ၵၶၼ် ဝုႈထဝ်ႈ)

(4) ၵူၢမ်းလိၶၼ်.ယု,ထူ,ထမ်.

မ်ဝ်းယု,ထူ,ၶႅ. လိၶၼ်းမၶၼ်းမီးၶိုင်ႈၵၢင် ၵူၢမ်းလိၶၼ်. ယု,ထူ,ၵေႈ ထၢပ်ႈၶိုင်ႈၵၢင်ယဝ်. ပ်ၶၼ်လင်,ၵ,ႁုႈၶေႈ သင်ထၢပ်ႈ(7)ၶေႈ (9)ၶေႈထိုင် ပ်ၶၼ်ၵူၢမ်းၵၶၼ်းထွိႈ. ၵွၶၼ်ႈႁိုင်ႈဝိ.ယဝ်.။

တီႈတ်ၵ်ႈမၶၼ်းထမ်.–

ပေႈၵမ်,ၵဝ်ပိုၶၼ်ႈတႆႈ ၵ,ယသႆႈယိုၶၼ်းယၢဝ်း၊
သင်ၵဝ်ပိုၶၼ်ႈလုၶွိႈ ၵ,ယုယွိႈပွတ်းတွၶၼ်း၊
ပေႈၵမ်,တ်ၵ်းၶ်ၵ်းင်ၶၼ်း ၵျေႈၵ,ၶ်ၶၼ်းယူ,ထိုၶၼ်း၊
သင်တ်ၵ်းၶ်ၵ်းပိုၶၼ်ႈၶေႈ, လွင်ႈၵျေႈၵ,ၶမ်တွၶၼ်း၊
ပေႈတေႈသၵမ်,မီး ႁၢင်ႈလီပီးထုၵ်,ၶေႈ၊
သင်ထိုလမ်တေ,ပိုၶၼ်ႈ ႁၢင်ႈသိုၶၼ်ႈငိုၶၼ်ႈလမ်ဝုလ်း၊

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ၵမ်ႇသီႈၵေႉၶေႈတႃ   ၵေႃႉၵႂမ်းၽေႃၵေႃႇၶွၼ်ႈ၊
သင်သီႈၵေႉၶေႈတႃ   ၵေႃႉၵႂမ်းၽေႃပဝ်ႇလိပ်ႈ၊
ပေႃးၽႂ်ၵီႉတႃၼ်းဝၢင်း   ၶိုင်ႈၵိၼ်တၢင်းလိုင်ႇမၢၵ်ႈ၊
သင်ၵမ်ႇၵီႉတႃၼ်းဝၢင်း   ၶိုင်ႈၵိၼ်တၢင်းပဝ်ႇလိပ်ႈ၊
ပေႃးမႃႇၼၵေႃမ်ႇယႂ်ႇ   ပိုၼ်ႈယမ်ၽႂ်ႇၵူဝ်ငဝ်း၊
သင်ၽႂ်မႃႇၼပူၵ်း   ပိုၼ်ႈၵၢဝ်တူၵ်းတႅမ်ႇတႂ်ႈ၊
ပေႃးၽႂ်ၵီႉထၢမ်တွင်ႈ   ၵူႉၵူႈလွင်ႈတွင်းၸေး၊
သင်ၵမ်ႇၵီႉထၢမ်ထႃး   တၢင်းၵူႉမႃးၵေႇၵိပ်ႈ၊
ၼင်ႇၼီႉမႃႇၼဝေ   ပုတ်ႉသၵထၢမ်ႇၽြႃး၊
တင်းသႅင်ႈမီးသိပ်းသီႇ   တွင်းလူထီႇၽႂ်မၼ်းတဝၼ်ႈ။

* တဝၼ်ႈ=တႃႉၼေး မိုၼ်ၵၼ်ယဝ်ႉ။

ပေႃးထၢပ်ႈလိုဝ်ၵူႈတူဝ် ပိၼ်ၵၢမ်းၵၼ်းထွႆႉ ၵွၼ်းၵိုင်ႈဝီႉ–

တီႈတႅၵ်ႈမၼ်း ပေႃးဝႃႈၵမ်ႇၵၢဝ်ပိုၼ်ႈလုတႂ်ႈ ၵိုင်ၼေႃႇၵႃႇယုသႂ်ႈယၢဝ်းယိုၼ်း၊ ၵဵတ်း ၼႆ ၵွၼ်းၵိုင်ႈဝီႉ ၵမ်ႇတူၵ်းၵၢင် ထင်ႇဝႃႈၵၢမ်းၵၼ်းထွႆႉၼႆယဝ်ႉ။

သမ်ႉမီးထႅင်ႈမိဝ်းၼိုင်ႈ ၵၢမ်းသီႇတူဝ်ၵူဝ်ၵီႈထၢပ်ႈ–

ၶၼ်ႇထႃႇတူၵ်ႉၶ   ထႃႉယူႇၵူႈပၢၼ်၊
ၶၢၼ်ထုံလွၼ်ႉလွၼ်ႉ   ယွၼ်ႉပိုဝ်ႈၽီးၶီ၊
ၵီတီယၢၼ်ထု   ၵူပတ်တဝ၊
ပႃႉထပ်းၵမ်ႇယိၼ်   ပိၼ်ထႅင်ႈၸေးၵႃႇ၊
ၵႃႇၼေႃႇထပ်းၵၢင်း   တၢင်းလႃးမႃးၵိုၼ်၊
ပိုၼ်ၵၢင်ႇထုၵ်ႉၶံ   ၵမ်ႇမီးလီၵေႃႉ၊
သေႃႉပိုင်ၵမ်ႇထွၼ်   သွၼ်ၵေႃးၵမ်ႇၼႅၼ်၊
ၵႅၼ်လွၼ်ႉလွတ်ႈၵၢင်း   တၢင်းၽိတ်းၼမ်ယဝ်ႈ၊
ငဝ်ႈထႃႉပိၼ်ၵၢၵ်ႈ   လၢၵ်ႈမလွမ်ႇၽၼ်း၊
မၼ်းၵႃႇသဝ   မရၼတႅပ်းလမ်း၊
ၵမ်းလီၵပ်းထႃႉ   ထရယူပ်ႈယွမ်း၊
ၵွမ်းၵတ်းၵမ်ႇလီ   ၶီၼႅင်ၵွၼ်ႉမိႈ၊
ၵိုႈၵွင်ႉလိၼ်ႈၵၼ်   ပၼ်ထႅင်ႈလမ်သႃး၊
လႃးယဝ်ႉၶၼ်ႇထႃႇ   ယႃႇဝႃႈပိၼ်ၵဝ်၊
ၵၢဝ်ၵိုႈမိၼ်ႈလီ   ၶီထုံသၢဝ်းၵႃႈ၊

ၵျႈၽင်ၵျူႉၵျၶ် ဢၶ်ထုႉတၵ်းလွတ်ႈ၊
ၵွတ်ႈတီႈဝ်င်းၶမ်း တမ်းပ်တ်ႈၶီမဝ်း၊
သဝ်းၵွတ်ႈယ်ၶ်ၵတ်းသေယဝ်ႉ သူဢူလ်ႉ သူၶေႊ။

* ပေႊသူးၵွတ်ႈၶိပ်ႉပၢၶ်ႇ ပ်ၢၵ်ၢမ်းဝုႈ မုၶ်ဢူလ်ႉ မုၶ်ၶေႊၶ်ယဝ်ႉ။

* ပေႊယွၶ်းမၢၵ်ႈမီးလီပ်ၶ် ၶ်ႈလေးၵၶ်ႉ ထုၵ်ႇလိုႈဝုႈ သူဢူလ်ႉ သူၶေႊၶ်ႉပ်ၶ်ၶေႈ ၵ်ၢမ်း ၵူၶ်းထဝ်ႈၶဝ်ထဝ်ႈမိူဝ်ႈၵွၶ်ႇသင်ႇလၢတ်ႈဝ်ႉယဝ်ႉ။

(5) ၵ်ၢမ်းယုၵ်ႉၶိုင်ႈ ၶၢမ်ႈသွင်

မိူၶ်ၶင်ႇၵူၶ်းသၢၶ်တ်ပ်း သၢၶ်လီႈၶဝ် ပေႊဝုႈယုၵ်ႉၶိုင်ႈၵေႈ ၶၢမ်ႈထ်င်ႈသွင် သ်ၶ်ႈသေ သၢၶ်ၵ်ုႇၶခေ်ႉယဝ်ႉ။

တီႈတ်ၵ်ႈမၶ်း–

ၵပျူႇသီႇလုၵ်ႈ တၵ်းထုၵ်ႈယေးထီႇ ထ်ဝ်ထီႇလင်ႇၵုႇ ၸၶၵ်ုႇပေႊထ်င်ႈ မွၵ်ႇထ်င်ႈ လူၵွၶ်ႇ လုၵ်ႈဢွၶ်ႇၵူၶ်းထဝ်ႈ ဢဝ်ၶဝ်ႈထ်ုသ်ုႇ လိူၶ်မ်ုႇလိူၶ်လွင်ႈ လူႇၽွင်ႈၵိၶ်ၵ်ုႇ ၽ်ုႇ ယုႇၵ်ုႈၶူၵ်ႇ ၵ်ႉတူၵ်ႇၵၶ်ၶႈ ၵ်ုႈဝုႈၵျၵျူႉ ပ်ၶ်လုၶိၶ်းၵိူတ်ႇ ဢမ်ႇၵိူတ်ႇဝ်ၢႈၵ်င်ႈ ပ်ၶ်ထ်င်ႈတ်ၢ ယူႇ မ်ၶ်တူႇမ်ၶ်ၶဝ်ႈ ၵိၶ်ၶဝ်ႈသွင်တုႇ တၶ်ႇၵျုႇမုၶ်ႈမၢၵ်ႈ ၶ်တ်ႈသၢၵ်ႈ ဢၢမ်ႇဢီႇ ၶ်ုႈၶီႇ တ်င်တၢင်ႇ ထ်ုလၢင်ႇၽိတ်းပိူင်ႈ ၵ်တ်းယိူင်ႈလီႈၵဝ်ႇ တုထဝ်ႇယမ်းယိူတ်ႈ ထ်ုမိူတ်ႈမိူင်းၵိူတ်ႇ ၽ်းလိူတ်ႇၵျၶမ်ႉ ၵ်ႉသမ်ႉသထ်ႉထုႇ ထိူဝ်းၶေႇထ်ုႈၸတႉ ပေႊၸပႉ ၵိလေႇ မီးၵေႇတုၵ်ႉၶ ဢမ တတ်ႉထေး ထဝ်ႈၵျေႊၶင်ႇၶ်ယဝ်ႉ။ ၶ်ႉပ်ၶ်ၵ်ၢမ်းယုၵ်ႉၶိုင်ႈ ၶမ်ႈသွင်ယဝ်ႉ။

(6) ၵ်ၢမ်းလုၵ်ႈဢွၶ်ႇၽိူၵ်းပ်

သၽေႇဝလုၵ်ႈဢွၶ်ၽိူၵ်းပ်ၶ်ႉ မၢင်ၵမ်းလူမ်ႉမၢင်ၵမ်းလုၵ်ႉ ၵမ်းၶိုင်ႈၵျ်ႈ ၵမ်းၶိုင်ႈၶူဝ် ဝ်ႉၸလႈ လင်ႇၵုႇဢၶ်တင်ႈမၶ်းၶ်ုႈတင်ႈထိူင်ႉၵျိူဝ်တင်ႈ ၶ်ုႈၵျူပ်းထိူင်ႉၵျိူဝ်ၵျူပ်း ၶ်ုႈၶၢမ်ႈလ်ၢတူဝ်ၵေႈ ၶၢမ်ႈလူင်ၵ်ုႇ သမ်ႉလီထွမ်ႇဝ်ႉၵျင်းမၶ်းၶင်ႇၵဝ်ႇ။

မိူၶ်ၶင်ႇဢၶ်ဝုႈ ၵမ်ႇမထၢၶ်းထိၵ်ႈမၢတ်ႈ တၵ်းမွၵ်ႇလၢတ်ႈယိင်းထ်ၢး မီးၵ်ုးယုႇၶ်ၢ ပၶ်ဝုႉ မီးမုႉယုႇတွၶ်ၵျမ် ၵူၶ်းယိပ်းလုၵ်ႈၶၶ်ၶမ်ဢမ်ႇထုၵ်ႇ တေဝူၶ်ႉၵျူၵ်ႇယုႇဢဝ်သ်ၶ်ႈ ၵုလ်ပိူၶ်ႈမုးလေး ၶူဝ်းသၢင်းၽေး ယုႇပေပ်ၢႉတေႇလွၵ်ႇ ထိူဝ်းၶ်ႉ လိုႈဝုႈမိူၶ်လုၵ်ႈဢွၶ်ႇ ၽိူၵ်းပ်ယဝ်ႉ။

ထ်င်ႈပုၵ်ႈၶိုင်ႈ–

သပ်ႉပုဢၢပတ်ႉတိယေး – မေးမုးဢၢင်ၵျၢဝ် သၢဝ်သၢဝ်လူမ်းထူဝ်း ၶမ်ႉတူၵ်းတွင်ႈပ်ၶ် တိူင်း ပေႊထၢပ်ႈတိၶ်ၵ်ႇ ၶ်ၸလႈသင်။ လင်ႇၵုႇၸတႉ မၢင်တီႈၵေႈထၢပ်ႈယူႇ သၽေးလိၵ်ႈ ဢမ်ႇမ်ၶ်ႈ မိူၶ်ၶင်ႇလုၵ်ႈဢွၶ်ႇၽိူၵ်းပ်ၶခေ်ႉယဝ်ႉ။

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ပၵ်းပိူင်လင်ႉၵုႉတႆး ဢၢၼ်ငၢမေးတိုဝ်းၼႆႉ ထဝ်ႈလွၵ်ႇၽွၵ်ႇသေဢၢမ်ႉဝုႈ ပေႉၶွႆႈသွၼ်မေႃ လင်ႉၵုႉတႆးတိုင် ၶၢၼ်းတေႃႈၽိုၵ်းလူ ၽိုၵ်းဝူၼ်ႉ ၽိုၵ်းတႅမ်ႈထွမ်းလၢႆးမၼ်းလီလီ ၼဝ်ႈပိၵ်ႈတၢင်း ၽိတ်းၸူၵ်းပိုင် တႅမ်ႈထွမ်းလၢႆးတႅမ်ႈလင်ႉၵုႉ ယုႉၸွႆႈတူၵ်းတႅမ်ႉလၢမ်ႉၽျၢင်းဢွၼ်ၵၼ်သွၼ်လိၵ်ႈ တႆး ထၢပ်ႈလင်ႉၵုႉတႆး လၢတ်ႈၵႂၢမ်းတႆး ၼင်ႈၶူဝ်းတႆး ယုၵ်ႉယွင်ႈတိုဝ်ႉၶိုဝ်းတႆး ၸွႆႈၶိုၼ်ႈယွႆႉမွႆႉ သုင် လီသေဢွၼ် တွၼ်းသေၵဝ်ႉလူလွႆႈတႃႉ။

ၵူၼ်းၽိုၵ်းထၢပ်ႈလင်ႉၵုႉမိူၼ်ၼင်ႉထႆးသုႉၸုၽိုၼ်းၼႆၼၼ်ႉ ထိုင်မႄးဝၼ်းၼိုင်ႈမၼ်း ၵူႉၸၼ်ထၢင်ႉယိပ်ႉၵူၼ်းတႆ ၸူဝ်ၵူၼ်းၼၼ်ႉ ပေႉၽိပ်ႉဝႆႉ မၼ်းၽိုၵ်းထၢပ်ႈလင်ႉၵုႉဝုႈ “ထၢင်ႉ ယိပ်ႉၼလႈတႆႉရေႈ” “ထၢင်ယိပ်ႉၼလႈတႆႉရေႈ” ၸိတ်းၼႆတိၵ်းတိၵ်း ၸုၵႂၢမ်းၸူပ်းမၼ်း ဝၼ်းလွၵ်ႇ ဝၼ်းလွၵ်ႇရေႈ ဢၢမ်ႉၸုလိူဝ်ႈ ၸူင်ၸူင်ထိုင်လႆႈဝၼ်းမႄး မၼ်းထင်ႉၵူႉၵိပ်းဢၢဝ် ၸူဝ်ၸိုင်ႈၵူၼ်းထၢင်ႉ ယိပ်ႉၼၼ်ႉ မႄးဝႆႉၸိမ်းၸူၼ်းမၼ်းသေၼလႈ ၸုၵႂၢမ်းၸူပ်းထိုင်ႈၵူႈဝၼ်းၼႆရေႈ ဢၢမ်ႉၸုလိူဝ်ႈလႄးလႄး ထိုင်မႄးဝၼ်းၼိုင်ႈ မေးမၼ်း ၶၢၼ်ႉတူလႆးၼေႃႉၼလႈ ထင်ႉၵူႉဢၢဝ်ၸူဝ်ၸိုင်ႈၼၼ်ၼ် မႄးတမ်ၽွင် သေငမ်ပိုၼ်ႉၽုၵ်ႉပိတ်ႈသိင်ႈသိင်ႈယဝ်ႉ။

ၽိုဝ်ႉမၼ်းပွၵ်ႈၸုၽိုၼ်း မႄးၽဵဝ်ႉၸူၼ်း ဢၢမ်ႉလိူဝ်ႈၸၼ်ၸူဝ်ၸိုင်ႈၼၼ်ႉၼလႈ ထင်ႉထၢမ် မေးမၼ်း မေးမၼ်းရေႈ လၢတ်ႈၼၼ်သိုဝ်ႈသိုဝ်ႈ ၵမ်းၼၼ်ႉမၼ်းရေႈ သိုပ်ႉထၢပ်ႈလင်ႉၵုႉမၼ်း ထိင်ႈဝုႈ “ထၢင်ႉယိပ်ႉတႆႉရေႈ ယင်းလိူဝ်ႈၶၢမ်ႉၶူၵ်ႉ တမ်ယဝ်ႉဢၢဝ်ၽုၵ်း ၵမ်ႈၽွင်ႈၵူႉမီးတီႈၼွင်ႈ လုၵ်း ၵမ်ႈၽွင်ႈသမ်ႉၵူႉမီးတီႈၼွင်ႈလွၵ်း ၵွၵ်းလုၵ်ႈၸူဝ်ၸိုင်ႈလိဝ်ၽဵဝ်ႉမူတ်းၵႂႆႉယဝ်ႉ။–

ၵွပ်ႈမီးၼင်ႉၼႆၼလႈ ပေႉၸဝ်းဝဵႉထွၵ်ႉဝုႈ ၵႈဢၢမ်ႉမေႃဢၢမ်ႉထူး ၵဝ်တေၽိုၵ်းၵူႈဝၼ်းၵူႈ ဝၼ်းၼႆၼတ. တေမေႃလိူဝ်ႈယူႉ ၶွႆႈၸူင်လႆႉပီၸူင် တေႃႉထိုင်ၵဝ်မေႃၼၼ်ႉ ဢၢမ်ႉသုတ်းဢၢမ်ႉၸူၼ် လႄးလႄး ဝဵႉထွၵ်ၼင်ႉၼႆၼတ. မေႃလိူဝ်ႈယူႉယဝ်ႉ။

ဝူၼ်ႉထွမ်းလွင်ႈထႆးသုႉ ၸုၽိုၼ်းၼႆ ၶွႆႈမေႃထၢပ်ႈလင်ႉၵုႉ ၸူင်ၼေႃႉၵႈၸူဝ် ၼတႉတင်ႈ ဢၢဝ်ထိမ်ႈမိုဝ်ႈလိူဝ်ႈၸူဝ်ၵူၼ်း တေႃႉထိုင်ပေႉၼဝ်ႈ ပေႉၼွၼ် တေႃႉပေႉၵိုတ်းလုပ်ႉလႆႉလႆႉ ဢၢမ်ႉ မီးၵႆႉတူႉၵႆႉမၼ်သုင် ယင်းၵူႉၵိပ်းမႄး ဝဵႉၸိမ်းၸူၼ်းသေၼလႈ ၽိုၵ်းထၢပ်ႈလင်ႉၵုႉ ၼႆႉပိၼ်သုႉ ထၵမၼ်းယဝ်ႉ။

တၵႉလုၵ်ႈလၢၼ်ယိင်းထႆး ၸၢတ်ႈၸၢႆးတႆးၸဝ်း တင်းလႆႉရေႈ ၽွမ်ႉၵၼ်ၽိုၵ်းၸၢၼ်းၽိုၵ်း သွၼ်လိၵ်ႈလၢႆးတႆးၸဝ်း ၽိုၵ်းထၢပ်ႈၵပျႃႉလင်ႉၵုႉတႆး ထွႆႈၵၼ်ယုၵ်ႉယွင်ႈလိၵ်ႈလၢႆးတႆးၸဝ်း ၸွႆႈ ၶိုၼ်ႈယွႆႉမွႆႉသုင်ၶိုတ်းၵပ်ႈၶိုတ်းပၢၼ်ၵူႉ လိူဝ်ႈလီသေၵမ်းလူလွႆႈတႃႉ။ (ထဝ်ႈသြႃႉၼွင်ၶမ်း ၸူဝ် ပၢင်ႉလူင် မေႃမျူဝ်ႉ(ပၢင်ႉၵူးလူင်)တႅမ်ႈဝဵႉသေ ထဝ်ႈသြႃႉဝိပသ်ႉသၼ၊ ဝတ်ႉပိတၵၢတ်ႈ၊ ဝိင်း တူၼ်ႈတီး ၶိုၼ်းၸိတ်းပပ်ႉဝဵႉ)

ၶၢၼ်းတေႃႈဢွၼ်ၵၼ်သိုပ်ႉလိပ်ႈၸၢၼ်းတူလႆးထိင်ႈ ဢၢၼ်ၽႄႈတႅမ်ႈလိၵ်ႈလိူဝ်ႈလိပ်ႈၸၢၼ်း မႄးၶူးလၢႆးတႅမ်ႈ လင်ႉၵုႉသၢမ်ၵိဝ်ယၢဝ်း/ပွတ်း တမ်ႈတီႈထဝ်ႈၶူးၼၼ်ႉတဝ်သ(ထဝ်ႈမိူင်းၵုတ်ႈ) လုင်း ထရေးငိုၼ်းယွတ်ႈ(မိူင်းယု)၊ ၶိင်းၶမ်းၸူင်း(ၼမ်ႉထလပ်ႈ)၊ ၶိင်းသိင်ၸူင်းလႃႉမွင်ႉ(မူႉ

ထေႈ)၊ ၶိင်းၵျင်းသႂ်သၢင်ႇၵပ်ႇ(မူႇထေႈ)၊ လုင်းထရေးၶၼ်ႇတီႈယ(လႃႇထုၶၼ်း)ၵႆႉပႃၵိင်း တုင် တ်ႃမ်ႈဝိႉထိူဝ်းၶၼ်ႉတႃႉ။

လင်ႇၵႃႇၵၶၼ်မီးၶၼ်ႈပပ်ႉလိၵ်ႈလူင်တီႈ

1. လင်ႇၵႃႇသွင်ၵိဝ်(ၶမ်ႉၵႃမ်းပွတ်း)

လင်ႇၵႃႇသွင်ၵိဝ်(ၶမ်ႉၵႃမ်းယၢဝ်း)

2. လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ် ၽီႇလႃႇ(ၵမ်ႇၶၼ်)သၢမ်ၵိဝ် ၶမ်ႉၵႃမ်းပွတ်း၊

လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ် ၵႃမ်းၶူလ်ုး(ၵမ်ႇၶၼ်)သၢမ်ၵိဝ် ၶမ်ႉၵႃမ်းယၢဝ်း၊

လင်ႇၵႃႇသွင်ၵိဝ်ၶမ်ႉၵႃမ်းပွတ်းၶႅ်ႉ မူိၶၼ်ၶင်ႇလိၵ်ႈသုတ်ႉတမွၶၼ်းထမ်း၊ ၵၶိတ်ႉထ မူႇလသၢၵ်ႈသေႇ(ထဝ်ႈထမ်ႇမတီၶၼ်ႇၶတ်ႃမ်ႈ)ၵေႃးသထမ်ႇတွီႈငဝ်ႈလႂ်ထိူဝ်းၶႅ်ႉယဝ်ႉ။

လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ် ၶမ်ႉၵႃမ်းပွတ်းပွတ်းၶႅ်ႉ မူိၶၼ်ၶင်ႇလိၵ်ႈသုတ်ႉတ မၵႃႇၶိပ်ႉပၢၶၼ်ႇ ၶ ၵၶၼ်ထဝ်ႈၵေးလီ(မူိင်းပၶၼ်ႇ)တ်ႃမ်ႈဝိႉလႂ် ထိူဝ်းၶႅ်ႉယဝ်ႉ။ လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ် ၵႃမ်းၶူလ်ုး (ၵမ်ႇၶၼ်)လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ်ၶမ်ႉၵႃမ်းယၢဝ်းၶႅ်ႉ–

1. ၵိဝ်တင်ႈ

2. ၵိဝ်ၵူပ်း

3. ၵိဝ်လူပ်းၶႅ် မီးဝိႉ(3)ၵိဝ်ယဝ်ႉ။

(1) ၵၢႆၼၽႄႇၽျၶၼ်ႉၽဝ်ႇယွၶၼ်ႈ ထွတ်ႇငွၶၼ်ႈၵွမ်ႇၶေႃႇ~ ပတုင်ႇမႃႇ~ ၶူၶၼ်းသွီႈၽူင်းၽွင် မိဝ်းၵီႈၶၼ်ႈၵၢၶၼ်ႇၵၢင်ၶွင်ၶၼ်ႉ၊–

(ၶေႃႇ – မႃႇ – ၶေႃႈၵူပ်း၊ ၶွင် – ၶေႃႈတင်းသိင်သုတ်းမုၶၼ်)

မႂ်တွင်း–ၶႅ်ႉပိၶၼ်လၶၼ်ႇထိၶိူင်ႈ(ၶွင်)ပိၶၼ်ၵိဝ်တင်ႈယဝ်ႉ။ (ထိ–ၶေႃႈလိၵ်ႈ 1)

ပူိင်တ်ႃၵ်ႈလင်ႇၵႃႇၵိဝ်ၵူပ်းထမ်ႉ–

(2) ၵူိဝ်းၶမ်းထဝ်ႈၵဝ်းထ်ႃၵ်ႈပူၵ်းသူလ်ႇၵွင်ႇလၢၶၼ်ႇၶူၶၼ်းၽွင်~ယုၵ်ႈယၢၶၼ်ႇဝၶၼ်ႇပူိင်း ၵသူိင်း သၢၶၼ်ႇၵ်ႃၶၼ်းမၢၶၼ်ႇပျွင်းယိမ်ၵူဝ်တႃႈ ပိၶၼ်သၵျီးၵျေႃႇတူၶၼ်ၵႃႈပႃးၵုၵ်ႉထူဝ်းထၢမ်ႇ ဝိင်းၶၢမ်ႇပျီး ပတူဝ်ၵႃႈၶၼ်ႉၵူလ်ႈ၊ ၊

(ၽွင်–ၶေႃႈၵူပ်း၊ ၵႃႈ–သိင်သုတ်းထဝ်ႈ) (ထိႉ–ၶေႃႈလိၵ်ႈ 1–2)

မႂ်တွင်း–ၶႅ်ႉပိၶၼ်လၶၼ်ႇထိသွင်(ၽွင်)ပိၶၼ်ၵိဝ်ၵူပ်းယဝ်ႉ။

ပူိင်တ်ႃၵ်ႈလင်ႇၵႃႇၵိဝ်လူပ်းထမ်ႉ

(3) ၶမ်ႉၶေႃးတၢတ်ႈတူၢင်းၶွင်~တိုင်းသၢၵ်ႈတၢၶၼ်ႇၵၢၶၼ်ႇသီႇတႃႇ ထတုမၵ်ႉၵၽလေၶိပ်ႉပႃႇ

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ၼပေရိယတ်ႉတိယႃႇၼၼ်ႉ။-(ၼွင်-ၶေႃႈလူပ်း၊ ယႃႇ-ၶေႃႈတင်ႈ၊ သဵင်သုတ်းယူႇ)(ထိႉ-ၼႄႈ လိၵ်ႈ 2)
မၢႆတွင်း-ၼႆႉပႅၼ်လၼ်ႇထိသၢမ်(ၼွင်)ပႅၼ်ၵိဝ်လူပ်း(ယႃႇ-ပႅၼ်ၵိဝ်တင်ႈၶိုၼ်း)ၵိဝ်ၼႆႉ ယွၼ်ႉ ပိူဝ်ႈလူပ်းသေယဝ်ႉ ၶိုၼ်းတင်ႈၵေႃႈ ၵိဝ်လူပ်းတင်ႈၼႆၵေႃႈၸွင်ႉယဝ်ႉ။

(4) လီလိူဝ်ႈၸၢတ်းပၼႄႇမၵႃႇထႃႇ~ႁွမ်းသိၶူဝ်းသွၼ်ႉသွင်ၶၢၼ်း ၵၢၼ်းႁူမ်ႈတူဝ်လႄွင်း၊ တၵ်းပိူင်ႈ ၽင်းတၶူဝ်းတေႇထႃႇတေႃႇ ဢၼ်ၸုၽႄႇတြႃးဢပွင်းပွင်းႁွၼ်ႇယဝ်ႉ။ ။ၼႆႉပႅၼ်လၼ်ႇထိသီႇ(ထႃႇ) ပႅၼ်ၵိဝ်ၸူပ်း(ပွင်းပွင်း-ၼႆႉပႅၼ်=ႁႅင်ႈ) (ထိႉ-2)
မၢႆတွင်း-ၵိဝ်ၼႆႉ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈလူပ်းသေ ဢမ်ႇၶိုၼ်းတင်ႈယဝ်ႉၵေႃႈ ၸွင်ႉၵိဝ်လူပ်းၼႆယဝ်ႉ။

လိၵ်ႈတႆးၸဝ်းၼႆႉ-
1. သဵင်ၼိုင်ႈ ဢၼ်တႅၵ်ႈ=ၵႃ
2. သဵင်သွင် ဢၼ်တႅၵ်ႈ=ၵႃႇ
3. သဵင်သၢမ် ဢၼ်တႅၵ်ႈ=ၵႃႈ
4. သဵင်သီႇ ဢၼ်တႅၵ်ႈ=ၵႃး
5. သဵင်ႁႃႈ ဢၼ်တႅၵ်ႈ=ၵႃႉ

ဢၼ်ဢၵ်တႅမ်ႈသၢမ်ၵိဝ်ၼူလုၵ်းထမ်ႉ သဵင်ၼိုင်ႈ၊ သဵင်သွင်၊ သဵင်သၢမ်၊ သဵင်သီႇ၊ မီး (4)သဵင်ယဝ်ႉ။

တီႈၵိဝ်တင်ႈၼၼ်ႉ ၵမ်ႉၼမ် ဢၵ်တူၼ်းသဵင်ၼိုင်ႈၵေႃႈတူၼ်းသဵင်သွင်တႅမ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ၊ ဢၼ်ဢၵ်တူၼ်းသဵင်သၢမ်ၵေႃႈ တူၼ်းသဵင်သီႇ တႅမ်ႈဝႆႉၵေႃႉ ဢမ်ႇသူႈၸၼ်၊ တီႈၵိဝ်ၸူပ်း ၼၼ်ႉၵေႃႉ ၵမ်ႉၼမ် လိူဝ်ႈၸၼ်တူၼ်းသဵင်သၢမ်(သဵင်ယၵ်းထမ်ႈ)တႅမ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ။

တီႈၵိဝ်လူပ်းၼၼ်ႉၵေႃႈ ၵမ်ႉၼမ် လိူဝ်ႈၸၼ်ဢၵ်တူၼ်းသဵင်သွင်(သဵင်ယၵ်း)တႅမ်ႈဝႆႉ ယဝ်ႉ။ တီႈၼမ်ႉႁၢမ်းသီႇၵေႃႉ ပႅၼ်ၵိဝ်ၶွတ်ႇယွတ်ႈသုတ်းၶၢၼ်းမၼ်းယဝ်ႉ။ ဢၼ်ၶွတ်ႇယွတ်ႈ သုတ်းၶၢၼ်းၼၼ်ႉ ပႅၼ်သဵင်ထမ်ႈၼႄႈ(တီႈၼမ်ႉႁၢမ်းသွင် သဵင်ယၵ်းထမ်ႈၵေႃႉ သင်ပႅၼ်လိူဝ်ႈ ယႃႇၸၢတ်းတီႈသုတ်းၶၢၼ်းတွၼ်ႈလိၵ်ႈ)ၶူးမေႃၶဝ်ၼႄႈဝႆႉ ၼင်ႇၼႆယဝ်ႉ။

လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ်ၼူလုၵ်းၼႆႉ မီးသွင်သဵင် သၢမ်ၵိဝ် သီႇလၼ်ႇ(သီႇတူၼ်း)ယဝ်ႉ။ မၢႆ တွင်း-ၼိုင်ႈပူၵ်ႈမီး(12)လၼ်ႇယဝ်ႉ၊ (12)လၼ်ႇမီးၼိုင်ႈဢၢင်ႇၵႃႇယဝ်ႉ၊ ပေႃး(6)ဢၢင်ႇၵႃႇၼႆႉ မီး(72)လၼ်ႇယဝ်ႉ။

လၢႆးတႅမ်ႈလင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ်ၼူလုၵ်းတီႈတွင်းၶႆႈထမ်ႉ-

1. လၼ်ႇမၢႆၼိုင်ႈ (မုၼ်) မိူဝ်ႈသုတ်းလၼ်ႇၼၼ်ႉ တေလိူဝ်ႈသႂ်ႇမၢႆ ၊-

2. လၶၼ်,မႆၢသွင် (ထဝ်ႈ) မူိဝ်ႈသုတ်းလၶၼ်,ၶေၼ်ႉ တေလိႈသႅ်,မႆၢ ၊ ၊
3. လၶၼ်,မႆၢသၢမ် (ယူႇ) မူိဝ်ႈသုတ်းလၶၼ်,ၶေၼ်ႉ တေလိႈသႅ်,မႆၢ ။–
4. လၶၼ်,မႆၢသီ, (ၵျွင်း) မူိဝ်ႈသုတ်းလၶၼ်,ၶေၼ်ႉ တေလိႈသႅ်,မႆၢ ။ ။
မႆၢပေႈၶေၼ်ႉ တေလိႈသႅ်,မႆၢ(~)ယဝ်ႉ။

လင်,ၵႈ,သၢမ်ၵိဝ်ၶၡူလုံးၶိႉ–

1. ၵုၢမ်းၼ်ၵ်ႈ
2. ၵုၢမ်းဝွၵ်း
3. ၵုၢမ်းတိုင်ႈ
4. ၵုၢမ်းတၢင်,ၶႆ,
5. ၵုၢမ်းပေႈ
6. ၵုၢမ်းလၢတ်ႈၶႆ မီး(6)ၶေႈယဝ်ႉ။

1. ၵုၢမ်းၼ်ၵ်ႈၵၢၼ်ဝႈထမ်ႉ–

ၵၢၼ်ၶေႈၵုၢမ်းမၶၼ်းၵၢမ်,ၵွင်ၵၶၼ်သေ ဝႈလူင်ၵုႈ,ၵမ်ႈမၶၼ်းတေႈ,ၶေၼ်ႉ ၷွင်ႉဝႈၵုၢမ်းၼ်ၵ်ႈၶႆယဝ်ႉ။

ပိူင်တ်ၵ်ႈမၶၼ်းထမ်ႉ–ဝႆၢးဝႈ,ၶႈ,ငိင်, ၶိင်,ၽွင်းၵၢတၢင်းလုၵ်ႈလိူၶ်ၵျွတ်ႈၶိႉ–

2. ၵုၢမ်းဝွၵ်းၵၢၼ်ဝႈထမ်ႉ–

ၵၢၼ်ၵၢဝ်ၵုၢမ်းပွင်ႈၶိုင်ႈၼလႈပွင်ႈၶိုင်ႈ ၵွင်ႉၵႆၢ,ၵၶၼ်သေတီမ်ႈၵုႈ,ၶေၼ်ႉ ၷွင်ႉဝႈၵုၢမ်းဝွၵ်းၶႆယဝ်ႉ။

ပိူင်တ်ၵ်ႈမၶၼ်းထမ်ႉ–တၵ်းမႈယူဝ်,သေ,ၵေႈ,ယေႈ, ပူ,ထေႈ,ၵူးၶိင်, သုင်းၵိင်,သၢမ်ပွၵ်ႈ မျွၵ်ႈ ၵၢဝ်ၵ္တ်ႉထ၊ တူလုံးဝပိလ်,ထႈ,ပႈ,ၵူင်, ၵ်တ်းၶင်,ပတုင်,မူဝ်,မွၵ်,~

3. ၵုၢမ်းတိုင်ႈၵၢၼ်ဝႈထမ်ႉ–

ပ်ၵ်ႈထိၶိုင်ႈတီႈၵုၢမ်းတိုင်ႈမၶၼ်းၶေၼ်ႉ တေလိႈယူႇသိင်ထမ်ႈတုဝ်ႈယဝ်ႉ။

ပိူင်တ်ၵ်ႈမၶၼ်းထမ်ႉ–ၵႆၢၼၽ,ၽျောၼ်ႉၽဝ်,ယွၶၼ်ႈ ထွတ်ႈငွၶၼ်ႈၷွမ်ၶႄႈ,

4. ၵုၢမ်းတၢင်,ၶႆ,ၵၢၼ်ဝႈထမ်ႉ–

ပီၶၼ်ၵုၢမ်းမ်ဝ်းၵၢၶ် သွၶၼ်ႉသႅ်,ၵုၢမ်းၵူပ်း(ၵၢမ်,ၶေၼ်)ၵုၢမ်းလူပ်းၶေၼ်ႉယဝ်ႉ။

ပိူင်တ်ၵ်ႈမၶၼ်းထမ်ႉ–ၵႆၢၼၽ,ၽျောၼ်ႉၽဝ်,ယွၶၼ်ႈ ထွတ်,ငွၶၼ်ႈၷွမ်ၶႄႈ, ပတုင်,မႈ,
ၵုၢမ်းတၢင်,ၶႆ,ၶိႉ လိႈၷွင်ႉမူိဝ်ႈထုဝ်ႉတိုဝ်းတီႈၵုၢမ်းၵူပ်း(ၵုၢမ်းလူပ်း)မၶၼ်းၶေၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၵူလုံးၵႈ သင်ဝႈထုဝ်ႉထိမ်ၶၼ်ႈၵုၢမ်းဝွၵ်းပေႈၶႆထိုင် သမ်ႉလိႈၷွင်ႉဝႈ ၵုၢမ်းသွၶၼ်ႉ(ၵၢမ်,ၶေၼ်)ၵုၢမ်းလၶၼ်, တၢင်ႉၶႆယဝ်ႉ။

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ebook is created by www.ShanYoma.Org

5. ၷႃမ်းပေႉၵၢၼ်ဝႃႈထမ်ႉ–

ပ်ၼ်ၶေႃႈၷႃမ်းၵၢၼ်ၶိုၼ်းမေးသွၼ်ႉသွႆ,တီႈပႆ လင်,ၵႃ,ၼၶေၼ်ႉယဝ်ႉ။

ပိူင်တၢ်ၵ်ႈမၼ်းထမ်ႉ–ပ်ၼ်ၼင်ႇ,

1. မ်ဝ်းၵီးၼၼ်ႇၵၢၼ်,ၵၢင်ၼွင်~ (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 1)

2. ၵူဝ်းၶမ်းထဝ်ႈၵဝ်းထ်ၵ်ႈပူၵ်း သူလ်,ၵွင်,လၢမ်,ၼူၼ်းၽွင်~ (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 1)

6. ၷႃမ်းလၢတ်ႈဝႃႈၵၢၼ်ဝႃႈထမ်ႉ–

ပ်ၼ်ၷႃမ်းမ်ဝ်းၵၢၼ်ၵၢမ်,ထွႆႈၷႃမ်းၵ်ၵ်ႈ၊ ၷႃမ်းဝွၵ်းသေ လၢတ်ႈၷူ,ယူဝ်းယူဝ်းၼၶေၼ်ႉယဝ်ႉ မႂ်တွင်း–ၵ်ႉမီးတီႈၼင်ႇ,ၷႃမ်းၵ်ၵ်ႈၼၶေၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၵၢမ်ႉၼမ် ၵၼ်မီးၼၼ်ႇၷႃမ်းယၢတ်,ၼမ်ႉၼၶေၼ်ႉ ယဝ်ႉ။

ၶေႃႈၽၢင်ႉ မူဝ်ႈလူၷႃမ်းဝွၵ်းၼၶေၼ်ႉ တေၵၢမ်,လႆႈထင်,သိင်သေ တေလႆႈလူၷူ,ယူဝ်းယူဝ်းၷူလ်း ယဝ်ႉ။

လင်,ၵႃ,သၢမ်ၵိဝ်ၼႆႉ ပေႈတ်မ်ထူၼ်ႈသီ,လၼ်,ၼႆ ၵွင်ႉၼိုင်ႈထဝ်,ၼႆယဝ်ႉ။

ထဝ်,လိၵ်ႈ

မႂ်ၶပ်ႉ(ၵ)မူၼ်၊ (ၶ)ထဝ်ႈ၊ (င)ယူ, ။ (ထ)ၵျွင်း။ ။

1. (ၵ)လၼ်,ထိၼိုင်ႈၼွင်၊ (မူၼ်) (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 1)

(ၶ)လၼ်,ထိသွင်ၵူ၊ ၊ (ထဝ်ႈ) (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 2)

(င)လၼ်,ထိသၢမ်ယူ,။ (ယူ,) (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 2)

(ထ)လၼ်,ထိသီ,ပွင်း။ ။ (ၵျွင်း) (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 2)

2. (ၵ)လၼ်,ထိၼိုင်ႈမိၼ်၊ (မူၼ်) (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 3)

(ၶ)လၼ်,ထိသွင်လဝ်ႈ၊ ၊ (ထဝ်ႈ) ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 3)

(င)လၼ်,ထိသၢမ်ၵေႃ,။– (ယူ,) (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 4)

(ထ)လၼ်,ထိသီ,ၵျမ်း။ ။ (ၵျွင်ႈ) (ထိ–ၼႄႈလိၵ်ႈ 4)

မႂ်တွင်း မီးၼၼ်ႇထိၼတေႃႉထပၵ,သၼီ,ၼႄႈလိၵ်ႈ 1.2.3.4. တီႈထမ်တေသုတ်းလၼ်,ယဝ်ႉ။ တ,တွင်း–(မူၼ်)(ထဝ်ႈ)(ယူ,)(ၵျွင်း)ၼႆႉ ပေႈၵၢဝ်လိူးလုင်းထရေးၼၶေၼ်,တိယ(လုင်းထရေး လ့ႉထုၼ်း)ၵ်င်းတုင်ၼႆႉ လိူႈၵၼ်တ်မ်ႈဝ်ႉဝႃႈ (ၵၼ်)(ၵွတ်ႈ)ၷူ,)(မႈ)ၼႆယဝ်ႉ။

လွင်ႈသုတ်းၶၢၼ်း(ဝၢင်းၶၢၼ်း)လိၵ်ႈၼႆႈ ၵၢမ်ႉၼမ်သုတ်းတီႈသိင်လၼ်,ထိသီ,(သိင်ႈ ထမ်ႈၼႄႈ)ယဝ်ႉ။ လုင်းသြ,လ့ႉ(တူၼ်ႈတီး)သြ,ၶၼၵေမ်,မထၢၼ်းမိၼ်းၷုၼ်းၵူဝ်ပဝ်ႈပၢင်ပွိုးပရိ ယတ်ႉတိဝတ်ႉထမ်,မပ,လၵ်ၼ်,ထဝ်ႈ ဝ်င်းပၢင်လူင် လၢတ်ႈၶၽူးတ်မ်ႈလိၵ်ႈၶတႉ သြ,ၶဝ် လၢတ်ႈဝႃႈ တေလိူးသုတ်းတီႈလၼ်,ထိသီ,ၷူလ်းဝႃႈၼႆယဝ်ႉ။

ၶၺ်းထိတ်ၶတေႃႉထပၵုႇသၶီႇ ထဝ်ႈၶေႃႇၼမ်းတႅမ်ႈၶၼ်ႈ ၿတႇၵၢဝ် တွၼ်ႈပၶေႃႇမ တေႃႇထိုင်တွၼ်ႈသီႇၶၼ်ႈ ၵၢဝ်လၼ်ႇထိသီႇႁဵတ်းတီႈသုတ်း ၼၢၼ်းမၼ်းဝႆႉယဝ်ႉ။

မိူဝ်ႈသုတ်းၼၢၼ်းမၼ်းၶၼ်ႈ ပေႃးၵပ်းၵႆႈလူလႆႈလွင်ႈတိူင်ႇၵၢဝ်ႇ ၵၢၼ်လီၵုသူဝ်ႇၶႅၼ်ၵေႈ လႆႈၶွတ်ႇယွတ်ႈမၼ်းဝႃႈ မုၼ်ၵူလ်ႈ မုၼ်ၶေႃးၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ ပေႃးလူးတွၼ်ႈၵၢၼ်ၵၢမ်ႇၵပ်းၵႆႈ လူလႆႈလွင်ႈၵၢၼ်ၵုသူဝ်ႇသေ ၵပ်းၵႆႈလူလႆႈ လွင်ႈၵူၼ်းထွမ်ႇလိၵ်ႈလႆႈ လွင်ႈထဝ်ႈတုႇၶလႆႈ လွင်ႈထဝ်ႈၵဝ်ႇၵူၼ်ႉမူလ်ႈၿလႈ ၶႆႈလိူဝ်ႈလႆႈသေ သုတ်းၼၢၼ်းမၼ်းသမ်ႉ လႆႈၶွတ်ႇယွတ်ႈမၼ်းဝႃႈ သူၵူလ်ႈ သူၶေႃးၶႅၼ်ယဝ်ႉ။

သၢင်ထိူဝ်ႉဝႃႈၵူမ်းၶွတ်ႇယွတ်ႈထဝ်ႈၵဝ်ႇၶၼ်ႈ တိူင်ႇၵၢဝ်ႇၽီၶဝ်လိၼ် ႁွင်းမိူင်းႁႂ်ႈထွႆႈ မႃးတွင်းပၼ် လွင်ႈၵၢၼ်ထဝ်ႈၵဝ်ႇႁဵတ်းၵၢၼ်လီၵုသူဝ်ႇၶႅၼ်ႉထိူင် လူဝ်ႇၶွတ်ႇယွတ်ႈမၼ်းဝႃႈ လိၼ်ၵူလ်ႈ လိၼ်ၶေႃးၶႅၼ်ယဝ်ႉ။ လွင်ႈသုတ်းၼၢၼ်း(လွင်ႈၶွတ်ႇယွတ်ႈတွၼ်ႈလိၵ်ႈ)ၶႅၼ်ႉ ပိူင် လူင်မၼ်းတိူင်ႇၵၢဝ်ႇၵုပ်ႉၵူဝ်း ထူးၽႂ်သေ ၶွတ်ႇယွတ်ႈမၼ်းၵေႈ လူဝ်ႇတွၵ်းထိူဝ်ႈၽႄႈၶႅၼ်ႉ သေ ၶွတ်ႇယွတ်ႈမၼ်းယဝ်ႉ။

လႆးတႅမ်ႈလင်ႇၵု

1. တီႈၵူမ်းႁႅၵ်ႈမၼ်းၶႅၼ်ႉ မီးဝႆႉလႆးႁႅၵ်ႈ(1)ႁႅၵ်ႈလၢတ်ႈ (2)ႁႅၵ်ႈတိူင်ႈ (3)ႁႅၵ်ႈတင်ႈၶႅမီး (3)လႆးယဝ်ႉ။

(1)ၵၢၼ်တႅၵ်ႈႁႅၵ်ႈလၢတ်ႈထမ်ႉ–

ၵေႃးၵုသ ၵေႃးၵုသ ထင်ႇၶႅၼုႈၶိူင်ႈ တၵ်းမုးယူဝ်ႇသေႇၵေႇယေႇ ထိ(1)

(2)ၵၢၼ်တႅၵ်ႈႁႅၵ်ႈတိူင်ႈထမ်ႉ–

လင်ႇၵုထဝ်ႈၿႂုမိူင်းၶွင်တႅမ်ႈ၊ ၶမ်ႉၵူမ်းလုင်းထရေးၸိုၼ်းယွတ်ႈ၊ လိၵ်ႈယၢတ်ႇၶမ်ႉ ထိၶတေႃႉထပၵုႇသၶီႇၶႄႈလိၵ်ႈ(4)ၼဝ်ထိူဝ်းၶႅၼ်ႉယဝ်ႉ။

လွင်ႈႁႅၵ်ႈတင်ႈထမ်ႉ–ၵၢမ်ႉၶမ်လႆႈၵၢဝ်တူၼ်းသိူင်သီႇယဝ်ႉ။ လွင်ႈႁႅၵ်ႈတင်ႈၶႅၼ်ႉ ၵၢဝ်ၵမ်ႉ လၼ်ႇလင်ႇၵုယဝ်ႉ။

(3)ၵၢၼ်တႅၵ်ႈႁႅၵ်ႈတင်ႈထမ်ႉ

တတ်သႁတ်ႉထုႇ လႅတ်ႉယုႉလႅတ်ႉဝႆး ထိ(1)။

မႃႇတွင်း–လွင်ႈႁႅၵ်ႈလၢတ်ႈၶႅၼ်ႉ ၵၢဝ်တူၼ်းသိူင်သင်သေ တႅမ်ႈၵေႈလႆႈယဝ်ႉ။

လွင်ႈႁႅၵ်ႈတိူင်ႈထမ်ႉ–ၵၢမ်ႉၶမ်လႆႈၵၢဝ်တူၼ်းသိူင်သီႇယဝ်ႉ။ လွင်ႈႁႅၵ်ႈတင်ႈၶႅၼ်ႉ ၵၢဝ်ၵမ်ႉ လၼ်ႇလင်ႇၵုယဝ်ႉ။

(2) လွင်ႈလႆးတႅမ်ႈၵူမ်းဝၵ်းလင်ႇၵုထမ်ႉ

တီႈလၼ်ႇထိၶိူင်ႈၶႅၼ်ႉ ၵၢမ်ႉၶမ် ထုဝ်ႉၼေႈၵူမ်းၵၢၼ်တူၼ်းသိူင်သွင်(သိူင်ယၵ်း) ၿလႈတူၼ်းသိူင်သၢမ်(သိူင်ယၵ်းထမ်ႈ)ယဝ်ႉ၊ တၢင်ႇတူၼ်းၵေႈ ၵၢဝ်ထိမ်ပုးၵိတ်းၵီႈသေ

ebook is created by www.ShanYoma.Org

တဵမ်ႈလိူဝ်ႈယူႇၶင်ႇၵဝ်ႇယဝ်ႉ။

ၵႂၢမ်းဝွၵ်းၵၢၼ်ထွႆႉတီႈလၶၼ်ႇသွင်တင်းလၶၼ်ႇသၢမ်ၶၼ်ႈ ထွႆႉတိုဝ်းတူၶၼ်းသိၼ်သီႇ(သိၼ်ထမ်ႈၶႄႈ)ပိၼ်ပိူင်လူင်ယဝ်ႉ၊ သိၼ်ၶိုင်ႈတင်းသိၼ်သၢမ်ၶေႈ ၵဝ်ထိမ်လေးၼလႈ တၢၶၼ်ႇယႃႉ ၵိတ်းၵီႈသေ ထွႆႉလိူဝ်ႈယူႇယဝ်ႉ။ ၵႂၢမ်းဝွၵ်းၵၢၼ်ထွႆႉတီႈလၶၼ်ႇထိသီႇၶၼ်ႈ ထွႆႉတိုဝ်းတူၶၼ်းသိၼ်သွင်(သိၼ်ယၵ်း)ၼလႈ တူၶၼ်းသိၼ်သၢမ်(သိၼ်ယၵ်းထမ်ႈ)ၵၢမ်ႉၶမ်ယဝ်ႉ။
မၢႆတွင်း–မူဝ်ႈၼတႇတဵမ်ႈလင်ႇၵႃႉၶၼ်ႈ တေၵၢမ်ႇလိူဝ်ႈတဵမ်ႈသိၼ်တိုင်ႈၵမ်းလိဝ်။

(3) လွင်ႈၵႂၢမ်းတၢင်ႇၶိူဝ်ႇ

ၵႂၢမ်းတၢင်ႇၶိူဝ်ႇၶႅဝ်ႈ ၵၢမ်ႉၶမ်ဝိူဝ်ႉတီႈလၶၼ်ႇထိၶိုင်ႈၼလႈလၶၼ်ႇထိသၢမ်သေ တီႈလၶၼ်ႇထိသီႇၶၼ်ႈၶေႈ ဝိူဝ်ႉလိူဝ်ႈယူႇ၊ ၵူလ်းၵႄႈ တီႈလၶၼ်ႇထိသီႇၶႅဝ်ႈ ဝိူဝ်ႉၵျၢမ်ႉၵေႇၵေႇၵူလ်း တီႈလၶၼ်ႇထိသွင်ၼတႉ တိုၶၼ်းၵၢမ်ႇဝိူဝ်ႉလႄးလႄးယဝ်ႉ။
(ၵ) တီႈလၶၼ်ႇထိၶိုင်ႈ ၵၢၼ်တဵၵ်ႈမၶၼ်းထမ်ႉ–
1. ထွတ်ႇငွၶၼ်ႈႁွမ်ၶႄႇ ပတူင်ႇမႄႇ၊ (ထိ–ၶႄႈလိၵ်ႈ 1)
2. ပဵတ်ႇလုၵ်လေႇသႄႇ ဝိဝေႇၵႄႇ၊ (ထိ–ၶႄႈလိၵ်ႈ 3)
3. လူၶၼ်ႈၶိုၶၼ်ႈလိူဝ်လေႇ တူင်ႈၶႄးၶေႇ၊ (ထိ–ၶႄႈလိၵ်ႈ 4)
(ၶ) တီႈလၶၼ်ႇထိသၢမ် ၵၢၼ်တဵၵ်ႈမၶၼ်းထမ်ႉ–
1. ပေႉၽျူဝ်းႁွပ်ႈၽုင်းသိၶၼ်~တူၵ်ႈငဝ်းမိၶၼ် မီးၵႃႇၶုၽႄႇ ရတၶႄႇတေႇ၊
2. ငဝ်းၵျၢင်ႈလိၼ်းသွႆႉ~ယိၵ်ႉၵမ်းလွႆႉ တူလ်းထၢၶၼ်ႈၵၢမ်ႇၵိမ်ႇ၊
3. ၶိုၶၼ်ႈမုးၶဝ်ႈႁွမ်းငွမ်~ပိုင်ႈၽူလ်းငွမ် ၶငွမ်းတွႆႈပႄႇတေႇ ၶေႇထၢၵ်ႈတေႇၵျူင်ႇ၊ ထိ(14)
(င) တီႈလၶၼ်ႇထိသီႇ ၵၢၼ်တဵၵ်ႈမၶၼ်းထမ်ႉ–
1. တိူဝ်ႇသိၶၼ်ႈလၢၶၼ်းပထႄႇၽႄႇ~ၵၢယူႇတေႇ ၶီးၶယေး ၵၢတ်ႉထေးထၢပ်ႈၵၶၼ်မုး၊ ထိ(14)
2. လူင်ထုမ်ႈတိုၶၼ်းၵပီႇ~ၶွၵ်ႉသႄႇၵီႇ ပုးတူဝ်ႈၵူင်မူင်း ပိုင်းႁွတ်ႈပၢၶၼ်ၽြေး၊ ထိ(25)
မၢႆတွင်း–ၵႂၢမ်းတၢင်ႇၶိူဝ်ႇမၶၼ်းၶႅဝ်ႈ ၶွႆႈဝိူဝ်ႉၶေႈလိူဝ်ႈ ၵၢမ်ႇၶွႆႈဝိူဝ်ႉၶေႈလိူဝ်ႈယဝ်ႉ။ ၶွႆးထိၶတေႃႉထပၵႃႇသၶီႇ(ထဝ်ႈၶေၶေမ်း)ၶွႆးတွၶၼ်ႈပၶႄႇမ တီႈလၶၼ်ႇထိၶိုင်ႈၶၼ်ႈ မီးဝိူဝ်ႉဝႄႈ ထွတ်ႇငွၶၼ်ႈႁွမ်ၶႄႇ~ပတူင်ႇမႄႇၶႅဝ်သေတ တီႈတွၶၼ်ႈၶိုင်ႈ လၶၼ်ႇထိၶိုင်ႈၶၼ်ႈသမ်ႉၵၢမ်ႇမီး ၵူလ်းမီးဝိူဝ်ႉဝႄႈၵပ်ႇ ၽမ်ႇဝိဝရိ သွတ်ႈသေႈသေးလိမ်ႇ ၶတ်းလိတ်ႈတၢင်းၶူ။

ၵႂၢမ်းတၢင်ႇၶိူဝ်ႇၶႅဝ်ႈ မၢင်ပွၵ်ႈမၢင်လွႆၶေႈ လိူဝ်ႈၵျၶၼ်တၢင်ႇပိၼ်သွင်သၢမ်သီႇၶိူဝ်ႇၶေႈမီးယဝ်ႉ။ မူၶၼ်ၶင်ႇၶွႆးလိၵ်ႈရႄႇထဝၢင်ႇမူင်းၶႅၢ်းတီႈပဵၵ်ႈ(19)ၶၼ်ႈ မီးဝိူဝ်ႉဝႄႈ သိၶၼ်ႈတၢင်းထဝ်ႈတမ်းပိူဝ်~တူၵ်းမူဝ်းထူင်ႉတေႁွတ်ႈမူင်းၵိူဝ်~ၶၢမ်ႈၵေးၶမ်ႉၶူင်းလိူဝ်~ၵူးဝိူၢ်ႈၼလႇၽွင်ႇ။

ebook is created by www.ShanYoma.Org

လွင်ႈၵႂၢမ်းပေႃႇ

ၵႂၢမ်းပေႃႇၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ ပ်ၼ်ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵၢၼ်မီးဝႆႉၾၢႆႇလင်မႂ်ပေႃႇမၼ်း(ၵမ်ႇၶၼ်ၵေႃႈ) ၾၢႆႇလင်ႇၶေႃႈၶူပ်းငလႈ ၶေႃႈလူပ်းၶၼ်ႇယဝ်ႉ၊ မီးလႆႈၵူႈလၼ်ႇယဝ်ႉ။

ၵႂၢမ်းပေႃႇၼႆႉ ထင်ႇၵွၼ်ၵၼ်ၶွင်ႉဝႃႈ လင်ႇၵႃႇမၼ်းယဝ်ႉ။ လင်ႇၵႃႇၼႆႉမီးဝႆႉ–

1. လင်ႇၵႃႇသွၼ်ႉၵၢၼ်၊
2. လင်ႇၵႃႇငူးလိူၼ်ႈ၊
3. လင်ႇၵႃႇသင်ႇသီးၵွၵ်ႇထမ်ႈ၊
4. လင်ႇၵႃႇသိူဝ်ဝ်ၼ်၊
5. လင်ႇၵႃႇသိူဝ်ပႆ၊
6. လင်ႇၵႃႇၵလူၼ်ႇသၢၼ်ႇ၊
7. လင်ႇၵႃႇလၢၵ်ႈလၢၼ်း၊
8. လင်ႇၵႃႇၵလူၼ်ႇသၼ်ႇပိၵ်ႇ၊
9. လင်ႇၵႃႇပုတ်း(လင်ႇၵႃႇၵၢင်ပုတ်း)၊

မီး(9)ၵၢၼ်ယဝ်ႉ။

(1) ပိူင်တ်ၵ်ႈလင်ႇၵႃႇသွၼ်ႉၵၢၼ်ထမ်ႉ–

(၁) ပတုင်ႇမႃႇၶူၼ်းသွႆႈၽူင်းၽွင်၊ မ်ဝ်းၵီးၶႂ်ႈၵၢၼ်ႇၵၢင်ၶွင်၊

(၂) ယွၵ်ႈယၼ်ႇပၼ်ႇဝိူင်း၊ ၵသိူင်းသၢၼ်ႇ၊ ၵ်တ်းမၢၼ်ႇပႅင်းယီမ်ႈၵူဝ်တႃႈ၊ ပ်ၼ်သၵျိုး

(2) ပိူင်တ်ၵ်ႈလင်ႇၵႃႇငူးလိူၼ်ႈ–

(၁) ပၶႃႇမၵႃႇထႃႇ၊ ၵႂၢမ်းသိၶူဝ်းသွၼ်ႉသွင်ၶၢင်း၊

(၂) ၽူလ်းသၼ်ႉသ်ၼ်သွင်း၊ ၽွင်းတိုၵ်ႉလီယ်ဵင်း၊ ပ်င်းၵႃႈထုၺ်ယွၼ်း၊ ထိ(6)

(၃) ပ်ၼ်ၶီးၶူငလႈတင်းဝိင်ႇ၊ ၽူၵ်းၵူဝ်ႈၽူၶၼ်ယမ်း၊ ၶမ်းလိၵ်ႈပေႇၵဝ်ႇယွၵ်းဝႆႉၾၢႆလႆး၊ ဝ်း ဝၢၼ်ႈမိူင်းလူလႆၵိင်း၊ ၽ်မဝ်ႇတၼ်းမိူင်ႉလူထိင်းမၼ်းယဝ်ႉ။

မႂ်တွင်း–ၵမ်ႉၶမ် တီးပႆၵၢင်လင်ႇၵႃႇၵူးလိူၼ်ႈၼႆႉ လႆႈၵဝ်လင်ႇၵႃႇသွၼ်ႉၵၢၼ် မႃးသၢတ်ႈဝႆႉ တႃႇသေႇယဝ်ႉ၊ ၵူလ်းၵႃႈၵမ်ႉၵေႇငတႉၵေႃႈ ၵမ်ႇၵဝ်လင်ႇၵႃႇ သွၼ်ႉၵၢၼ်သႆႇၵေႃႈမီးယူႇ။ ပိူင်တ်ၵ်ႈမၼ်းထမ်ႉ–မိူင်းဝၢၼ်ႈၵူၼ်းထီႇ၊ မီးၵူႈလႆၸွၵ်ႉလႆတၢင်း၊ ၶၢင်းသတ်ႉတ်မ်ဝ်င်း၊ ဝ်င်းၵိူမ်ႈ ၶွင်ၵေႃးၼႆယဝ်ႉ။ ထိ(11)ၵမ်ႉၶမ် မီးတီးလၼ်ႇထိ(2)ငလႈ (4)ယဝ်ႉ။

(3) ပိူင်တ်ၵ်ႈလင်ႇၵႃႇ သၢင်ႇသီးၵွၵ်ႇထမ်ႈထမ်ႉ–

(၁) ပႃးၽေႃႈၵၢင်ယုင်း၊ မုင်းၶျပူၽျွၼ်း၊ ၵဝ်ၽေႃႈတၢၼ်းသိူဝ်ႇၶိူဝ်ၶူၼ်း ၵွပ်းလိူၼ်ႈသႆႇၽူင်း

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ၵူႈထၢႆႈသမ်ႉ ၵၢမ်ႇသိၼ်ႇလေႃႉ သမၶၼ်ႈတေႃႉ ၶူမ်တူဝ်လုၵ်ႈၶွၼ်း ဝၼ်းၶွပ်ႈပေႉယႃႉ ထုင်ထိုၼ်း ငၢႆးတီႈယူႇၵူႇသလုၼ်ႇၶုၼ်ထဝ်ႈၶိုဝ်ၶေႃး မၼ်းထၢၼ်ႈၶဝ်ဝၢႆးယူင်းယူင်းၶႅမ်ႉၵူၺ်ႉ။
မၢႆတွင်း–လိၵ်ႈၵူႇလင်ႇၵျႉသၢင်ႇသီႈၵွၵ်ႇထမ်ႈၶႅမ်ႉ မၢင်တီႈမၢင်လုၵ်ႈၵေႃႈ ၼၼ်ႈၶိုင်ႈပၵ်ႈယဝ်ႉသေ ၶူပ်းၵေႃႈမီးယဝ်ႉ။

(4) ပိူင်တၢၵ်ႈလင်ႇၵျႉသိုဝ်ဝၼ်ၶၼ်ထမ်ႉ–
(၁) မ်ငးပတုင်းသွႆႈယင်းပိၵ်ႇ~လေးၵူႈၶင်ႈယွၵ်ႈၶူၼ်းၵေႃ ၵွတ်းၵိုင်ႇမိင်ႈၶၢမ်ႇ ၵမ်ႇၸၢၼ်ႇ လၢၼ်ႇလၢႇ သျၢၼ်းထႃႇထၢပ်ႈဝႆး ပႈတႆးၵမ်ႇပေႉထ–တိတ်ႉၵေႇၵၢၢင်သတၢင်းၵျေႃႇ ၵူဝ်းၵဝ်ႈ မိူင်းၵျိုၵ်ႈတၢင်းမေၵူၺ်ႉ။ ၶျႇထဝၢင်ႇမိူင်းၶၢႆးပၵ်ႈ(1)
(၂) တူင်ႇလုမ်ႈၵျူၶၼ်းပိုၼ်ႉတီႇပႃႇ~ၵၢယေးယႃႇ~ၾႆႈၵိုၵ်ႈၶွင်းၵၢၵျွင်းၵူႈၶိုၼ်းလင် ၽိတ်ႉယႃႇ ၽိတ်ႉၶီး ၵူႈမီးၶၶပေႃႇပျူႉ–ၶွၵ်ႉၶွင်ႇပွၵ်ႈလိုၼ်းၵွႆႈၶိုၼ်းၵၼ်မိင်ႇယႃႉ ထူၵ်းလၢတ်ႈၵွတ်းၵ ပေးထႃႇ ထႈဝႆႉပူၵ်းယင်။
ပိုၼ်းထဝ်ႈသြႇမိူင်းၶွင် မိူဝ်ႈထူပ်းလွင်ႈယၢပ်ႇၵိတ်ႉထ ပီ 1324 ၶီႈ တၢမ်တူဝ်ထဝ်ႈၵေႃႉ တၢမ်ႈ ပၵ်ႈ(1)
မၢႆတွင်း–လိၵ်ႈၵူႇလင်ႇၵျႉသိုဝ်ဝၼ်ၶၼ်ၶႅမ်ႉ ၶင်ႈၵျမ်းၶတေႃင်းၶပိပ်ႉပၢၼ်ႇၵၢၼ်ထဝ်ႈဝေႈလၶၼ်ႉ တၢမ်ႈဝႆႉၶၶေႉ မီးတၢင်းၶမ်တၢင်းလၢႆယဝ်ႉ။ ၶင်ႈထိၶတေႃႉထပၵျႉသၶီႇၶၶေႉ ၵၢမ်ႇမီး ၶင်း ၶျႇထဝၢင်ႇမိူင်းၶၢႆး မီးတီႈပၵ်ႈ(1)ၵူလိုး လင်ႇၵျႉသိုဝ်ဝၼ်ၶၼ်ၶႅမ်ႉ ဝႆႉလိၵ်ႈတီႈလၼ်ႇထိၶိုင်ႈၵူလိုး ယဝ်ႉ။

(5) ပိူင်တၢၵ်ႈလင်ႇၵျႉသိုဝ်ပိထမ်ႉ–
(၁) လိၵ်ႈလိၼ်းယၵ်ႉတူလိုးသိၼ်ႈတၢင်းထဝ်ႈတမ်းပိ~တူၵ်းမိူင်းထုင်ႉတေးလၢပ်ႈမိူင်းၵိ~ၶမ်ႈၵေး ၶမ်ႉၶူင်းလိ~ၵူႈဝႆႈၶလႇၽွင်ႇ (ယၢၼ်သေမိူင်းၵူၼ်း ၶဝ်ႈလိၼ်လိုဝ်ႉ ၶိုၼ်ယူၼ်းၵိုဝ်ႉၶူၼ်း ၵူၼ်ႈထွမ်းလွႆ–ၶူၽၢင်းၵိုမ်းတၢင်းၶူၵ်ႉပီထိုဝ်း ထပ်းၵိုဝ်း ၶူၵ်ႉၶၢင်းၵွႆ–ဝူဝုလိုင်းလူမ်း ၵုၵ်ႉ ထူမ်းတွၼ်းသိုဝ်းၶွႆ–ၵူႈၶင်ႈလွႆပၼ်း ၵူၼ်ထွင်ႇထွင်ႇ–ၶျႇထဝၢင်ႇမိူင်းၶၢႆး ပၵ်ႈ(19)
မၢႆတွင်း–လင်ႇၵျႉသိုဝ်ပိၶႅမ်ႉ ဝႆႉလိၵ်ႈတီႈလၼ်ႇထိသၢမ်သိင်သွင်ၵူလိုးယဝ်ႉ။ လင်ႇၵျႉသိုဝ်ပိၶႅမ်ႉ လုင်းထရေးငိုၼ်းယွတ်ႈၵေႃႈတၢမ်ႈယူႇယဝ်ႉ။

(6) ပိူင်တၢၵ်ႈလင်ႇၵျႉၵျလူၼ်ႇသၢၼ်ႇထမ်ႉ–
(၁) ထီးၶိုင်ႈၵူဝ်းထိုင်း ၽွင်ႉလိင်းသူလိုႇမျူႉၶၶေးၶတိ ၸိူဝ်းၽတေႃးလိၵ်ႈထူဝ်း မျွၵ်ႈထူၼ်း တွၵ်ႈ–ၽတေႃးပဝ်~ထၢတ်ႈငဝ်းၶဝ် လိင်းတလျၢၼ်ႇထိင်ႇ ထူဝ်းမျၢၼ်းၶျၢၼ်းၵေႃး လွတ်ႈၽေး လွင်ႈတၢင်းထဝ်ႈတၢင်းတၢႆ မျၢၼ်းထူဝ်းမိဝ်းထူး လိၵ်ႈၵူႈၶွတ်ႈထိၵ်းယွတ်ႈၽျေးပၢႆငိၼ်းမူၼ်းထၢမ်ႇ

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ဝိင်ႉ။

ၸဝ်ႈဝေႈလၸၼႃႉတႅမ်ႈ ၵျမ်းၸၶတေႃင်းၶိပ်ႇပၢၼ်ႇ ၶေႃးလိၵ်ႈ(5)။

မီႈတွင်း–လင်ႇႁႃႉႁႃလူၼ်ႇသၢၼ်ႇၼီႈ ၵၢမ်ႈၽွင်ႈဝႃႈလင်ႇႁႃႉသွၼ်ႉၵၢၼ်ၶမ်ႉၵူမ်းယၢဝ်းၼီႈယဝ်ႉ။

(7) ပိူင်တႅၵ်ႈလင်ႇႁႃႉလၢၵ်ႈလၢၼ်းထမ်ႉ–

(၁) ယၢမ်းၵႃတႃင်းၸဝ်ႈၶဝ်းပီႇမီးၵေႃႈၸလႈ သၶေႃးသၶိတ်ႉ မိတ်ႉတႃႇ သၶေႃးၶၢမ်ႇထယႃႉ ၵႃလူဝ်းတေႃႇ ၵေႃႇၽိတ်ႈၵိပ်ႈၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈၶေႃႇတေႃႇၵုမ်း ယွတ်ႈယုမ်းမွၵ်ႇၵိူင်ၶူဝ်ႈ ထူဝ်းတၢင်ႇလၢင်ႇ လူင်ႇ သူင်ႇသုၢင်းသုၢၵ်ႈထႃး ထဝ်ပႃးၽႃင်ႉပိုတ်ႇ ၵူးၵၢင်ႇသျူႇၽူလ်ႇ သူလ်ႇၵိုင်ႇထိုင်ႇမၢၼ်ႇပၢၼ်း လီႇ သီႇမိဝ်းၵျူးလမ်း ယွတ်ႈၶမ်းၵၢၼ်ႇၵျၢၼ်ႇတုၢင်း ထဝ်ႈၶၢင်းမွၵ်ႇသိင်ထုမ်ႈ ၽီၽိတ်ႈပၢင်းၵျိူႈ လူင်းထၢမ်ႇ ၵုၼ်ၶၢမ်ႇၶီႇလႃႇၵျၶၢပ်ႇၵျၢပ်ႇပိင်ႇ ထိင်ႇထၢၼ်းပိၵ်ႈလၢၼ်းၵၢၼ်ႈမူဝ်ၵူင်ႇ ၶိူဝ်းတူင်ႇထႃႇ ၶေႇ ပျေႇတိုင်းလၼ်ႇၶူင်းလုမ်ႈ ၶွၼ်းၵူႈၶိုဝ်ၶယေး ၽုၼ်ႇၽူင်းၵူၼ်ႈၶူၼ်း မွၵ်ႇၵၢၼ် ၵူၼ်ႈ ယုမ်ႈယုမ်ႈၶၼ်ႇၵူလ်ႉ။ (ၵျႃႇထဝၢင်ႇ မိူင်းၶၢႆး)

(8) ပိူင်တႅၵ်ႈလင်ႇႁႃႉႁႃလူၼ်ႇသၼ်ႇပိၵ်ႇထမ်ႉ–

ၶိူဝ်းၵျမ်းၸၶတေႃင်းၶိပ်ႇပၢၼ်ႇ ၸဝ်ႈဝေႈလၸၼႃႉတႅမ်ႈ

မီႈတွင်း–လင်ႇႁႃႉႁႃလူၼ်ႇသၼ်ႇပိၵ်ႇၼီႈ ၵမ်ႈၽွင်ႈဝႃႈလင်ႇႁႃႉလၢၵ်ႈလီႈၼီႈယဝ်ႉ။

(9) ပိူင်တႅၵ်ႈလင်ႇႁႃႉၵျၢင်ပုတ်းထမ်ႉ–

(၁) သိင်ၶမ်းႁွင်းႁွင်း သူးတွင်းယွၼ်းပိၼ် ယယီၼ်သၢမ်ဝိင်း ယိင်းၵၢၼ်း မၵ်းၶၢၼ်းၽျၢၼ်ႉ တူၵ်းတီႈၵွႆးမီႈ~မိၼ်းၶၢတ်ႇၵျႃႇမၵျူပူင်ႇၶၼ်ႉ။ (ထိ(16)

(၂) ယူင်းယုင်ႈၽိတ်းၽိူင်း တူင်ႉၶွၼ်းလေႃ~ပေႃးမိူၼ်မင်းသႃးထဝ်ႈပႃးၶင်ႈၶိူဝ်းၵေႃႈ~တၵ်းႁူ တေႃႇမူႇယဝ်ႉ။

မီႈတွင်း–လင်ႇႁႃႉၵျၢင်ပုတ်းၼီႈ ဝိႉတီႈလၼ်ႇထိၶိုင်ႈၸလႈ လၼ်ႇထိသၢမ်ယဝ်ႉၵေႃး။

ၵႃးထၢရ်ၸၶလီႈတႅမ်ႈ/လီႈလူလင်ႇႁႃႉတီး

ၸဝ်ႈၶူးၶၼ်ႉတဝႆႉသ(M.A) ႁွင်ႉ–ၸဝ်ႈသြႃႇမိူင်းၵုတ်ႈ

ပၵ်းပိူင်လင်ႇႁႃႉလူင်
* * * * * * *

1. သီႇၶမ်ႉၵူမ်း(သီႇလၼ်ႇ၊ သီႇတူၼ်း)
2. သၢမ်ၵိဝ်(ၵိဝ်တၢင်ႈ၊ ၵိဝ်ၵူပ်း၊ ၵိဝ်လုပ်း)
3. တူၼ်းသိင်ထၢပ်ႈသွင်တူၼ်း(သိင်ၶိင်၊ သိင်ၵူၼ်ႈ)

ebook is created by www.ShanYoma.Org

4. သဵင်သုတ်းသီႇသဵင်(မုၼ်ႈ၊ ထဝ်ႈ၊ ယူႇ၊ ႁႅင်း)

(လၼ်ႇထိၼိုင်ႈသုတ်းသဵင်ပဝ်ႇ၊ လၼ်ႇထိသွင်သုတ်းသဵင်ယၢၵ်ႈထမ်ႈ လၼ်ႇထိသၢမ်သုတ်း သဵင်ယၢၵ်ႈ၊ လၼ်ႇထိသီႇသုတ်းသဵင်ထမ်ႈၼႄႈ)

မၢႆတွင်း–တီႈသဵင်သုတ်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ တေႉယဝ်ႉ၊ တေၵူလုၵ်ႈ၊ လူလုၵ်ႈတၢႉ၊ လူဝ်ၶၼ်ႇ၊ ၶႂႈယဝ်ႉ၊ ၶၼ်ႉ၊ ဝုၼ်ႉၵူလုၵ်ႉ၊ ၶႅဝ်ႉယဝ်ႉ၊ ယဝ်ႉၵူလုၵ်ႉ၊ ၶႅဝ်ႉၵူလုၵ်ႉ၊ ပုၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ထၢႆႇထိုဝ်းၶႅဝ်ႉ ၵမ်ႇ လိၵ်ႈၶပ်ႉဝႃႈပိၼ်သဵင်သုတ်း။

(5) (ၵ) ၶႃႈၸတႃႇ

(ၶ) ၶႃႈထၢပ်ႈ

(င) ၶႃႈသင်ႉ(ၶႃႈႁွင်ႉ)

(ထ) ၶႃႈလိၼ်ႈ

(သ) ၶႃႈၵူပ်း

(လ) ၶႃႈယိုတ်ႈ

(တ) ၶႃႈသုတ်း

တူၼ်းသဵင်(2)တူၼ်း

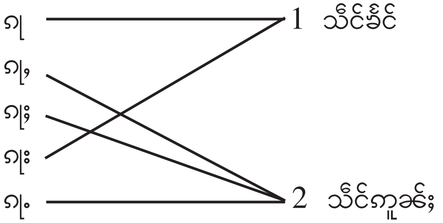

မၢႆတွင်း–တေၵမ်ႇလိၵ်ႈတႅမ်ႈ

တင်ႈသဵင်ၵူၼ်း သဵင်ၼိူင်ထၢပ်ႈ

တင်ႈသဵင်ၼိူင် သဵင်ၵူၼ်းထၢပ်ႈ

ပေႃးၶႃႈတင်ႈမၼ်းပိၼ်သဵင်ၵူၼ်းၶႅဝ် ၶႃႈထၢပ်ႈၸလႈၶႃႈၵူပ်းၵေႈ တေလိၵ်ႈပိၼ်သဵင်ၵူၼ်း ယဝ်ႉ။

ပေႃးၶႃႈတင်ႈမၼ်းပိၼ်သဵင်ၼိူင်ၶႅဝ် ၶႃႈထၢပ်ႈၸလႈၶႃႈၵူပ်းၵေႈ တေလိၵ်ႈပိၼ်သဵင်ၼိူင်ယဝ်ႉ။

ဝႃးသေတင်ႈယဝ်ႉၶၼ်ႉ ပူၼ်ႈၵမ်ႇတွၼ်ႉသွႆႇသဵင်ယိုတ်ႈ(ၶႃႈၸတႃႇယိုတ်ႈ)သွႆႇၵၢမ်းလၢတ်ႈ ၶႃႈၸတႃႇယူဝ်းယူဝ်းၵူလုၵ်းယဝ်ႉ၊ (ယွၼ်ႉပိုဝ်ႈၵူပ်းသေယဝ်ႉ ၶိုၼ်းထၢပ်ႈၶမ် ဝႃးၵူပ်းယဝ်ႉ ၶၼ်ႉတႅမ်ႈၶမ်သေ မိုဝ်ႈပိႇၵူပ်းၸလႈ)ႁွင်ႉလိၵ်ႈမ်ႇၵူမ်ႇၵၢၼ်ႈၶႅဝ်ယဝ်ႉ။

ebook is created by www.ShanYoma.Org

(1) ပီၼၼ်ႉ လိူၼ်ၼၼ်ႉ ပွၵ်ႉၼၼ်ႉ ၵမ်းၼၼ်ႉ မိူဝ်ႈၼၼ်ႉ ဝၼ်းၼၼ်ႉ လီႈဝႃႈ ပထမပွၵ်ႈငဝ်ႈမျၢတ်ႈ ထဝ်ႈသႃႊဝၵသင်ႊၶႃႊ ၵိၵ်ႊလူလ်ႈပထ်ႉထယတႃႊယၵႃႊထုင်ႉပ်ႅင်း ဝ်ႅင်းလိူဝ်ႊ သႆႇၸိူဝ်ႊထိူဝ်ႉၶိူဝ်း လုၵ်ႈတီႈတင်းသဵင်ႈ ပတ်းၵိင်းထွတ်ႊထ်ႅတ်ႊ ပ်ႅတ်ႊၽႆႇသိပ်းၼေႃႈငိူၼ်ႈၵႃႈထူးၶွင်ႊ လ်ႅင်းပွင်ႊလွင်ႈ ၽႆႇ ၵီဝ်ၵႆႇသႆႇလိပ်ႊ ၵမ်းသိပ်ႊၽေႃႊသႃႊ ပၼ်ႊလႃႊလင်ႊၵႃႊရမၢၵ်ႊထၢပ်ႈ ၶွင်ၵဝ်ႊငဝ်ႈမူႊလၼင်ႈဝၢပ်ႈ ၵူႈၵၢပ်ႈၵၢပ်ႈ ၵမ်ႊလၢပ်ႈယၢၼ်ယၢတ်ႊ~ ထီႉမဝ်ႊၶၢတ်ႊ ၶူဝ်းထိူဝ်ႉၶိူဝ်း ပိူဝ်ႈၸဝ်းယၢမ်းမီးဝီႉမႃႈၸိူင် ထိူင်ထူဝ်ႈယၢမ်းလ်ႅဝ် ယ်ႅဝ်သၢင်ႈၶတ်းထႅၵ် ၵူၼ်းယူႊၵူႈလုမ်ႈၽျႃႉၵူႈယၢတ်ႈ ထိူဝ်ႉထၢတ်ႈၶိူဝ်းယႅၵ်ႊပိူၼ် ၸႃသႅၵ်ႊ ထႅၵ်ၸၵ်ႉႁွမ်ၽိူင်ႈထုင်းလိၵ်ႈလီး ၼမ်ႉၵၢမ်းမဝ်ႊၸၢမ်းလတ်ႈမိူဝ်း(လႅၵ်)ယဝ်ႉ၊–

မၢႆတွင်း–လၼ်ႊထိၼိူင်ႈ(ၼမ်ႉၵၢမ်းၼိူင်ႈ)ၼၼ်ႉ ၶေႃႈထၢပ်ႈသဵင်ၶဵင် ၶေႃႈတင်ႈၵေႃႈသဵင်ၶဵင်ယဝ်ႉ။ (လႅၵ်)ၼၼ်ႉ ပ်ႅၼ်ၶေႃႈတင်ႈ(ၵိဝ်တင်ႈ) (လႅၵ်)ပ်ႅၼ်သဵင်သုတ်းၵၼ်ဝႃႈ(မုၼ်)သုတ်းသဵင်ပဝ်ႊၼႆ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

(2) ထွမ်းၶၼ်ႊသင်ႊၶထဝ်ႈထိူဝ်ႉၶိူဝ်းတီး ဝ်ႅင်းတႃႈလိူဝ်ႊၸလႈသမ်ႉ တင်းမုၵ်ႉထုမ်းတီးတင်းလူင် လိုမ်ၸိူင်မၼ်းတလေး လ်ႅင်းထေးၸၼ်ၵႆ ၵၼ်ပ်ႅၼ်တၢင်းပႆၶိူဝ်းၵူၼ်းတိုၵ်းသူၼ်းၶိုင်ပွင် ၸူႉထၵ်း ၶူဝ်းၶွင်ၸဝ်းသုင်း လီးထုင်းၸဝ်းၵမ် ၶပေႉယမ်ထုမ်းသိုဝ်း တီႈဝီႈတီႈၵိုဝ်းၵိင်မုၼ် သၢမ်ၶုၼ် ၿႃးၿႃး သင်ႊၶႃႊထဝ်ႈပႃႈတင်းလႆ မ်ႅဝ်းသင်မီးသႆမီးတိုၼ်း မီးပိုၼ်းၽိုၼ်ႉၵွၵ်ႊ ထွၵ်ႊတူလ်း လိုၵ်ႈယူလ်းၵူႈလွင်ႈၵူႈသမ်ႊ ၵမ်ႊပၼ်ထမ်ႉဝဝ်း သဝ်ႈသႃႈၵူႊပွင်း(ၽႅင်)~ ပႆႉယၢပ်ႊၸၢပ်ႊၵၢၼ် သၢၼ်ႉထေး ဝီႉၸ်ႅတ်းၵယေးယႆႊထိုင်တီႈၶီႈတၢမ်ႊၵၢမ်ႊၸဝ်းငဝ်ႈတီးၵေႃႈ တီးလူဝ်ႊၸႃႊသႆႈ ၵႃႈ ပ်ႅၼ်ထိူဝ်ႉၵဝ်ႊငဝ်ႈလၢင်း သ်ႅၼ်ႈတၢင်းပူႊမွၼ်ႊ မိူဝ်ႈႁွၼ်ႊသိပ်ႊမႃး ထူဝ်ႈၸဝ်းထူဝ်ႈၸႃး ယႃႊပၼ် တ်ႅၵ်ႊပၼ်ယီႈ ၵၢၼ်ယၢပ်ႊၸၢပ်ႊႁွၼ်းပုၼ်ႈၽွၼ်း တွၼ်ႈတီးထိူဝ်ႉၶိူဝ်းယႆႊၵွၼ်ႊ သွၼ်ႊထၢမ်းၶိင်ႊ ယၢမ်းတေႃႈလ်ႅဝ်ၼၼ်ႉ မီးဝီႉၸိူဝ်သမ်ႉငၢႆႈ(ငၢႆႈ)ႁွီးယဝ်ႉ၊ ၊

မၢႆတွင်း–လၼ်ႊထိသွင်(ၼမ်ႉၵၢမ်းသွင်) (ၽႅင်)ၼၼ်ႉ ပ်ႅၼ်(ၶေႃႈၸူပ်း)ၵိဝ်ၸူပ်း (ငၢႆႈ)ပ်ႅၼ်သဵင် သုတ်း(ထဝ်ႈ) သုတ်းသဵင်ယၵ်းထမ်ႈၼႆၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

(3) ၶူဝ်းၶွင်ႁွင်မိူဝ်ၶိူဝ်းၸဝ်းဝဝ်းသႃႈမႃးလွႆးလွႆးလဝ်ႉ– ပေႃႈႁွႆးသဝ်းမဝ်ၵိၼ်မၢင်ပၵ်းၽၢင်ဝၼ်း သိုၼ်း မၼ်းတိုၼ်းတၵ်းၸႆ မၼ်းပ်ႅၼ်ၽိုၼ်မႆႇလီးတီး ထိူဝ်ႉၶီးတင်းၼမ်ႉ ယိပ်းၵမ်သုင်းတိုဝ်း ၵမ်ႊသမ်ႉလီႈၸၼ်ထပ်းမိူဝ်းထပ်းတူဝ်ထပ်းထႅၵ် မ်ႅဝ်းလႅၵ်ၸဝ်းလီထ်ႅဝ်းၵုမ်း ထုမ်းလႅၵ်ၸဝ်းလီထ်ႅဝ်းၶိုင် ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈသင်ႊၶထဝ်ႈထိူဝ်ႉၶိူဝ်းတီး ဝ်ႅင်းတႃႈလိူဝ်ႊၸၼ်ထိုင် ၵမ်ႊလုတ်ႈၵမ်ႊၸၢမ်း ၵၼ်ပ်ႅၼ် လိၵ်ႈလီးလင်ႊၵႃႊၼမ်ႉၵၢမ်းၼမ်လႅၵ် မၼ်းပ်ႅၼ်သႆႇထႅၵ်ၶိူဝ်းတီး ပေႃႈမိူၼ်လ်ႅင်းၽွၼ်းတီႈပိုင်း ၸိူဝ်ႈ ၸိူင်းတူဝ်ႈလႆႇထူဝ်ႈသၢၼ်း(သႅၵ်)~ ၶမ်ႈဝၼ်းၼႅၵ် ထိုၼ်းမၢပ်ႈထွတ်ႊထ်ႅတ်ႊ မိူၼ်လ်ႅတ်ႊပိုတ်ႊပၢင်ႊ ထေႈၶၢင်ႊထွၵ်ႉထ်ႅင်ႊ ထမ်းတီးတီးၸေႃႈမေးၵိုၼ်းတိုၼ်းထုမ်း လုမ်းယၢဝ်းၽၢဝ်ႉၽ်ႅတ်းဝူ မိုတ်ႈမႃႈ ၸူ ထူးၸိၵ်ႈၸူင်ႊၵူင်ႊၸၢပ်ႊ(တ်ႅင်ႊ)ယဝ်ႉ။–

ebook is created by www.ShanYoma.Org

မႆၢတွင်း–လၶၼ်ႇထိသၢမ်(ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသၢမ်) (သႂ်)ၼႆႉ ပဵၼ်ၶိုၼ်ႈလူပ်း(ၵိဝ်လူပ်း)(တိူင်ႇ)ပဵၼ်ၵိဝ်တင်ႈ ၵိဝ်ၼႆႉ လူပ်းၶိုၼ်ႈလူပ်း တင်ႈၶိုၼ်ႈတင်ႈၼင်ႈ ၸွင်ႉဝႃႈၵိဝ်လူပ်းတင်ႈၼႆယဝ်ႉ။ (တိူင်ႇ) ၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်သုတ်း(ယူႇ) သုတ်းသဵင်ယၵ်းၼၼ်ၶဝ်ႉယဝ်ႉ။

(4) ၵၢၼ်ပဵၼ်ၶွင်ၵဝ်ႇငဝ်ႈထိူဝ်ႉ ထဝ်ႈၶူးမေလူင်ၶဝ် ထုၵ်ႇဝႆႉတႅမ်ႈဝႆႉၼႅမ်ၵွၼ်ႇမူႇယႂ်ႇမူႇၵွၼ်ႇ သွၼ်ႉထၢပ်ႈ ၵႂၢမ်းထၢပ်ႈလီထွမ်ႇ မၢင်ယွမ်ႇဝႆးဝွတ်း မၢင်တီႈၵျၢမ်းလွတ်ႈၵျႃပဝ်ႇ ၸိူဝ်းၵဝ်ႇၶိုၼ်ႈၵဝ်ႇ ၸိူဝ်းလူႉၶိုၼ်ႈလူႉ ၵၢၼ်တၵ်းထုတ်ႈပျူႉမႄးထိင်းမႄႈမႄႈ ထဝ်ႈၽူႈၸိူဝ်းယႂ်ႇသိင်ယႂ်ႇၸိူဝ်းၶွင်ႈ ၵူႈလွင်ႈၵတ်ႉလႅၼ်ႇၶႅၼ်ႇထၢင်ႈ မိူၼ်ၵျၢင်ႈၵျၢမ်းပဝ်ႇ ပၢၼ်မႂ်ႇပၢၼ်ၵဝ်ႇၶႅတ်ႈၵၢပ်ႈ တိုၼ်းၵၢပ်ႈတၵ်းယႆႈတၵ်းယၢတ်ႇတၵ်းၶၢတ်ႇ ၵၢၼ်ႉထွတ်ႇထူၺ်ႈသိပ်ႇမူၺ်ႈသူၺ်း(ၶိူင်ႇ)~ ယိင်းယိၵ်ႉလူၶိုၼ်း တိုၼ်းၽိူင်ႈထုင်းလိၵ်ႈလိၵ်ႈ ထိူဝ်ႉၸိုၼ်းထွပ်ႈၵိုဝ်ၶိုဝ်း ၸိူဝ်းၼႆႉ သင်ႇၶသမၵ်ႉၶီႇတႆးထိတ်ႈ တူၼ်ၶမ်း သွၼ်လိၵ်ႈထမ်းထုင်ႉလိၼ်ပိူင်းတူၺ်းယိၵ်ႉယိင်းမုင်ႈၵျၼ်ၶိုၼ်း ပိုၼ်းထိတ်ႈၶွင်တႆး ထမ်ၶႂ်ႈလီလွင်ႈထွင်းယဝ်ႈ ၵီးၶဝ်ႈၵျႃၶမ်ႉၵျႃၼႆး ငိၼ်းသုၵ်ႉၶုင်းယုင်းမဝ်းမိူႈထွမ်း လိၵ်ႈၵျဝ်းၼႆႉ တွၼ်ပူၼ်ႉသေ(ၽိူဝ်း)ၼတႃႉယဝ်ႉ။ ။

မႆၢတွင်း–လၶၼ်ႇထိသီႇ(ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသီႇ)(ၶိူင်ႇ)ပဵၼ်ၶိုၼ်ႈၸူပ်း (ၽိူဝ်း)ပဵၼ်ၶိုၼ်ႈသုတ်းသဵင်(ၵျွင်း) သုတ်းသဵင်ထမ်ႈၶျေႈၼၼ်ၶဝ်ႉယဝ်ႉ။

သီႇၶမ်ႉၵႂၢမ်းၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ–

(1) ၶမ်ႉၵႂၢမ်းၶိုင်ႈ(လၶၼ်ႇထိၶိုင်ႈ)၊

(2) ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသွင်(လၶၼ်ႇထိသွင်)၊

(3) ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသၢမ်(လၶၼ်ႇထိသၢမ်)၊

(4)ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသီႇ(လၶၼ်ႇထိသီႇ)၊

သၢမ်ၵိဝ်ၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ–

(1) ၶမ်ႉၵႂၢမ်းၶိုင်ႈ(လၶၼ်ႇထိၶိုင်ႈ) (လႅ)ၵိဝ်တင်ႈ (ၵိဝ်ၶိုင်ႈ)

(2) ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသွင်(လၶၼ်ႇထိသွင်) (ၽႅ)ၵိဝ်ၸူပ်း (ၵိဝ်သွင်)

(3) ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသၢမ်(လၶၼ်ႇထိသၢမ်) (သႂ်)ၵိဝ်လူပ်း (ၵိဝ်သၢမ်)

တူၼ်းသဵင်ထၢပ်ႈ သွင်တူၼ်းၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ–

1. သဵင်ပဝ်ႇ၊ သဵင်ထမ်ႈၶျေႈ ၸွင်ႉသဵင်ၶဵင်၊

2. သဵင်ယၵ်း၊ သဵင်ယၵ်းထမ်ႈ၊ သဵင်ထမ်ႈတႂ်ႈ ၸွင်ႉသဵင်ၵူၼ်ႈ၊ ပဵၼ်သွင်သဵင်ၼႆႉယဝ်ႉ။

သဵင်သုတ်းသီႇသဵင်ၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ–

(1) ၶမ်ႉၵႂၢမ်းၶိုင်ႈ(လၶၼ်ႇထိၶိုင်ႈ) သုတ်းဝႆႉ(လႅ)ၶၼ်ႉ ပဵၼ်(မုၼ်)သဵင်ပဝ်ႇ

(2) ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသွင်(လၶၼ်ႇထိသွင်) သုတ်းဝႆႉ(ငႆႈငႆႈ)ၶၼ်ႉ ပဵၼ်(ထဝ်ႈ)သဵင်ယၵ်းထမ်ႈ

ebook is created by www.ShanYoma.Org

(3) ၼမ်ႉၵႂၢမ်းသၢမ်(လၼ်ႇထိသၢမ်) သုတ်းဝီႉ(တိူင်ႇ)ၼၼ်ႉ ပဵၼ်(ယူႇ)သဵင်ယၵ်း
(4) ၼမ်ႉၵႂၢမ်းသီႇ(လၼ်ႇထိသီႇ) သုတ်းဝီႉ(ႁႅၼ်း)ၼၼ်ႉ ပဵၼ်(ႀွင်း)သဵင်ထမ်ႈၼေႈ

တီႈသဵင်သုတ်းသီႇသဵင်ၼႆႉ–ၾူႈမေႃတႅမ်ႈလင်ႇၵႃႇၶဝ်ဝႆႈ (မုၼ်)(ထဝ်ႈ)(ယူႇ)(ႀွင်း)ၼႆယဝ်ႉ။ မေႃတႅမ်ႈလိၵ်ႈလုင်းၼၼ်ႇတီယ(လုင်းထရေးလႃႉထုၼ်း)ၵိူင်းတုင် သမ်ႉဝႆႈ(ႁၼ်)(ႁွတ်ႈ)(ႁူႇ)(မႃး)ၼႆယဝ်ႉ။

ထင်ႇဝႆႈထေႇတၼေႇ သတ်ႉထႃႇယႂ်ႇထွႆႇလုၵ်ႈတီးၼႆႉ လီယွင်ႈဝႆႈယွင်ႈယဝ်ႈ–

ၶိူင်ႈလွင်ႈႁၵ်ႉပိူင်းႁိူင်းယႂ်ႇ သႂ်မွႆႇထွတ်ႈမိတ်ႈ ထၢပ်ႈလူလႆႈပိတ်ႇတပၢတ်ႈ သွမ်ႈတႃႇတၵႃႇ ၾွမ်ႉလုမ်း မူႇထုမ်းၶိူဝ်းႁိူၼ်းသွမ်းၶဝ်ထဝ်ႈ ပထမဝၼ်းငဝ် ၵၢဝ်သဵင်ႈသွင်တႃႇ ၵိုၵ်ႇလူလႆႈဝေႇ ယႃႇဝထ်ႉထႃႉ ဝႃႇယႃႇၶၵ်းၵိဝ်ႉ ႁၼ်ဝီႉထေႉထေႉထုင်ႇထုင်ႇ ၸတႇၵၢဝ်ၶိူဝ်းသဵင်ပဝ်းမၢၼ်ႇၵိင်ႇၸလႈ ၼၢင်းၶမ်းမုင်ႇ ၼၢင်းမိၼ်ႉၵေႃး ၶဝ်ထဝ်ႈၾွမ်ႉလီႇ ၼၢင်းယိင်းသျၢၼ်းၵူဝ်းထီႇလႆႈထိူင်ႈ မီး ထိူင်ႈၶိူဝ်းသူလႆႇႁၢၼ်ႇ ၶိူဝ်းသူလႆႇယူင်ႇ ၶိူဝ်းဝုၼ်း ၶိူဝ်းၶမ်းယွတ်ႈ ၶိူဝ်းမိူဝ်ၼ်းဝႃႇ ၵိုၵ်းပႃႇၼၢင်းငူလႆႇဢိၼ်ႇ ၵူဝ်ႇၵူဝ်ႇၵျေႇ ၼၢင်းသူလႆႇၼူႉ တီႈမၢတ်ႈ ထေႇတႃႇၼေႇပလဝထွတ်ႈမိတ်ႈ ပိၼ်ႇတပၢတ်ႈတၢၼ်းလူႇ~မုၵ်ႉထုမ်းမူႇ~ၶိူဝ်းမိုဝ်ႉသွမ်းၶဝ် ၵၢဝ်သဵင်ႈဝၼ်းမိုဝ်ႉ ပွႆးပၢင် ႁိူၼ်းတၢင်ႇၼွင်း ဝၢၼ်ႇပၢၼ်ႉႁွပ်ႇႁွင်ႈယွင်ႈၶဝ်ႈမႃးသႂ်ႉတီႈၾိူၼ်ယႂ်ႇ–ပၢင်းထဝ်ႈမိူဝ်းႁပ်ႉသွမ်း ၼင်ႈပေႃးသၢင်ယဝ်ႉ။

* ၶေႃႈငတႇ–ထင်ႇဝႆႈထေႇတၼေႇ သတ်ႉထႃႇယႂ်ႇထွႆႇလုၵ်ႈတီးၼႆႉ လီယွင်ႈဝႆႈယွင်ႈယဝ်ႈ။ ၼႆႉ ပဵၼ်ၵႂၢမ်းႁိူၵ်ႈ(ၶေႃႈငတႇယိုတ်ႈ)ၼႆယဝ်ႉ။

* ၶေႃႈထၢပ်ႈ–ၶိူင်ႈလွင်ႈႁၵ်ႉပိူင်းႁိူင်းယႂ်ႇ သႂ်မွႆႇထွတ်ႈမိတ်ႈ ထၢပ်ႈလူလႆႈပိတ်ႇတပၢတ်ႈသွမ်ႈတႃႇ တၵႃႇၾွမ်ႉလုမ်း မူႇထုမ်းၶိူဝ်းႁိူၼ်းသွမ်းၶဝ်ထဝ်ႈ ပထမဝၼ်းငဝ်ၵၢဝ်သဵင်ႈသွင်တႃႇ ၵိုၵ်ႇလူလႆႈ ဝေႇယႃႇဝထ်ႉထႃႉ ဝႃႇယႃႇၶၵ်းၵိဝ်ႉ ႁၼ်ဝီႉထေႉထေႉထေႉထုင်ႇထုင်ႇ ၸတႇၵၢဝ်ၶိူဝ်းသဵင်ပဝ်း မၢၼ်ႇၵိင်ႇၸလႈ ၼၢင်းၶမ်းမုင်ႇ ၼၢင်းမိၼ်ႉၵေႃး ၶဝ်ထဝ်ႈၾွမ်ႉလီႇ ၼၢင်းယိင်း သျၢၼ်းၵူဝ်း ထီႇလႆႈထိူင်ႈ မီးထိူင်ႈၶိူဝ်းသူလႆႇႁၢၼ်ႇ ၶိူဝ်းသူလႆႇယူင်ႇ ၶိူဝ်းဝုၼ်း ၶိူဝ်းၶမ်းယွတ်ႈ ၶိူဝ်းမိူဝ်ၼ်း ဝႃႇ ၵိုၵ်းပႃႇၼၢင်းငူလႆႇဢိၼ်ႇ ၵူဝ်ႇၵူဝ်ႇၵျေႇ၊

* ၶေႃႈသင်ႉ(ၶေႃႈႁႅင်ႉ)– ၼၢင်းသူလႆႇၼူႉ တီႈမၢတ်ႈ၊

* ၶေႃႈလၢင်ႈ– ထေႇတႃႇၼေႇပလဝထွတ်ႈမိတ်ႈ ပိၼ်ႇတပၢတ်ႈတၢၼ်းလူႇ၊

* ၶေႃႈႁူပ်း– ပိၼ်ႇတပၢတ်ႈတၢၼ်းလူႇ~မုၵ်ႉထုမ်းမူႇ~၊

* ၶေႃႈယိုတ်ႈ– ၵၢဝ်သဵင်ႈဝၼ်းမိုဝ်ႉပွႆးပၢင် ႁိူၼ်းတၢင်ႇၼွင်းဝၢၼ်ႇပၢၼ်ႉႁွပ်ႇႁွင်ႈယွင်ႈၶဝ်ႈမႃးသႂ်ႉ တီႈၾိူၼ်ယႂ်ႇ ပၢင်းထဝ်ႈမိူဝ်းႁပ်ႉသွမ်း၊

* ၶေႃႈသုတ်း– ၼင်ႈပေႃးသၢင်ယဝ်ႉ၊ (သၢင်)ပဵၼ်သဵင်သုတ်း။

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ပၵ်းပိူင်လင်,ၵု,သၢမ်ၵိဝ်ၶမ်ႉၵႂၢမ်းပွတ်း

လင်,ၵု,သၢမ်ၵိဝ်ၶမ်ႉၵႂၢမ်းပွတ်းၼႆႉ တီႈလၶၼ်,ၶိုင်ႈၶၼ်ႈ တင်ႈသီင်ထမ်ႈၶႄႈထင်, လီထွမ်,ယဝ်ႉ။

မၢႆတွင်း–လင်,ၵု,သၢမ်ၵိဝ်ၶမ်ႉၵႂၢမ်းပွတ်းၼႆႉ ထိဝ်းတင်ႈထိဝ်းၶူပ်းယဝ်ႉ။

လၢႆးၶျေးသၢမ်ၵိဝ်ပွတ်း

ၵု - သီင်ပဝ်, သီင်ယၢဝ်း(တီ,ၶ)

ၵု, - သီင်ယၵ်း သီင်ၶၵ်း(ၵရူ)

ၵုႈ - သီင်ယၵ်းထမ်ႈ သီင်ပွတ်း(ရသ်သ)

ၵုး - သီင်ထမ်ႈၶႄႈ သီင်မဝ်(လၶူ)

ၵုႉ - ၵမ်,ပုႈသရ ပိၶ်ဝီ,ထၶ(ပျိုး)

မၢႆတွင်း–တီႈသီင်ယၢဝ်း ယူႉၶျ်တ်းသီင်ပွတ်း တီႈသီင်ပွတ်း ယူႉၶျ်တ်းသီင်ယၢဝ်း တီႈသီင်ၶၵ်း ယူႉၶျ်တ်းသီင်မဝ် တီႈသီင်မဝ် ယူႉၶျ်တ်းသီင်ၶၵ်းသေၸလႈ ၶျေးတုႉ။

မၢႆတွင်း–တီႈမၢႆၵိၵ်ႈပိၵ်ႈတင်ႈၸလႈပိၵ်ႈလူပ်း(ၶမ်ႉၵႂၢမ်းၶိုင်ႈၸလႈသၢမ်)ၶၼ်ႈ ယိုတ်ႈသီင်သေ ၶျေးတုႉ။

တီႈမၢႆၵူပ်ႉပိၵ်ႈလူပ်းၸလႈပိၵ်ႈသုတ်း(ၶမ်ႉၵႂၢမ်းသွင်ၸလႈသီ,)ၶၼ်ႈ တေၵမ်,လိူႈယိုတ်ႈသီင် သေၶျေး။ (ၶႆႉပိၶ်ၶူးလၢႆးလူ ၶိင်းၶမ်းၶူိင်း ၶမ်ႉထလၢပ်ႈယဝ်ႉ) လင်,ၵု,သၢမ်ၵိဝ် ၽီ,လူႉၶ သၢၶ်ၶတ်းၶမ်ႉၵႂၢမ်းပွတ်း

(1)ၽွမ်ႉ–ယၢႆႈ (2)ငၢႆႈ–ယၢပ်, (3)လၢပ်,–ၶၼ်

(4)ယၢၶ်း–ၶီင်ႈ (5)ၵိင်ႈ–ၶူၵ်ႉ (6)ထူၵ်ႉ–ထွတ်,

(7)မွတ်,–လိင်း (8)ပိင်း–ထင်း (9)ယင်း–ၽၢၶ်

(10)ယၢၶ်–ၵူမ်ႈ။

(1)လူမ်ႈၽူႉသတ်ႉတဝူ,တင်းသီင်ႈ ပတ်းၵိင်ႈၶွင်ႉတၢင်,ထိုဝ်ႈၸၶမွၵ်, ၶိုဝ်းၵူၶ်း~ယဝ်ႉ၊–

(2)ၶူိႈပေႈလီတူလုၺ်းလီလူ သူၵဝ်ၶဝ်ႈၶူး ဝၶ်းၵႈၵမ်,လမ်ၶူၶ်း~သွမ်,သဝ်ႈ၊ ၊

(3)မၶ်းမီးပၵ်းပိူင်ထုင်းလိၵ်ႈ တၢႆးထၶ်ပၶ်လီ ၽွၶ်းတွၶ်ႈပၢၶ်ၵူၶ်း~ၶိုၶ်ႈယုႆ,ၶၼ်ႈ။ ။

(4)ပေႈဝူႈၽွမ်ႉၶူမ်ႈထူမ်းသၢင်ႉ တိုင်,ပၢင်,လီၵိၵ်,ထူႉၵူႈယိုင်ႈၵဝ်,မုႆ,~ပိၶ်ထူမ်းၸတႉယဝ်ႉ။ ။

(5)ၶူႉၵႈၵမ်,ယၢႆႈၵမ်,တိၵ်, ၶိၵ်,ပီႈၶွင်ႉတၢင်,ယၢၶ်ႈ တိုၶ်,ၽၢၶ်ႈၶမ်ယုႆ,~ငိဝ်ၵူဝ်ယဝ်ႉ၊–

(6)ၶိတ်းသင်သေၶျေႈ ပေႈတၵ်းငၢႆႈငၢႆႈလူမ်လူမ် ထိဝ်းၵူမ်ထိဝ်းၶၢႆး တၵ်းတေထိဝ်းဝၢႆး ၵမ်, ၸၶတူဝ်~ ၽေႉၵၢင်ႈမၶ်းလိၵ်ႈၵူလုၺ်းၶႄႈ၊ ၊

(7)လူဝ်,လိုၶမ်,တင်း ယၢပ်,ယၢၶ်းၶၢၶ်ထုႆ ၵၢင်ၶ်ႈဝၶ်းၶိုၶ်း တၢင်,ထိၵ်းၶူဝ်~ ၶမ်,ယၢပ်, ယဝ်ႉ။–

(8)ၵမ်ႈၽွင်ႈၶူပ်ႉသုႆ, ယုႆ,ၵၢင်ႈၵၶ်,တရေ, ၽွၵ်ႈၶဝ်ႈ ၵူဝ်လၢပ်,~ ငိဝ်တွၶ်း။ ။

ebook is created by www.ShanYoma.Org

(9)ၵမ်ႇလူဝ်ႇၶဝ်ႈငိုင်ႉ ၶိုင်ႈယုတ်ႈပျူႉသၶႄႇ ယႃႉၽွၵ်ႈယဝ်ႈၽြႃပ်ႇ~ ပၼ်ၽၢၼ်။–

(10)လူဝ်ႇလီႈၵၢဝ်ႇလႆႈ ၵၢဝ်ႇတူဝ် ထူဝ်းတတ်းႁုတ်းလိူဝ်သုတ်းတွၼ်း ၶယႉထွၼ်းၵျိုင်ႇတၢင်းႁၢၼ်~ ယႃႇသုတ်ႈၶဝ်ၶႄႈ ။

(11)ပိူင်ပိၼ်ၵူၼ်းႁဝ်း သဝ်ႈၸွမ်းထွမ်းၵၼ်ဝၼ်းငဝ်ႈ မီးလီႈၶိင်ႈယၢၼ်းမဝ်ႇလွႆးယၢၼ်~ ၵပ်း သိုပ်ႇယဝ်ႉ။–

(12)တီႈယၢၼ်းၵေႈလူဝ်ႇယၢၼ်း တီႈၶိင်ႈၵေႈလူဝ်ႇၶိင်ႈ ႁႂ်ႈပေႉမၼ်းတိင်ႈဝႆႉ ၵမ်ႇငၢၵ်ႈၵိဝ် လိူပ်ႇ~ ဝူၼ်းၵိုမ်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

(13)ၵမ်ႉဝ်းတီႈယူႇတီႈသၢင်ႈ ပၢင်ႇၵၢင်ႈဝၢင်းယႆႇ ယႃႇႁႂ်ႈမီးသႆႇ ယႃႈၵိုၵ်ႇယိူဝ်ႈၵူႈမိူဝ်ႈၶိူဝ်းသိုပ်ႇ~ ယုမ်းၽိူဝ်ၶၼ်ႉ။–

(14)ႁႂ်ႈပေႉသၢင်းလၢင်းတၢင်းပႃႇမိူဝ်းမႄး ဝၼ်းၵႄးယႃႇႁၵ်ႉမၢၵ်ႇႁၵ်ႉမိူဝ်~ ၽိဝ်ႈၵိင်ႈသေတႃႉ။ ။

(15)လီႈသမ်ႉပေႉမီးၵၢၼ်ထူၵ်ႉၵၢၼ်တမ် ၶမ်တူဝ်ၶမ်လႆႈ ၽႂ်မၼ်း ႁဝ်းလီလၼ်းၵၼ်းတိုတ်ႉ ၶွၵ်ႈထိူဝ်~ ထူလ်ႈၵွၵ်ႇတႃႉ။–

(16)ၶွၵ်ႈၶႆႉ ပေႉမၼ်းလပ်းသိင်ႇမီႈမီႈ သိင်ႈတီႈမဝ်ႇၵျူႇ ႁႂ်ႈပေႉပိူင်းပေႇ ပႂၢင်ႉပိုတ်ႇႁိူဝ်ႈ ထေးၶွၵ်ႇ~ လီလီႈႁၢလႅင်းၶတႉယဝ်ႉ။ ။

(17)ၶွၵ်ႉၶႆႉ ႁူမ်ႈၵိၼ်ႁူမ်ႈယူႇ ထူဝ်ႈပႄႈထူဝ်ႈပူႇဝႆႉမဝ်ႇၽၢၵ်ႈ လူဝ်ႇလီႈႁၵ်ႉၶိတ်ႈသၢၵ်ႈ သုတ်းၽွၵ်ႇ~ ပိင်းၵၼ်ယဝ်ႉ။–

(18)ပေႉတၵ်းၵဝ်ထင်းမႂ်း မႂ်းထင်းမၼ်း တၵ်းတေတိပ်းထိူဝ် သွႆးၽၼ်းၵိၼ်ႇမီးၶၼ်~ ၵမ်ႇ ၵၢတ်းလူင်ယဝ်ႉ။ ။

(19)လီႈသမ်ႉပႃႇပိၼ်ၵူၼ်းမႄး ဝၼ်းၵႄးၶတ်းလႆႈႁၢၸွမ် ငိၼ်းၶမ်းၵႆႉၶတ်းယၼ်~ ယႃႇယူႇ။–

(20)ထင်ႇတၵ်းပူၼ်ႉလွတ်ႈတၢင်းယၢၵ်ႈတၢင်းယၢပ်ႇ ႁၢပ်ႇပိၵ်ႇမိၵ်ႇၶၶႈ ၶလႇၶထႈၶႄႈပေႈႁူႇ~ ၽၢၼ်ၵိၼ်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

(21)ၶွၵ်ႈၶႆႉ ၵေႉႁႂ်ႈၵေႉမိူၵ်ႈ ထၢင်ႈမေႇတိုဝ်ၶိူၵ်ႈတူဝ်ၵဝ်ႇၶၼ်ႉ ယႃႇၵိုမ်ႈသဝ်းယူႇ~ ထွမ်း ၶဝ်ၶႄႈ။–

(22)သင်ပိၼ်ၵူၼ်းလီၵူၼ်းငၢမ်းမဝ်းၶၼ်ႉ ႁႂ်ႈၵၢၼ်ထပ်းထွမ်းၸွမ်းသဝ်းတင်းၶဝ်တင်းႁဝ်း ၶိင်ႇပီဝၼ်း~ ၵိပ်ႇၵိုမ်ႈလီယဝ်ႉ သူၵူလ်ႉ သူၶႄး။

ၵႃးထၢၵ်ႈၶၶေႃးတဵမ်ႈ/ၸေႃးလင်ႇၵႃႇတီး

1. လုင်းငိုၼ်းယွတ်ႈ (မိူင်းယု)
2. ၶိင်းၶမ်းႁိူင်း (ၶမ်ႉထလၢပ်ႈ)
3. ၶိင်းသိင်ႁိူင်းလႃႉမွင်ႇ (မူႇထေႈ)
4. ၶိင်းၵျွင်းသႆႇသၢင်ႇၵမ်ႇ (မူႇထေႈ)

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ယႃႇၸႂ်ႉၵၢၼ်ၸလႈပီႈၶွင်ႉတႆး

တႆးႁဝ်းၶဝ်ႇၵၢၼ်ၼႆႉ ၵမ်ႇထုၵ်ႇလီၸႂ်ႉၵၢၼ် မိူဝ်းလွင်ႈၸႂ်ႉၵၢၼ်ၼႆႉ တိုၼ်းမီးၽိူဝ်ၸပ်ႉ ၽိူဝ်သုမ်းယဝ်ႉ၊ သၽႃႇဝႃႉ(ၾိင်ႈတိုၼ်းပိူၼ်)ပုထုၸၼ်ႇၼႆႉ ႁႄႉယူႇၽိူဝ်ၸပ်ႉၶႅၼ်ႉ ထၢင်ႈမေ ပိူၼ်မႃႇၶ ႁႄႉသုမ်းၶႅၼ်ႉ ထၢင်ႈမေပိူၼ်တေႃးသ ပေႃးႁဝ်းၵဝ်မႃႇၶ တေႃးသ တေႃႇၵၼ် ၼႆ တေတုမ်ႉတိူဝ်ႉလွင်ႈၽွမ်ႉႁူမ်ႈ၊ ပေႃးၵမ်ႇမီးလွင်ႈၽွမ်ႉႁူမ်ႈၵေႃႈ ၵူႈၵၢၼ်ၵၢၼ် ၵမ်ႇမီးတၢင်း မုင်ႈမွင်းသင်ယဝ်ႉ။ ယွၼ်ႉၶႅၼ်ႉ ႁဝ်းၶဝ်ႇၵၼ် ၵမ်ႇထုၵ်ႇလီၸႂ်ႉၵၢၼ် သင်ႇၶိုၸႂ်ႉၼႆ လူဝ်ႇ ၸႂ်ႉတီႈၽူႈၼဵၼ်ႁဝ်းၶႅၼ်ႉယဝ်ႉ။ (ထဝ်ႈၶူးတမ်ႇမသႃႇမိ၊ ထူဝ်ႈၶၢဝ်းလၼ်ႇတၼ်ႇ)

လၢႆးလင်ႇၵႃႇတႆး

သဵင်တူၼ်းၵႃႇ“လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ်”သီႇ(4)သဵင်

1. သဵင်ႁၼ် ပဵၼ်သဵင်လၢႆလၢႆ (သၵေႃႇတ)တီႈမၢႆတွင်းမၼ်း		(–)	မုၼ်
2. သဵင်ႁွတ်ႈပဵၼ်သဵင်ယၵ်းထမ်ႈ	။	(;)	ထဝ်ႈ
3. သဵင်ၵူႇ ပဵၼ်သဵင်ယၵ်း	။	(,)	ယူႇ
4. သဵင်မူး ပဵၼ်သဵင်ထမ်ႈၶေႈ	။	(း)	ၵျင်း

လင်ႇၵႃႇသၢမ်ၵိဝ် လၢႆးႁူပ်းမၼ်း

1. သဵင်ႁၼ်ၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်ႁူပ်း၊ တင်ႈ၊ သဵင်တင်ႈၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်တေႇပၵ်ႈလိၵ်ႈ၊

2. သဵင်ႁွတ်ႈၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်ႁူပ်း–ပႅတ်ႈ၊ သဵင်ပႅတ်ႈၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်သုတ်းၶၢၼ်းတွၼ်ႈလိၵ်ႈ၊

3. သဵင်ၵူႇၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်ႁူပ်း(လူပ်း)–တင်ႈ၊ သဵင်တင်ႈၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်တေႇၶၢၼ်းတွၼ်ႈလိၵ်ႈ ယဝ်ႉ။

4. သဵင်မူးၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်ႁူပ်း(လူပ်း)–ပႅတ်ႈ၊ သဵင်ပႅတ်ႈၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်သုတ်းၶၢၼ်းတွၼ်ႈလိၵ်ႈ ယဝ်ႉ။

လၢႆးၸတႇသဵင်

1. ႁၼ်	1. ၵူႇ
2. ႁွတ်ႈ	2. မူး
3. ၵူႇ ၼႆႉပဵၼ်သၢမ်ၵိဝ်	3. ႁၼ် ၼႆႉပဵၼ်သၢမ်ၵိဝ်

သွင်လွၵ်းၽိူဝ်ႇၶူဝ်ၼႆႉ ပဵၼ်လၢႆးတေႇသဵင်ႁၼ်ယဝ်ႉ။

1. ႁူႇ	1. ၵၼ်
2. မႂ်း	2. ႁွတ်ႈ
3. ၵၼ် သၢမ်ၵိဝ်	3. ႁူႇ သၢမ်ၵိဝ်

–သွင်လွၵ်းၼႆႉ ပဵၼ်လႄးတေႇသဵင်ႁူႇယဝ်ႉ။

လႄးဝႆႉဝၢင်းသဵင် လင်ႇႁူႇသၢမ်ၵိဝ် မိူဝ်ႈၵျေးလိၵ်ႈ

1. သဵင်ၵၼ်ၼႆႉ တေလႆႈပွႆႇသဵင်ၵိူင်း ပဵၼ်သဵင်လူင်၊
2. သဵင်ႁွတ်ႈၼႆႉ တေလႆႈပွႆႇသဵင်ၵိူင်းၵၢမ်ႈ ပဵၼ်သဵင်ၵွၼ်ႇ(ၵမ်ႇၶေၼ်)သဵင်ပၢၼ်ၵၢင်၊
3. သဵင်ႁူႇၼႆႉ ပွႆႇသဵင်ၵိူင်း ပဵၼ်သဵင်လူင်။
4. သဵင်မႂ်းၼႆႉ ပွႆႇသဵင်ၵၢမ်ႈ ပဵၼ်သဵင်ၵွၼ်ႇ။

သဵင်သၢမ်ၵိဝ် ၵၼ်ၵွၵ်ႇမႂ်းၶွင်းႁူင်ၶဵဝ်း မိူဝ်ႈၵျေးလိၵ်ႈ

1. သဵင်ၵၼ်ၵွၵ်ႇမႂ်း ပၢၵ်ႇႁူင်ၶဵဝ်းၶေၼ်ႉ ပဵၼ်သဵင်ၼိူင် သဵင်လိမ် သဵင်လိၵ်ႉ သဵင်ၵမ်ႇၶၢမ်ႇ၊
2. သဵင်ၵၼ်ၵွၵ်ႇမႂ်း ၶွင်းၵၢင်ႁူင်ၶဵဝ်းၶေၼ်ႉ ပဵၼ်သဵင်ပၢၼ်ၵၢင် သဵင်လီ သဵင်ၶၢမ်ႇ၊
3. သဵင်ၵၼ်ၵွၵ်ႇမႂ်း ၶွင်းငဝ်ႈႁူင်ၶဵဝ်းၶေၼ်ႉ ပဵၼ်သဵင်ယႂ်ႇသဵင်လူင် သဵင်ၵမ်ႇၵိူင်း။

–ၶွင်းၶဝ်သၢမ်သဵင်ၼႆႉ ၵျႃႈလႆႈသဵင်ပၢၼ်ၵၢင်တႃႉ သဵင်ၵိူင်း သဵင်ၶၢမ်ႇလႆႈႁိူင်တေႉတေႉယဝ်ႉ။

သဵင်လင်ႇႁူႇသၢမ်ၵိဝ်(သီႇလၼ်ႇ) (သီႇၶမေႉႁၢမ်း)တေႇသဵင်

1. ၵေႃးႁူသ(3)… ၸင်ႇၼႆႉ ၵၢၽိဝၼ်ႇတိယ ၵၢၽိဝၼ်ႇတိတမ်ႇ ၵၢၵမ်ႇႁူႈၼႆႈၶူႈၶိုင်ႈ တၵ်းလႆႈပိုင်ႈတွင်ႈ ပုတ်ႉထရတၶေႇ ထမ်ႇမရတၶေႇ သင်ႇၶရတၶေႇ မူႇတႃႇပိတႃႇ ၵႃႇထရိႉယ ပၼ်ႇထၽိုင်းယွင် သွင်မွင်ႇတင်ႈၵျႃႈ ႁူမ်ႈၶေႃႈပူႇထေႇ ၵမ်ႇၵေႇဝၼ်းၶမ်ႈ ထဝ်ႉၵိၵ်ႇလႃႈ ဝႆႇၶေႃႈ ႁွမ်းသူႇ သယမ်ႇၽူႇ ပြေးမ်ႉတ်ႈထိၵ်းၽီလီႁူႈဝၼ်းၶွင် ~ ႁူႇယူႇၶၼ်ႇထႃႇ ၵိတ်ႉထတ်ႉတ ပိုင်ႈၶေႃႇထၵမ်ႇၽေႃႈ ႁူႈၶေႃႈထေးႁူႇ ဝၼ်ႇတၶေႃႇထူး ထဝ်ႈၽိုင်းသွင်ယဝ်ႉ။

မႆၢတွင်း–လၼ်ႇထိၶိုင်ႈ(ၶမေႉႁၢမ်းၶိုင်ႈ)ၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်တင်ႈ တင်ႈဝႆႉ“သွင်”ၼႆႉယဝ်ႉ။ (သွင်) ၼႆႉ ပဵၼ်သဵင်သုတ်း(မုၼ်၊ ၵၼ်၊ သဵင်ပဝ်ႇ)

2. တေႃႇၼႆႉ ၶူႈထဝ်ႈတၵ်းမႂ်းဝႆႈလဝ်ႈ ထဝ်ႈၵၼ်ၶဝ်ႈထိုဝ်ႈ ထိၶၽေႁေဝႃႇ ၶဝ်ႈပဵၼ်ထဝ်ႈပိုၼ်ႈ ၿႃႇႁူၼ်းသတ်းသၢင်ၽီ ထွင်လီသုတ်းပၵ်း သွၼ်လၵ်းသွၼ်တူဝ် ၵွၼ်ႁူဝ်ၽေးႁိုၼ်း ၵွၼ် မိုၼ်းတႃႇသဵင် ၵွၼ်ၽိူင်တၢင်းၵျၢင်း ၵွၼ်ၶၢင်းၵွၼ်ၶုၼ် ပွင်မုၼ်တၢင်းတၢၼ်း မူတ်းသၢၼ်း ၶၢဝ်သီ ပွင်လီတၢင်းမိူဝ်း ဝိင်းသိူဝ်းၵျေႃႇသုင် ယၢၼ်ၵုင်ဝွႆးၵေႃး ထဝ်ႈၵဝ်းသွၼ်ၵဝ်ဝွၼ်းၶျူး ႁူႈထိုဝ်းသပ်ႉပေႇသတ်ႉတႃႇ သတ်ႉတဝႃႇ ၵမ်ႇလွတ်ႈႁူႇၶိင်းၽွင်~ ထိုၼ်ႈထၢင်ႇပၢင်ႇလိူင်းသၢၼ်ႉ သိူင်းမွင်ႇသွင်ဝႆႉ ႁူႈထဝ်ႈ ထၵဝ်လိၵ်ႉႁွတ်ႈထိုင်ၵေႇ ၵမ်ႇၵေႃႇၵၢၼ် ႁူဝ်လၢၼ်ႉသိူင်း မိူဝ်ႈၵိင်း ထဝ်ႈၵဝ်း ၶဝ်ႈမႂ်းတေႇႁူဝ်ပဝ်ႈ ၼႆႉၵျေႃႈၶူႈထဝ်ႈဝၼ်ႇတေႇ ပူႇထေႇႁၼ်ႇတေႃး ၶမေႃးတၢင်ႇႁူဝ်

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ၵဝ်ႈ ပေးတေႃႇထိုင်ၸၢၼ်ႉ ယၢမ်းထဝ်ႈပုၼ်ႉယဝ်ႉ။
မၢႆတွင်း–လၼ်ႉထိသွင်(ၼမ်ႉၵျမ်းသွင်)ၼႆႉ ပၼ်သဵင်ၵွတ်ႈ ၵူပ်းသဵင်ၵျၼ်(ၾ)ၼၼ်ႉသေ ပိတ်ႈဝႆႉ ထဝ်ႈၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ (ထဝ်ႈ)ၼႆႉ ပၼ်သဵင်သုတ်း(ထဝ်ႈ၊ ၵွတ်ႈ၊ သဵင်ယၵ်းထမ်ႈ)ၼႆ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။
3. ၽြႃးပၼ်ထဝ်ႈၵဝ်းၼႆႉ ပၼ်တီႈထဝ်ႈၽူႈ ၵၢင်ႇၵျႇၵဝ်ႈတၢၼ်ႇ ၵၢဝ်လၢၼ်ႇၾင်းလိူဝ် သၢင် ၼိူဝ်လေးၶူၼ်း ၵူၼ်းပႄးၵူပ်းၽီ တၢင်းလီဝၼ်းၵျး တြႃးသွၼ်ပၼ် လႆႈၵၼ်ပေးလေး ဝိၼေးလႆႈၵူဝ် သွၼ်တူဝ်သွၼ်ၸိူဝ် ၶုၼ်လိူဝ်တင်းၼၢင်း တိုၵ်းၵျၢင်းၵမ်သိၼ် ထိင်းထိၼ်ၵူဝ်ၸိူဝ် တင်းၶႄး တိုၵ်းပေးၵျႇမေ ၶိုၼ်းၼၽတေႃင်းမိူဝ်း ထူဝ်ႈၵွင်ႉၵၢဝ်ၽဵဝ်ၶၢင်းၵိူဝ်း လိမ်ႈလဝ်းသပဝ်းသိူင်~ ၵူႈတၢင်းလိူင်~ ၵျေးပျူႉထမ်ႇမျႇတင်းၼမ်ပေးလေး တီႈၽေးထဝ်ႈၵဝ်း လၢတ်ႈၵျေးသွၼ် ထုပ်ႈ လိုၼ်းၵွၼ် လေးသဵင်ႈထွတ်ႈၵျႇယဝ်ႉ။
မၢႆတွင်း–လၼ်ႉထိသၢမ်(ၼမ်ႉၵျမ်းသၢမ်)ၼႆႉ ပၼ်သဵင်ၵျႇ တင်ႈဝႆႉ"ၵျႇ"ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ (ၵျႇ) ပၼ်သဵင်သုတ်း(ယူႇ၊ ၵျႇ၊ သဵင်ယၵ်း)ၼႆၼၼ်ႉယဝ်ႉ။
4. ထင်ႇဝူႈၽြႃးပၼ်ထဝ်ႈၵဝ်းၼႆႉ ၶဝ်ႈပၼ်ထဝ်ႈၽူႈၵူင်ႇယွင်ႇမုၼ်ယွင်ႇ မွင်ႇတၵမွင်ႇ မျၢတ်ႈတၵမျၢတ်ႈ ထွတ်ႈတၵထွတ်ႈ ၵၼ်ႇထဝ်ႈၶဝ်ႈပၼ် ထိၵ်းယွတ်ႈ မမ်ႇၵူႇသယမ်ႇၽူႇလၢၼ်ႇ တၢၼ်ႇထိုၵ်ႈၶဝ်ႈ ပၼ်ထဝ်ႈၽူႈ ၽုလၵ်ႇတိူၵ်ႈထမ်ႇမေႇ ၵမ်ႇၵေႇလေးသဵင်ႈ ၵူႈငိင်ႈပေးထွတ်ႇ သွၼ်ထွတ်ႇၵျႉ မမ်ႇ လႆႈသမ်ၵထထ ၶေႈထမ်ႇမၽုလၵ်ႇၽေႃၵ်ႈ ပႇလိၼလႈၵၼၼေႃၵ်ႈ တင်းပုၵ်ႈၵျႇထျႇ~ ထိင်ႇ တေႇယျႇ မုၼ်ပုတ်ႉထေးထိၼေးထဝ်ႈၵျေးလၢတ်ႈသွၼ်ပျူး တြႃးၵၢၽိုင်ႇၽိုင်ႇ ထၢၼ်ႈထွတ်ႇ ထုင်ႇ လေးလေႉလႆႈမိင်း ၵိဝ်းလၢတ်ႈၵျေးဝႆႉ လႆႈပုၼ်ႈလႆႈၽွၼ်း... ၵျၢင်ႈၵျႇယၶၼ်ႇထျႇ တူဝ် ၶူႈမူးၶုပ်ႉၵျၢၼ်း ဝိူဝ်းၶၢၼ်း ပိုင်ႈၵိုင်ဝွၼ်းၶူႈယဝ်ႉ။
မၢႆတွင်း–လၼ်ႉထိသီႇ(ၼမ်ႉၵျမ်းသီႇ)ၼႆႉ ပၼ်သဵင်မူး ၵူပ်းၶိုၼ်းၵျႇတီႈၵၼ်ဝူႈ'တင်းပုၵ်ႈၵျႇ ထျႇ ထိင်ႇတေႇယျႇ'ၼၼ်ႉသေ သဵင်ထမ်ႈၼေႈ ဝွၼ်း ၶိုၼ်းပိတ်ႈဝႆႉသေယဝ်ႉ။ (ဝွၼ်း)ပၼ် သဵင်သုတ်း(ႁႂၢင်းမူး၊ သဵင်ထမ်ႈၼေႈ)ၼႆၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

သဵင်သုတ်းသီႇသဵင်	(မုၼ်)	(ထဝ်ႈ)	(ယူႇ)	(ႁႂၢင်း)
	(ၵျၼ်)	(ၵွတ်ႈ)	(ၵျႇ)	(မူး)
သဵင်ၵၢဝ်	(မုၼ်–ယူႇ)	(ၵျၼ်–ၵျႇ)	(သဵင်ပဝ်ႇၼလႈ သဵင်ယၵ်း)	
သဵင်ပိတ်ႈ	(ထဝ်ႈ–ႁႂၢင်း)	(ၵူတ်ႈ/မူး)	(သဵင်ယၵ်းထမ်ႈၼလႈ သဵင်ထမ်ႈၼေႈ)	

မေႃလူလိၵ်ႈ/မေႃတႅမ်ႈလိၵ်ႈ
(ထရေး)ၼၼ်ႇတိယ(လုႉထုၼ်း)
ၵျႃးပႇ(ၵိင်းတုင်)

ebook is created by www.ShanYoma.Org

တူလ်း ☞ တႃႇဝၼ်းပူၼ်ႉ
ၵျိတ်း ☞ တႃႇဝၼ်းၶၼ်ႉ
ၵျၼ်း ☞ တႃႇဝၼ်းမိူၼ်း

ၶမေ တသ်သ မၼေဝတေ ဢရၵျတေ
သမ်မသမ်ပုတ်ထသ်သ

(1) ၵေႃးၵူႈသ ၵေႃးၵူႈသ ၵေႃးၵူႈသ ထင်ႇၶိၼ်ႉၶူႈၶိုင်ႈ တၵ်းလိူႈယူဝ်ႇသေ, ၵေႇယေႇ, ပူႇလေႇၵူးၶၢင်ႇ, သုင်းၵျိင်ႇသၢမ်ပွၵ်ႈ မျွၵ်ႈဢဝ်ၵျတ်ႉထ တူလ်းဝ ပၢၼ်ႇထႃႇပႃႇၵျုင်ႇ, ၵျိတ်းၶင်ႇ, ပတုင်ႇ, မူဝ်မွၵ်, မုတ်းၵွၵ်ႇထင်ႇလင်ႈ တင်ႈပၢၼ်သိပ်းလူင်ႇ, ၵူင်ႇၶျပ်ႈဢထၢပ်ႈတရျႇ, ဝႃႇမၼ်း လိူင်ၶင်ႇၶမ်းထမ်ႇ, ပူႇရိတ်ႈ သူလ်ႇၶၢတ်ႈသၢင်ႇၵီ, ၶတီႇထမ်ႇပု ဝလုသဝုၼ်ႇ, သုၼ်ႇၶပေ မမ်ႇ, ပီထမ်ႇငူင်းၶုမ်ႇ, တုမ်ႇငွၵ်ႈပွၵ်ႈပေႇ, ၵၢၼ်ႇတေႇဢဗလ, ဢၢီၸမေႇမျၢၼ်ႉမဝ်ႇယွၼ်ႈ ထွတ်ႇငွၼ်ႈၸွမ်ၶေႇ~ ပတုင်ႇမႇ~ ၶူၼ်းသွိုႈမူင်းမွင် မျူဝ်းၵီႈၶၢင်းၵၢၼ်ႇၵၢင်ၶွင်ၶၼ်ႉ၊–

(2) တတ်ႉသၵျတ်ႉထႃႇလၢတ်ႉယႃႇလၢတ်ႉဝွိုး တွိုးပူးၵျဝ်းၶူးသိပ်းသုမ်တုမ်ၵၼ် ဢၼ်ပၢၼ် သိပ်းဢၼ်ပၢၼ်းမျူဝ်း သိၶူဝ်းငေးပႃး တွတွႃးယမ်မုၼ် ၶုၼ်မူႈၽေးရၢင်း ၵျၢင်းမေးသေးမူး ၵွင်းမူး သၢမ်သိပ်း ၵၢမ်းယိပ်းမူႈၵျူင် ထိုင်ပၢိဢၶၢၼ်း ပုၢင်ႉလၢၼ်းထုၼ်းၵႃႈ ပြႃးဢမိတ်ႉတူဝ်ႉ ယွၵ်ႉတေမူသေ ဢၢၼ်ႉၵေႃးမပျိူးၶျိူးမုၼ်း သတ်းၵူၼ်းမီသၢင် ငၢဝ်ငၢင်ယုပ်းၶၢတ်း ယွၼ်း ၵျိတ်းတပေး လေးလွင်း ၶလွင်းၵၢၼ်းၵူလ်း ၵျမ်းမူလ်းတၵ်းတိၼ် မုင်းမိၼ်ၵျေလေး သၢင်း ၽေးသၢမ်သိပ်းထၢတ်းလမ်း ၵျူဝ်းၶမ်းထဝ်ႈၵျဝ်း ထၢၵ်ႈပူၵ်းသူလ်ႇဢွင်ႇလၢမ်ႇၶူၼ်းမွင်~ ယုၢၵ်ႈ ယၼ်ႇပၼ်ႇဝိုင်း ၵသိုင်းသၢၼ်ႇၵျိတ်းမၢၼ်ႇ, ပွင်းယၢမ်ႈၵျူဝ်တႃႈ ပၢၼ်သၵျိူးၵျေႇတူၼ်ၵႃႈ ပႃး ဢုၵ်ႉထူဝ်းထၢမ်ႇ, ဝၢင်းၶၢမ်ႇပျိူးပတူဝ်ၵျူႈၶၼ်ႉဢူလ်ႉ၊ ၊

(3) ၶိူဝ်ၶိၼ်ႉ ဢၼ်ပၢၼ်သူလ်ႇၶုၵ်ႈၶပၢတ်ႈတေႇ, ပေႇမႃးဢၵျူးသွႃးတေႇလေးဢသ ထွိုႇ တေႇလေးပႃး ငေးၶမ်းငဝ်းလမ်း မၶၼ်မိၶၼ်မုင်းမိၼ်ၵျူၵ်းမျူဝ်း ပြူဝ်းပြူဝ်းပျူးပျူး ၵူဝ်းပႃးဢသ ပႃး တြူးသၽေးထမ်မေးထမ်မေ ထႃရၼ်တေ ထႃၶေတီတိ ထမ်မေးၵျေးၵျူလ်ႇသေးၶုလ်ႇ, ၶတ်းပိုတ်းဢိုတ်းၵျပ်း ၵိမ်းၵပ်းတပူ မၵ်းတူမိူင်းမၢ်း ၶိူးလမ်တမ်လၢဝ် ထူဝ်းမၢဝ်ဝၢင်းငိမ်း ၵတ်းသေမွင်းမိမ်း ၶမ်ႉၶေးတၢတ်ႈတုၢင်းၶွင်~ တိုင်းသၢၵ်ႈတၢၼ်ႇၵၢၼ်ႇသီႇတႃႇ ထတုမၵ်ႉ ၵမလေၶိပ်ႉပၼ်ႇၶ ပရိယတ်ႉတိယႃႇၶၼ်ႉ။–

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ebook is created by www.ShanYoma.Org

(4) ၶၼ်ႈၵျေႈ ၵႃးၽိဝၶၼ်ႇတိယ ၵႃးၽိဝၶၼ်ႇတိတ်ႈတူႇ ၶၼ်ႇထႃႇငေးတႃၶၼ်ႇ ၶႃမ်ႇရူပ်ႈ ၵႃႁျၶၼ်ႇၶူၵ်ႈၶျႈၶိုင်ႈ တၵ်းမႈပူႇလေႇ သိၶူဝ်းႁျူဝ်းၶုၶၼ်ႇ ၵႃလုၶၼ်ႇၶၼ်တ်ႈသၢၵ်ႈ မၢၵ်ႈလေး တၢၶၼ်ႇ ၽူဝ်ႇလေးတၢၶၼ်ႇ ၶိပ်ပၢၶၼ်ႇပရိယတ်ႈတိ ဝိၵပ်သူင်းလီႇ လီႇၶင်ႇသသတ်ႈထမ်ႇမ ပသတ်ထသတ်တု ပပုပ်ႈပ သမ်သထၢတ်ႈ ပိတၵၢတ်ႈသူင်းသွႇ ၶိငၵႇငေးၽျူႇ ၵၢင်ႇၵႃႇၵူဝ်း တၢၶၼ်ႇ ထမ်ႇမၶၼ်ႇထႃႇၵႃပွင်း သိတ်ႈသွင်းလေးထွင်ႇ သွင်ႇႁွတ်ႈၵႃထွတ်ႈၵႃမျၢတ်ႈ ဝူတ်ႈ တုၵ်ႈၶဝတ်ႈၵႃလုင်းထုင်ႇ ၶျွၵ်ႈၵုင်ႇပေႈဝ သွၵ်ႈၶျႇတတုတိၵုၶမ်ႇ ထမ်ႇမသၽေႇဝ ဝတ်သမ် သိတပ်ပလျေႇၵၢပ်ႈလီလိႆႈၵ်တ်းပၶေႇမၵႃႇထႃႇ~ ၵူမ်းသိၶူဝ်းသွၶၼ်ႈသွင်ၶၢၶၼ်း ၵၢၶၼ်းၵူမ်ႈတူဝ် လျွင်းတၵ်းပိုင်ႈၽုင်းတၶူဝ်း တေႇထႃႇတေႃႇ ၵႃၶုၽေႇ တြူးၵႃပွင်းပွင်းႁွၶၼ်ႇယဝ်ႈ။ ။

(5) ၶွၵ်ႈၶၼ်ၵႃရိယႃႇပုၵ်ႈၵလႃႇ------
ပ်တ်ႇလုၵ်ႈလေႇသႃႇ ဝိဝေႇၵႃႇ~ ၶၢၶၼ်းပတ်ၼ်းၵသ်ၼ်း-----------
ၵႃရိယႃႇထုမ်းတပေးထဝ်ႈမေမိၶၼ်၊-

(6) ၶၼ်ႈၵျေႈသွတ်းႁွတ်းၶွတ်းၵူမ်----------
ၽဝေးထမ်ႇရၢင်းတိၶၼ်~ သၵႃႇရဝ ၶိမၶၼ်ႇပၶၼ်ႇပၢင်းလဝ်ႈႁွၶၼ်ႇၵျေႈ၊ ၊

(7) ပိူင်ၶၼ်ငသၵူးၵႃထ ၵၶၼ်ႇထရမ်ႇၽမ်ႇ-----------
လေးပျေႈၽျူဝ်းႁွပ်ႈ ၽုင်းသိၶၼ်~ ထၢၵ်ႈငဝ်းမိၶၼ်-------------
မီးၵႃၶုၽေႇ ရတၶေႇတေႃႇၶၼ်ႈ။-

(8) ရတၶတေႃတယ ပၶေႇမ ပုၵ်ပၵ ၵၶၼ်ႇထရမ်ႇၽၵႃထ---------တႆႈသ်ၶၼ်ႈလၢၶၼ်း ပသႃႇၽေႇ~ၵႃယူႇတေႃႇ~ၶီးၶယေး-------------ထုင်းလ်တ်ႈယူဝ်းသိၶူဝ်း ပြူႁွဝ်ၵျမ်း ၶၼ်ယဝ်ႈ။ ။

မ်ၢတွင်း-တူလ်းၵိုၵ်းၵၶၼ်တင်း မၢင်လိၶၼ်းသုတ်း ၵႃၶၼ်မီးၶၼ်ႈလွၵ်းတုၶေၶၼ်ႈတႃႈ။

ပၵ်းပိူင်ၶူးလိၢ်းတ်ႅမ်း/လူ လင်,ၵ,လူင်သၢမ်ၵိဝ် တီႈၵ်ႅပ်း

ၶႄႇလိၵ်းထိၶတေ်.ထပၵ,သၶီ, တ်ႅမ်း ၶူးမေလ ထဝ်းၶေႃၼမ်း (မိူင်းၵိုင်)

မ်ႂၢၼပ်. ၶမ်.ၵႂၢမ်း(လၶ်,)	ၶေႃႈၵူပ်းၸလႈၶေႃႈလူပ်း–မ်ႂၢပေႃ.	ၶေႃႈတင်း	သႅင်သုတ်း	မ်ႂၢသုတ်း
1. ၶမ်.ၵႂၢမ်းၶိူင်း	ထွၶ်,ငွၶ်းႁွမ်ၶ,~ပတုင်,မ,~(မ,–ၵိဝ်ႁူပ်း)	မ်ိဝ်းၵီးၶႄႇၵၢၶ်,ၵၢင်ၶွင်(ၶွင်–ၵိဝ်တင်း)	မ်ိဝ်းၵီးၶႄႇၵၢၶ်,ၵၢင်ၶွင်(ၶွင်–မုၶ်)	၊–
2. ၶမ်.ၵႂၢမ်းသွင်	သူလ်ုၵွင်,လၢမ်,ၶူၶ်းၽွင်~(ၽွင်–ၵိဝ်ႁူပ်း)	ႁူပ်း–ပ်ႅတ်း	ဝ်ႅင်းပပျီးၶေႃမ်,တူဝ်ႁူးၶၶေ.ၵူလုပ်.(ႁူး–ထဝ်း)	၊ ၊
3. ၶမ်.ၵႂၢမ်းသၢမ်	ၶမ်.ၶေႃးတၢတ်းတူၢင်းၶွင်~(ၶွင်–ၵိဝ်လူပ်း)	ပရိယတ်.တိယ,(ယ,–ၵိဝ်တင်း)ၶၶေ.	ပရိယတ်တိယ,ၶၶေ.(ယ,–ယူ,)	။–
4. ၶမ်.ၵႂၢမ်းသီ,	လီလိၢ်ႈၵ်ႅတ်းပၶေ,မၵ,ထ,~(ထ,–ၵိဝ်ႁူပ်း)	ႁူပ်း–ပ်ႅတ်း သုတ်းၶၢၶ်းတွၶ်းလိၵ်း	တြုးၵပွင်းပွင်းႁွၶ်,ယဝ်.(ပွင်းပွင်း–ႁွင်း)	။ ။
1. ၶမ်.ၵႂၢမ်းၶိူင်း	ပ်ႅတ်,လုၵ်းလေယ, ဝိဝေ,ၵ,~(ၵ,–ၵိဝ်လူပ်း)	ထဝ်းမေမိၶ်ၶၶေ.(မိၶ်–ၵိဝ်တင်း)	လုမ်းတပ်းၸပးထဝ်းမေမိၶ်ၶၶေ.(မိၶ်–မုၶ်)	၊–
2. ၶမ်.ၵႂၢမ်းသွင်	ၽဝေးထမ်,ရင်းတိၶ်~(တိၶ်–ၵိဝ်ႁူပ်း)	ႁူပ်း–ပ်ႅတ်း	ပၢၶ်,ပၢင်းလဝ်းႁွၶ်,ၵေႃး(လဝ်း–ထဝ်း)	၊ ၊
3. ၶမ်.ၵႂၢမ်းသၢမ်	ပြေ,ၽျူဝ်းႁွပ်းၽိုင်းသိၶ်~(သိၶ်–ၵိဝ်လူပ်း)	ရတၶေ,တေ,ၶႄ.(တေ,–ၵိဝ်တင်း)	ရတၶေ,တေ,(တေ,–ယူ,)	။–
4. ၶမ်.ၵႂၢမ်းသီ,	တိၢ်ႈသ်ႅၶ်းလၢၶ်းပထ,ၽေ,~(ၽေ,–ၵိဝ်ႁူပ်း)	ႁူပ်း–ပ်ႅတ်, သုတ်းၶၢၶ်းတွၶ်းလိၵ်း	တင်းလ်ႅတ်.ယူဝ်းသိၶူဝ်းပြႁူဝ်ၵျမ်းၶိၢ်ယဝ်.(ၵျမ်း–ႁွင်း)	။ ။

ၶႄႇၶိူင်းၶမ်.ၵႂၢမ်းၶၶေ.

1. ၵႂၢမ်းၵ်ႅၵ်း(ၶေႃးၸတ,) (1. ၵ်ႅၵ်းတိုင်း 2. ၵ်ႅၵ်းလၢတ်း 3. ၵ်ႅၵ်းတင်း)

2. ၵႂၢမ်းထၢပ်း(ၵႂၢမ်းဝွၵ်း) 1. ၵႂၢမ်းႁူဝ်တေ. 2. ၵႂၢမ်းယုၵ်.ၶိူင်းၶၢမ်းသွင် 3. ၵႂၢမ်းလိၶ်ယ,ထူ, 4. ၵႂၢမ်းၵၶ်းထွ်.ထၵူ,(သ်ႅင်ပဝ်,၊ သ်ႅင်ထမ်းၶေ–သ်ႅင်ၼ်ႅင်) (သ်ႅင်ယၵ်း။ သ်ႅင်ယၵ်းထမ်း။ သ်ႅင်ထမ်းတူ်း – သ်ႅင်ၵူၶ်း) (တင်းသ်ႅင်ၼ်ႅင်–ထၢပ်းသ်ႅင်ၼ်ႅင်၊ တင်းသ်ႅင်ၵူၶ်း–ထၢပ်းသ်ႅင်ၵူၶ်း)

3. ၶေႃးသင်.(ၶေႃးၽွင်.)ၽိၢ်,ၶေးတေမီးၶေႃးႁူပ်း(မ်ႂၢပေ.ၸလး)လူဝ်,ၽင်.သ်ႅင်ၵၶ်ႁွေး။

4. ၶေႃးလ်ႅၶ်း(တ,လ်ႅၶ်းသေ ၵူ,ထူးၶေႃးႁူပ်း)

5. ၶေႃးႁူပ်း(ထပ်းၵၶ်တင်းမ်ႂၢပေ.) မ်ႂၢပေ.ၶႄႇထိၶတေ်.ထ(,)၊ မ်ႂၢပေ.လုင်းထရေးငိၶ်းယွတ်း(မိူင်းယု)(*)၊ မ်ႂၢပေ.ထဝ်းၶၶေ,တဝမ်,သ(M.A)

6. ၶေႃးယိုတ်း

7. ၶေႃးသုတ်း(သ်ႅင်သုတ်း–4သ်ႅင်) (မုၶ်၊ ထဝ်း၊ ယူ,၊ ႁွင်း)(ႁၶ်၊ ႁွတ်း၊ ၵူ,၊ မး)(သ်ႅင်ပဝ်,၊ သ်ႅင်ယၵ်းထမ်း၊ သ်ႅင်ယၵ်း။ သ်ႅင်ထမ်းၶေ)

ebook is created by www.ShanYoma.Org

ebook is created by ***www.ShanYoma.Org***

ၵႂၢမ်းမူဝ်ႈႁွၼ်ႇ

****

မေႃလိၵ်ႈတၢင်းႁၼ်ၵႅပ်ႈ
မေႃလိၵ်ႈတၢင်းႁၼ်ၵႂၢင်ႈ
မေႃလိၵ်ႈဢမ်ႇမေႃလၢႆး
တႅမ်ႈလိၵ်ႈလၢႆးဢမ်ႇၶေႃႈ
ႁႅတ်းသင်ပိူဝ်ႈဢမ်ႇႁူႉ
ဢမ်ႇႁူႉပိူဝ်ႈၵူဝ်ၵၢႆ
ႁတ်းႁၢႆႉယႃႇၵူဝ်ၵၢႆ
ၵူဝ်ၵၢႆဝႆႉတႃႇပိူၼ်ႈ
ပႆႇႁူႉႁႂ်ႈမေႃႁႃ
မီးတၢင်းမေႃယႃႇၸီႇ

ပႆႇႁိုင်ႇလႅပ်ႈမိူင်းႁဝ်း
ၸင်ႇၸၢင်ႇႁၢင်ႈလူမ်ၸႂ်
မိူၼ်ပိူင်ၵႂၢႆးၶႃႁုၵ်ႈ
ၸၢင်ႈတႅမ်ယေႃႈပႃးၵၼ်
ပႃးၵၼ်လုၼမ်လၢႆ
ပႃးၵၼ်ႁၢႆၸွမ်းၸၢတ်ႈ
မၢႆၸႂ်ႁႂ်ႈၶိုၼ်ႈၵႃႈ
သွၼ်ႇႁႂ်ႈၶိူၼ်ႈႁဝ်းႁူင်း
မေႃယဝ်ႉႁႂ်ႈသွၼ်ၸၢတ်ႈ
တႅမ်ႈၸီႇဝႆႉႁိုၵ်းၼိူဝ်းၵႂႃႇတႃႉ။